OTTO RUNG

ENGLEN MED ÆSELSØRERNE

ROMAN

Bibliotek 1300

Otto Rung

Englen med æselsørerne

Ejgil Sanders I

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Otto Rung: *Englen med æselsørerne* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+80 år eller kortere, samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Otto Rung: *Englen med æselsørerne* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+80 years or less, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1

Et barnesind fødes, – en piblen i mulmet, to hænder som kimblade åbner sig vredt, og barnet befaler: Bliv lys! –

Barnet, som overbetjent Gulager fra 5. Undersøgelseskammer havde båret ind i skrivernes kontor, var eneste vidne, fortalte han, i kammerets sag mod Johanne Sylfriexda Frost, kaldet Søster Sylvia, sigtet for vanrøgt af plejebørn, samt muligt for mord. –

Gulager præsenterede barnet, som han faderkyndigt vejede i sine arme:

"Behag at betragte, mine herrer! Berøring er tilladt!"

En evig trafik jog ind og ud gennem de skumle kontorer i det gamle domhus, hvor i hine tider, fem år før århundredskiftet, den eneste belysning vinterdagene igennem var osende gasblus.

I de gamle bilæggerovne buldrede brændeknuder, og domhusets fyrbøder og første stævningsmand, den bedagede holstener Lornsen, kom luntende med favnen fuld af bøgebrænde, og over stablen bunken af nye arrestantsager. Skriverne snøftede forkølet og råbte på mere varme. Men Lornsen havde meget andet at passe, mange, mange ovne at passe!

Når kamrenes unge betjente spændstige og veloplagte ilede gennem skrivernes kontor med et høfligt velbekomme til løjtnant Dyrlund eller Sorte Ludvigsen, der i ly af avisen

gumlede deres lommemad, så skriverne gnavent op og nedlod sig trevent til at spørge nyt fra kamrene; de var verdenserfarne og blaserede; højst en fuldmægtigs eller dommers forfremmelse angik dem, af sagerne havde de mere end nok – for længst! –

Overbetjent Gulager var dog den mand, der fik dem til at lytte: han var korpsets mest betroede opdager, udset til souschef næste gang; hans humør og hans vældige korpus gav ham respekt.

Nu stod han med de små øjne plirrende af kløgt og fiduser og præsenterede kontoret barnet. Han satte det varsomt ned på skrivernes mægtige firemandspult:

"Her ser De herrer altså det eneste reddede plejebarn fra Søster Sylvias asyl!"

Resten af ungerne, fortalte han, lå i gamle papæsker under hendes græsplæne.

"I aften skal vi ud med spader og kulegrave hele haven!"

Barnet var iført strikket matroshue med kvast og et blondekantet lyserødt slag, udlånt til sagen af overbetjentens hustru. Thi den lille var antruffet nøgen mellem kludene i en jernseng tillige med tre nyfødte hundehvalpe.

"Der var fjorten hunde i alt," sagde Gulager højtideligt, "voksne og hvalpe iberegnet. De toges i bevaring og står staldet op i internatet på Vesterbro, – hvis nogen af de herrer ønsker sig en plejehund!

Barnet har foreløbig min kone," vedblev han. "Resten af dets fremtid står hen i det uvisse. Men er det ikke et nydeligt barn?"

Alle beså barnet, forfra og bagfra, de fleste af skriverne var fædre og kyndige på børn. Ludvigsen strøg sit sorte silkeskæg,

han kendte livet og kvinderne, han skrev netop frimureriets historie i sine fritimer, tolv bind i alt, og heller ikke børn var ham fremmede.

Alene skriver Lausgaard, der var enarmet, men fader til seks børn, holdt sig på afstand. For ham var børn blot skæbne, det ikke lønnede sig at stampe imod.

Skriver Dyrlund, kontorets faste ordfører, udbredte forsynligt et stort ark klatpapir på pulten og flyttede barnet hen på arket.

"Det er bedre," sagde han, "for kontorets inventar!" Han rettede sin slanke løjtnantsfigur. "Ellers er det et udmærket barn. Pigebarn, ikke sandt?"

Gulager rystede mildt på hovedet. Nej, ungen var kun i pigedragt, fordi hans hustrus mindste for fem år siden havde været en tøs. Knægten var godt nok en dreng, selv om dåbsattesten manglede og alderen var uangivet.

"Søster Sylvia har brændt alle protokoller," sagde han, "før politiet kom, og barnet er undervægtigt, fordi det al sin tid har levet blot af vegetarkost og lungemos!"

Nu viste også et par af de juridiske kandidater sig inde fra assistenternes kontor: fuldmægtig Nøhrmann, der krakilsk og satirisk spurgte, om der var ungskue, og volontøren, unge grev Lerche, der deltagende gratulerede hr. Lausgaard.

To gange havde kontorets chef, kammerjunker Sanders, vist sin forknytte og blodløse næsetip i dørsprækken til sit lille kontor, ængstet som altid, når han hørte mumlen fra skriverne, hvis intriger var hans evige frygt.

Nu blev han stående benovet ved at se det lille fremmede barn midt på skriverpulten. Det sad dér på sit klatpapir med

mine som en lille bisp, tavs og majestætisk i sit røde ornat. Han syntes, at de to blå og alvorlige barneøjne så på ham, vedholdende, kritisk og dog ikke uden sympati. Han trak forskrækket næsen til sig og lukkede lydløst sin dør.

Ude i kontoret rejste løjtnant Dyrlund sig og slankede selvfølende sine lænder.

"Jeg foreslår," sagde han, "at vi sætter en indsamling i gang for den lille forældreløse!" Han rev et halvark af kontorets papir. "Bidrag modtages hos undertegnede."

Han klappede faderligt barnet på matroshuen: "Kontorets adoptivbarn!" sagde han. "Vederhæftige bidragydere har henstand til den første."

Han lod listen cirkulere. "Selvfølgelig må "Junkeren" tegne sig," sagde han. "Han er jo formuende, selv om han også er fedtet."

Han klattede listen af på en snip af arket, der ragede ud under barnet, rettede på lorgnetten og bankede på kammerjunkerens kontordør. Samtidig med bankningen rev han døren op med et ryk. Det gjorde skriverne altid i håb om at overraske deres chef i en eller anden prekær situation. Dyrlund stillede sig tæt op ad lænet på kontorchefens stol og holdt listen hen foran hans øjne.

"Hvad er det, Dyrlund?"

Dyrlund forklarede: Listen udviste en samlet sum af tyve kroner til sikring af det faderløse barn. Nu imødeså man et bidrag fra hr. chefen.

Sanders famlede nervøst efter en blikæske i bordskuffen. Der forvarede han et lille kontorfond, bestemt til understøttelser.

Dyrlunds indignerede øjne standsede ham. Dette fond, fastholdt skriverne, var kun til brug for selve personalet.

Dyrlunds blik vandrede koldt og formanende hen imod hatteknagen til højre for døren. Sanders dukkede sig ydmygt: på den knage havde han en morgen for nu fem år siden fundet kontorets gamle bogholder, – som han med sorg havde afskediget for groft snyderi, – hængt, med en blåsort tunge rakt ud af munden og en plakat hæftet på diplomatfrakken med påskrift: "Bøddel!"

Siden brugte skriverne, når chefen ikke føjede dem, vedholdende at stirre på denne knage, der indtil videre var ubesat. Og på den knage hængte Sanders end ikke mere sin hat, men måtte lægge sit overtøj på sofaen til største gene, når der kom sagførere i besøg. –

Det øsregnede, da Sanders klokken to skulle gå. Han havde glemt sin paraply og frygtede søsterens isnende blik, når han vendte gennemblødt hjem. Nu fandtes der i assistenternes kontor en herreløs paraply, der almindeligt blev brugt af personalet. Men assistenterne tålte ikke, at de overordnede tog den, – de var velhavende nok til at have deres egen! – og for tiden var den forbeholdt yngste assistent Mortensen, der var nygift og derfor måtte skåne sin paletot.

Til alt held var assistenternes kontor – ganske mod instruksen – tomt, og Sanders sneg sig hen til det store panelskab ved vinduet, hvor *corpus delictii* fra straffesager lå forvaret. Han rodede nervøst i den støvede bunke mellem knivstikker-dolke, økser – endnu med blodspor – selvmorderrevolvere, totenslagere, brækjern og falske nøgler, og fik fat i paraplyens håndtag. Den kaldtes af personalet

"*Morderparaplyen*", fordi en cigargrosserer en mørk nat i beruset tilstand havde jaget den op i øjet på sin bedste ven.

Sanders holdt paraplyen om på ryggen, da han passerede skrivernes kontor. De kunne nemt sladre til hr. Mortensen. Barnet sad endnu på sin pultplads, kontorets oldfrue var i færd med at made den lille af en flødekande, der stod på en rød lakeret bakke, – den, hvorpå Sanders altid selv fik serveret. Også til arrestanter, der tilstod og altså fortjente wienerbrød og kaffe, blev den brugt; blot fuldmægtigene havde deres private. I bakken var kradset med et søm: "Nattegøgen hilser Granatkongen. Venter to år på tvangen!" – Sanders sukkede: Han syntes at dette bragte ham og det lille barn nærmere til hinanden: De spiste af samme bakke!

Han gik på sine galocher så lydløst som muligt gennem budstuen for ikke at forstyrre budene, der som stenguder foran en pagode ubevægeligt sad på deres rørstole. Han kendte deres kritiske stirren, særlig på dage, når en næse var tilkendt kontoret fra højere ret for smøleri med en sag.

Han ilede gennem domhusets lange korridorer. Over flisegulvet flød gadesnavs og udspyttet skråsauce. Straffekamrenes filtdøre gled uldent op og i, inde fra celleskabene lød den rappe banken af fangernes knoer i trævæggen, en lyd som af pikkende orme. Arrestanter, to og to i samme håndjern, kom på klaprende kapsko op gennem flisegangen, drevet fremad med tungesmæld af den lille hjulbenede cellemand Carlsen.

Sanders stred sig hjemad gennem regn og tøsne.

Billedet af det lille fremmede barn stod stadig for hans tanker. Det pinte ham. Han undgik helst at tage indtryk med

sig hjem fra det skumle domhus. For hvert skridt hjemad var det, som om han skrællede et lag snavs af sin ryg. Men barnet fra femte kammer blev han ikke kvit. Nu var det jo også et pænt og ikke helt almindeligt lille barn. Søsteren, der jo elskede børn så højt, burde have set det! –

Døren til femte kammer havde netop stået åben, da han kom forbi. Han havde holdt vejret for den sure og fade os af tyvekoster, der som i en marskandiserbod var stablet midt på forstuens gulv: rustne cykler, barnevogne, gamle dyner og en lavine af herrefodtøj væltet ud over en gammel fonograf.

Og på arrestantbænken opad væggen sad en kvinde, som han forstod måtte være Søster Sylvia. Hun var lille, fin og spinkel, men den bælteløse shirtingsdragt gav hendes krop et fyldigt omfang. Håret lå glat om de smalle, hvide kinder, hænderne hvilede slapt på hendes knæ, blikket var bevidstløst, læberne let skilte. Hun lignede en barslende madonna.

2

Forhøret over Søster Sylvia gav kun ringe resultat.

Da kammerjunker Sanders og hans søster bestemte at tage drengen til sig, gennemgik de akten for at samle alle oplysninger, navnlig om hans herkomst. Men det eneste forhørsdommeren havde fået ud af arrestantinden var, at hans navn var Ejgil. Hendes svar var uden sammenhæng, efterhånden sank hun hen i sløvsind og blev omsider anbragt under offentlig forvaring som forrykt. Ud over det faktiske forelå altså kun gisninger: asylet lå i et ubebygget overdrev yderst på Nørrebro. Oplagspladser for tømmer og blikaffald omgav på alle sider den brøstfældige trævilla, der var rest af en gammel landgård og i 1830 af ejeren, generalmajor von Gadebusch, var skænket som hjem for waiser og spæde forsømte børn.

Beboerne i de nye huse, der i de sidste år havde rejst sig på overdrevets grunde havde længe skottet til den skumle villa, hvis skorstene skimtedes over en tilgroet have. De vidste, at der var asyl, men aldrig så eller hørte man legende børn. Dødsstilhed herskede altid om stedet, kun nu og da lød den hujende glammen af de store pladshunde, åbenbart fra tømmerpladsens indelukke. Om nætterne hørtes deres hylen spredt ud over det øde terræn.

Men forstanderinden havde man lagt mærke til, når hun ganske tidligt om morgenen gik ud, med tæt slør for ansigtet og i lang sort kåbe. I hånden bar hun altid en stor taske af voksdug. Det oplystes siden, at hun besøgte slagterne i byens

fjerneste kvarterer, selv kvægtorvets boder, og altid købte affaldskød, indmad eller store knokler.

Også den patruljerende betjent havde bemærket den påfaldende stilhed i asylets have, der lå afskåret fra vejen ved en lagerplads, blot med en sti mellem to stakitter hen til en lukket plankeværksport. Men det offentlige havde ingen tilsynsret, da asylet stod under privat værge af opretterens sønnesøn, jagtjunker von Gadebusch, en pirrelig særling, der levede yderst tilbagetrukket. Først efter hans pludselige død fandt politiet grund til et eftersyn.

Vidner oplyste i forhøret en del punkter om Søster Sylvias fortid, da hun var først elev, siden plejerske på statens store hospital. Man huskede hende: blond, ferm og smilende i den blegede lærredsdragt, som en brise af sol og salt gennem afdelingens dunst af karbol. Hendes arm bag patienternes nakke var frisk som en tue af kløver. Hun var en kæk og munter kammerat for de unge kandidater, og når den frygtede overlæge, den berømte kirurg professor Israel opererede, var Søster Sylvia betroet til at hæfte de to snipper af hans lange skæg sammen i nakken med en pincet, – som han sagde, af hensyn til hans dejeuner.

Hun fik pladsen som leder af asylet, fordi hun blev rost af alle for sit rige og opofrende sind.

Asylet var forsømt. Plejemoderen var en trivelig ældre kone i storblomstret sirts, hun sad under et æbletræ og strikkede børnetrøjer, elskelig og døsig, smaskende tandløst efter smagen af det lille glas solbærrom, hun nød hver time.

Men for Søster Sylvia var asylet selve Paradisets have, nu ved sensommer, da hun første gang så ud over de grønne plæner,

hvor vildblomster muntert pippede, og hvor asylets spædbørn lå, løftet ud fra deres kurvevugger og lagt i solen på uldne tæpper. Ak, mange af dem var magre og blege med insektstik over kroppen, men de lå og sprællede glade og leende, når hun vissede dem i sine arme. Solsikker nikkede fra de muldsorte bede, de modne og uhøstede æbler vejede træernes grene ned. Og de større børn kravlede i gruset og betragtede den nye plejemor med store og rolige øjne.

Undrende, dybt taknemmelig mod sol og mod stjerner følte hun haven gro mellem sine hænder. Det var ikke som før hospitalet, hvor træg rekonvalescens var dagens eneste lise; her groede livet fra kimblad til blomst af den friske muld. Som en bølge gik året: Først vintergæk og krokus, så sommerens frodige blomstring. Og om vinteren, når haven sov under sne, drømte også børnene i den store lune sal, mens ovnen buldrede og alle skyggerne vuggede tyst over loftet som viftende vinger.

Kun i de mørke novembernætter følte hun uro. Så lød glammet af tømmerpladsens hunde larmende og jamrende derude i natten, hvor den isnende vind fo'r hen, hvor regnen drønende slog på tagpap og brædder. Hun krøb sammen i gru og vidste, at der udenfor hendes have lå verden ond, rå og hård, og at søvnløse sjæle listede derude våde og forknytte i den bælgmørke nat.

Hun syntes, hun kunne tage dem ind til sig, alle disse fredløse skabninger, åbne sin verden for dem alle med varme og solskin, hendes arme var tomme, hendes favn var fattig, når de ikke alle var med. Om morgenen gik hun ud og lokkede og kaldte, til hundene kom ved det hul, hun fik brudt gennem gærdet. De åd af hendes hånd. En hund krøb en dag gennem

gærdet. Den var syg og forsulten, og hun lod den blive. Den lå på plænen hos børnene, og de små ruskede i dens pels. Det var en lyssky hund, kun kendt med natten, men hun overvandt dens frygt for solen. Aldrig havde hun givet af sig selv så meget som nu. Hun kendte hver blomst og hver knop, hver fugl, der byggede i gavlens vildvin, hver rede med pippende unger. Hun strøede krummer fra småbørnenes tvebak over gruset, og fuglene kom så nær, at de tog smuler, der faldt på hendes sko.

En sekstenårs pige var hendes eneste hjælp; hun hjalp, når hun gad, snart pjanket ivrig, snart surmulende. Hun var misundelig på børn og på dyr, og kæreste med en opløben knægt i kvarteret, der ved aften piftede bag gærdet. Og Thekla sneg sig ud bag ved tømmerpladsens stabler, hvor hun blev, til det var lyst. Søster Sylvia var for blid til at skænde. Hun tog kampen op alene, redte børnenes vugger, gav dem mælk af deres flasker og dyrene deres føde. Hun havde taget andre hunde til sig, de smøg sig gennem hullet i gærdet og holdt til i hendes have, tømmerpladsens halvvilde og forkomne hunde.

Hver termin skulle hun aflægge regnskab for asylets protektor. Forstjunker Gadebusch modtog hende i sit japanske boudoir, klædt i lilla kimono, hvilende på en massagebænk af rør, opvartet af en friseret tjenerdreng. Han gjorde blot en gestus: Regnskabet, venstre chatolskuffe foroven. Men hver termin blev det tilskud han bevilgede asylet mere knapt. "Dyrtid," sagde han. "Rentetab. Sæt udgifterne ned."

Da to børn af asylets faste antal af ti, blev overflyttet til en stiftelse for større, erklærede han, at foreløbig blev pladserne ikke besat: Der måtte spares.

Om de kvinder, der kom og besøgte deres børn på asylet, vidste Søster Sylvia kun meget lidt. To af dem kunne hun siden huske. En var en høj, mørk, ganske ung pige, udlænding sikkert. Hun kom og tog et af børnene i sine arme, vuggede det stille og græd en smule, før hun gik. Kun tre gange kom hun, var formodentlig rejst bort. Den anden var næppe mere end et barn, med lyse krøller, altid forpustet når hun kom; hun medbragte legetøj til alle asylets børn, små billige træting og en gang en meget dyr dukke i pariserkjole, som hun legede med selv, mens hun sad under æbletræet, og hendes barn sov på dynen ved hendes fod. Hun var vistnok fra et teater. Men hvem hun var – eller den anden – og hvilke deres børn, om de siden var blandt dem, der døde, da skarlagensfeberen kom, det havde Søster Sylvia glemt. Stum, forstenet stod hun for dommeren. Vidste det ikke. Var glemt – var forbi. –

Haven begyndte at gro til. Hun stred for at holde dens ukrudt nede, hun lugede og beskar, men grenene groede stridigt ud over gangene, ugræs blæste ind og såede sig selv mellem roserne. Til fremmed hjælp var der ikke midler, selv ikke da hun på egen hånd lod endnu en tom plads på asylet stå ubesat hen. Der skulle skaffes mælk og tøj til børnene, føde til dyrene. Hun sled fra tidlig morgen, vågede nætter igennem, puslede og plejede, kæmpede med havens vilde vækster. Thekla var ingen hjælp, og en dag forsvandt hun, med hvad børnetøj og penge hun i hast kunne rane. Søster Sylvia vidste, at Thekla selv skulle føde et barn, og hun tav. Kort efter var det skarlagensfeberen brød ud. Thekla havde bragt den fra sit hjem derude et sted i en uhumsk kaserne.

Som et vildnis lå haven nu. Kuld af hvalpe voksede op, de vilde hunde brød gennem gærdet ind i haven. Følfod og snerle snoede sig over gange og bed, tjørnekrat mødtes over havens plæner. – Og Søster Sylvia forstod med et, at det var ikke den kvælende død, der kom, det var nyt liv, der ville frem, farende frø, levende kim, der fordrede en plads, ville gro, blomstre og befrugtes; hun så, at vildgræs og vejbred har ret til muld og til lys såvel som roser, de var spirer, der ville ånde, liv der ville leves, sjæle der ville elskes og få del i naturens uendelige godhed. Man turde ikke hindre dem, de var som de fredløse dyr, der havde jamret i de regnvåde nætter. Vildnisset havde ret, det kunne ikke standses, det havde krav på kærlighed som de tamme blomster med den pralende farve og duft. Hun lod dem komme. Der var plads til dem alle, her var jo asylet for alle de fortrængte, alle de forfulgte, her i de uskyldiges have.

Men da epidemien kom, og børnene blev syge, plejede hun dem selv. Hun var jo kendt med plejen, vovede ikke at kalde fremmede til her i dette hus, hvor de halvvilde hunde slumrede ved børnenes vugger, hvor haven var et vildnis og morads. Børnene døde i hendes arme, et efter et holdt hun dem, til de lå stive og kolde. Hun sørgede ikke. Hun vidste, at børn var sjæle, der kom fra en ukendt vidunderlig verden og dvælede en stund i hendes have. Nu drog de tilbage, som trækfugle førte af længslen mod syd og mod sol flyver bort. I en flygtig sommer var de her hendes gæster, fo'r så bort, ingen vidste om dem mere, ingen spurgte efter disse henfarne børn; over deres grav der på plænen vandt tjørnekrat vej. De var glemt her på Jorden, Gud havde gemt dem hos sig. –

Hun sad tilbage med et barn i sine arme, det sidste, en dreng. Han sov ved hendes bryst, når hun timevis stille sad og så ud mod sin have. Selv når dets øjne var åbne, lignede det et slumrende barn. Nu drømte også han om de egne, hvor de andre fo'r hen. Hun følte sin sjæl ebbe ud og forbløde, snart var alt givet hen, og livet var bundløst som før, lidelsen, rædslen derude uløst som før.

Således sad hun og ventede. Hujende og vilde jog køterne i haven, jorden var hullet, grube ved grube, som hvor sjakaler holder til. Spildevand var silet ud og lå slimet og grønt i stinkende pøle, husets brædder var muldne af svamp og af væde, rotter krøb dristigt frem under klude og skarn i de tomme stuer, skønt hundene jog dem; langsomt som sne dryssede gibs fra lofternes strå. I kaminen lå dynget sort og forkullet papir, alt hvad der var vidne om navne og herkomst på dem, der ikke mere var til her på Jorden.

Her blev hun fundet, da politiet brød ind, dødtræt sovet ind med det levende barn lysvågent i sin arm.

3

Veronika Sanders sad på forhøjningen ved sit vindue, ud imod Dosseringen. Barnet legede for hendes fødder. Således sad hun altid i timen, før broderen kom hjem, uvirksom, ventende til et nyt afsnit af dagen begyndte, idet man satte sig til bords. Hun læste aldrig blade, højst en føljeton og dødsfald. Hvad nyt hun hørte, bragte broderen med, og det lod hun gerne gå i glemme.

Hun var først i trediverne; de hvidblonde svære fletninger lå som en turban om den høje pande. Hun var statelig og stor, hun lignede en skulptur af marmor med øjne indlagt af mørkeblå emalje. Hendes skønhed var altid af mænd kaldt for monumental; hendes navn blandt kavalererne i hendes første danseår var: Venus fra Milo, – den eneste antik disse flotte officerer af hendes og forældrenes kreds havde kendt.

Ejgil, drengen, så billeder på puden for hendes fødder. Skønt han var fem år gammel nu, holdt Veronika ham altid klædt i bluser, der ikke røbede, om han var dreng eller pige; hans hår hang langt i lyse krøller ud over kniplingskraven.

I de år der umærkeligt var gået hen, siden broderen og hun tog drengen til sig, havde hun ikke tænkt over, at han blev større, så lidt som hun før i tiden havde ventet, at hendes dukker skulle finde på at vokse.

Drengen løftede hovedet. Hun smilede adspredt:

"Nå, morer du dig, Ejgil?"

Hun talte ofte fransk med barnet, hun følte, at den franske tone klædte ham, den gjorde ham endnu mere til en lille fremmed, der kom til hendes hjem, vildfaren fra det fjerne.

Ejgil vendte et blad i bogen, der var et billedværk: japanske krigere blev vist i kamp med drager eller trolde. Han smilede for at vise, at han morede sig. Men han var skuffet. Billeder var ikke mere nok for hans fantasi. Når onklen eller tanten læste bøger, så skiftede deres ansigt, der gik som en historie hen over deres træk. Men billeder stod stille. Lukkede han blot sine øjne kunne han se dem leve: hestene i galop, troldene flygte, vride sig og dø. Men så han så på billedet i bogen, var det præcis som før.

"Jeg morer mig godt," sagde han, men omsider fandt han mod nok til at spørge:

"Er billeder altid døde?" Han lukkede billedbogen langsomt.

Veronika så foruroliget på Ejgil. Hvordan var ordet død kommet ind i barnets fantasi? Selv havde hun aldrig fortalt ham om at dø. Muligt var det husjomfruen, Eva! Døden var desuden noget, man meget nødig talte om, allermindst til børn, det stred mod al god tone at tale om død og andre hæslige samt sørgelige ting, heller ikke om Gud eller ting, som det ikke var sømmeligt at nævne i selskab. Således var hun tilvant fra sit hjem.

Hun valgte dog at give et slags svar. Hun huskede, hvad broderen flygtigt havde genfortalt en gang fra sin avis.

"Jo," sagde hun. "Der er billeder, der er levende og bevæger sig. Det er noget man har opfundet for ganske nylig. En opfinder i Amerika, som hedder Edison. Man kigger ind i en lille kasse og ser en mand løbe eller springe."

Drengen nikkede, som om han var tilfreds. Men tanten havde svaret på en helt anden ting, end han havde spurgt om. Det han ville vide om, var den underlige ting: at selv kunne han løbe

eller lege som han ville over alt i stuerne omkring. Men her i billederne var man blot med en ganske lille tid, kunne følge en rytter over broen til hans slot dér ved floden; men så med ét var der ikke mere at se, og rytteren holdt som før standset midt i et spring. – Men nu opgav han at spørge videre. De voksne vidste altså meget slet besked!

Han så op på de lange rader bogrygge i onklens bibliotek. Sikkert ville bøgerne, som de voksne læste, kunne sige meget mere, siden selv onklen aften efter aften sad og læste, mange, mange timer, altså ting, som voksne endnu ikke vidste, men ville se at få at vide!

Veronika skottede til barnet. Ejgils altid halvt bortvendte smil gjorde hende usikker og urolig. Hun fandt det underlig forborgent. Det var naturligt for børn at le, men denne dreng lo meget sjældent. Han nøjedes med sit næsten umærkelige smil.

Broderen kom netop hjem. Hun hørte ham stille paraplyen i entreen … hun kendte den: de løse fjedre raslede, – en gammel uanstændig og utæt paraply, han lånte på kontoret, – det vidste hun – når han havde glemt sin egen.

Nu kom han ind, barnet gik forsigtigt hen imod ham, men Veronika fandt Ejgils smil varmere nu, end når hun selv kom hjem. Hvorfor? Broderen kyssede barnet hastigt midt i pandehåret. Veronika gik ind i spisestuen og ringede med en lille sølvklokke, hvorpå husjomfruen, sirligt klædt i hvidstribet kappe og med forklædets bandolér krydslagt over ryggen, bar maden ind. Hele stilen var nøjagtig, omend mindre i format, som i de to søskendes hjem i den store garnisonsby, hvor faderen var kommanderende general.

"Ja," sagde Sanders og nippede til sit vandglas med velbehag, som om det var den rødvin, søsteren trods sin daglige protest måtte drikke, fordi hun intet måtte savne fra sit hjem. "Jeg havde såmænd igen i dag glemt min paraply. Og det regnede tæt."

Han smålo og nikkede. "Men naturligvis kom alle fuldmægtigene springende og ville presse mig til at låne deres. For at stå sig godt med chefen!" Men naturligvis modtog han ikke noget af sine underordnede. For disciplinens skyld! Og det var jo kontorets fælles paraply. Den havde han forret til som chef!

Han mødte lidt sky sin søsters øjne. Han havde fortalt hende, at paraplyen var glemt en gang af en excellence mange år tilbage under en celeber sag. Morderparaplyens skumle historie skulle ikke forurene søsterens sjælero og hendes altid så pertentligt holdte hjem. Det var nok, at mænd måtte tumle med alle livets rå og hæslige problemer, besudles af dets sjofelhed og last. Kvinder havde ret til at beholde sind og hænder rene, mænd fik så tage deres daglige ration af livets ækelhed og smuds.

Barnet legede som før på gulvet. Det havde en mængde strimler blankt og kulørt papir, som det helst skulle flette; men Ejgil flettede ikke bogmærker. Han lagde farverne sammen: grønt ved gult, lilla ved rødt.

Veronika så op, og tiltalte barnet skarpt:

"Ser du ikke, Ejgil, hvor de farver skriger mod hinanden!"

Hun rystede bekymret på hovedet: drengen havde ikke farvesans, hvorledes skulle det gå ham i verden!

Ejgil lod sine strimler ligge, netop nu havde han løst en sag, hvorpå han havde grundet: hvorledes alle disse farver hørte sammen, som om de var i slægt: man kom fra rødt til blåt over lilla, og over gult tilbage til rødt. Det var som at ride rundt i karrusel!

Veronika havde taget den bog, hun nu for tiden læste. Den blev bevaret i et bind af silke, broderet med guldtråd. Den hed: "En falden Kvindes Dagbog", – årets sensation.

Sanders kendte ikke bogen, men titlen skræmte ham ikke så lidt. Søsteren burde ikke se ind i denne verden, han selv til daglig så.

Beroliget iagttog han dog, at over Veronikas ansigt gik kun solstråler. Nu lagde hun bogen, sagtens for at dømme mildt om disse stakkels faldne kvinder. – Veronika gennemgik da også nu i sine tanker hele denne række af mænd fra den unge husarofficer og greve, der var den første, og ned til kelneren ved danselokalet, den sortøjede italiener, der snart var rå og brutal, snart dybt melankolsk. – Bogen havde bevæget hende dybt. Kun én ting fik hun ikke at vide: hvad den ulykkelige og fortabte Ethelka Bauer i bogen havde følt, ved at alle disse mænd –! Hun rejste sig, ringede på husjomfruen: "Vil De bringe Ejgil til ro!"

Hun gik ind i spisestuen for at tælle sølvtøj. Det stod på buffeten, alt det gamle familiesølv: selvkoger, kander, sukkerskåle i rokoko og bowler af engelsk plet, og hun talte de svære sølvskeer og gafler, der lå sammenbundne af silkebånd i skuffen. Intet manglede heller i dag. Hun lod fingeren glide over det kolde metal. Det skulle have været til hendes udstyr; døtrene i slægten arvede altid sølvet.

I buffetens spejl så hun sig selv. I ansigtets smalle oval stod øjnene mørkt indfattet i de lysere låg. Hun prøvede at smile, men billedet i spejlet syntes hende som en fremmed kvinde. Hun følte stuen indelukket og tung, stænget ved de svære gardiner af rustrødt damask. Bag de samme gardiner havde hun mangen gang halvt dulgt skottet ned over garnisonsbyens lille Akseltorv, når paraden trak op til hovedvagten og vagtkommandøren, løjtnant von Lindholm hilste op til ruden med sin sabel. –

Aldrig havde hun kunnet få Ejgil til at lege rigtigt med tinsoldater. Sikkert blev heller ikke han officer, så lidt som hendes broder, der dog var undskyldt ved sin øjensvaghed, men som i det mindste takket være moderens indflydelse hos en hofdame var blevet kammerjunker. Hvor var den tid uendelig langt tilbage – disse ti lange år fra hun var tyve og indtil nu. Og hvor vidste hun, hvad der ville blive af Ejgil. Hvilke anlæg kunne ikke en sådan forældreløs dreng have gemt, selv om hans ansigtstræk nok så meget tydede på race! –

Hun gik ind til broderen, der sad fordybet i et nyt genealogisk værk. Han udfoldede stamtavler, han oprullede en ny verden, det var oplysninger om den gamle adelige slægt: Daggert. Han nød at følge disse linjer, hvor stadig nye skud forgrenede sig og sprang ud med en ukendt og hidtil forglemt aneherre, opstået fra de døde. Hvor var det ikke frugtbart og frodigt efter dagens dont, der kun var en rad af ødelagte liv, forkrøblede, forsjoflede skæbner, last, forbrydelse og rædsler, blodskam, røveri, mord og uterlighed. Her fandt han nu en hidtil ukendt mand af navnet Bildt: – fribytter under Grevens Fejde, skændede efter sagnet sin egen søster, lod sin tredje

hustru indemure for at ægte sin frille, nedbrændte og plyndrede tvende klostre, blev siden rigsråd og herre til otte hovedgårde – en storstilet type! Sanders følte ham allerede nu som en god gammel ven! Hvor trist var det dog ikke for lille Ejgil at være ganske uden stamtavle, slægt, ja endog forældre! –

Petroleumslampen lyste dæmpet bag den gule silkeskærm – hvor var det ikke lykkeligt at sidde her og læse om disse ting efter dagens tristhed og gru, med søsteren drømmende der i den lave lænestol, lys, yndig og fin, således som han altid havde ønsket hendes skæbne, uberørt og dog rig ved det barn, han havde lagt i hendes arme, for at hun intet i verden skulle mangle!

Ejgil var i seng, tanten havde bivånet hans aftenbøn, nu lå han tyst, og ventede til alt i huset var slukket og stille. Han var ikke træt, han holdt sig lysvågen ved at tænke på faste og bestemte ting. Omsider var alt om ham i ro. Lydløst viklede han sig ud af tæppet og stod op.

Han kendte mørket og elskede det. Aldrig havde han kunnet forstå, hvorfor de voksne undgik natten. Når det blev mørkt, tændte de lys, når det blev nat svøbte de sig ind i deres tæpper. Var de bange, når de ingen ting kunne se? De talte sagtere og sagde mindre, når det mørknede, de kunne lytte, som om de hørte nogen liste om; tanten kunne rejse sig og gå ud for at se, om hoveddøren var låset, en gang havde han set hende gå om med et tændt lys og kigge ind under alle husets senge. Det var, som om de alle sammen huskede, at i mørke slap alt ondt løs, så blev hele verden for dem som en stor skov fuld af vilde dyr. Jo, de var bange! Ejgil forstod ikke hvorfor. Han kendte mørket ud og ind, i det var der ingen ting, som det var svært at magte.

Først i mørke var man heltud alene, og alt blev på en ganske ny og helt anden måde til end før.

Han kunne dreje låsen på sin dør uden mindste lyd. På bare fødder gik han ud i den lange korridor. Uden at han udrakte sine hænder, kunne han fornemme ethvert hjørne, enhver hård eller skarp kant uden at røre helt ved nogen ting. Han kunne føle på væggen, hvor den var varm: at der bag ved var køkkenet og komfuret; han kunne med fodspidsen mærke, hvor skoene foran tantens dør stod, og undgå at røre dem så der blev støj. Endelig følte han dagligstuens tæppe blødt og varmt under sin nøgne fod.

Herinde kunne han, hvis han ville, gøre alt det, der var forbudt om dagen. Han kunne flytte en stol hen til kaminhylden og en efter en tage i sine hænder de små figurer af porcelæn, føle med sine fingerspidser hvert træk i de små dukkers ansigter, kniplingerne på damernes stive kjoler, de stolte officerers kårde og gehæng. Han kunne lade dem samtale, danse eller promenere over marmorpladen, om han ville. Der var alle sølvtøjstingene inde på buffeten, men på dem kunne hans fingre sætte mærker, der næste dag kunne ses, dem kunne han kun tænke sig til gennem mørket; men der var tantens skrin af ibenholt og perlemor, hvor der lå vifter, glasperler, små sølvsakse og en kniv med mange underlige blade. Men alt det var dog intet mod selve rummet omkring: væggene forsvandt, og der blev vidt åbent ud til verden; alle mulige skikkelser kunne han tænke sig komme derude fra og herind, mennesker og dyr, mænd der kom ridende på vilde heste med en flok hunde jagende i deres hæle, alle sammen uden lyd. Således var natten!

Men bedst af alt var altanen. Der måtte han aldrig komme om dagen. Selv onklen og tanten var angst for at stå derude alt for længe, de sagde, at så blev man blot svimmel og kunne falde ned. Og Ejgil måtte blive bag glasdøren og nøjes med derfra at se ud over verden.

Han lyttede ved de to døre, bag dem kunne han høre onklen og tanten ånde, langt og længe mens de sov. Nu var de ikke mere til, og han var helt alene – endelig igen! Sagte drejede han låsen til altanens dør, langsomt så den ikke gav den mindste lyd. Nu var den åben. Vejret var så varmt, den milde vind åndede blødt og tæt om hans kinder, svøbte sig lunt om hans nøgne ben, viftede det lange hår hen forbi hans mund. Han hentede en taburet, og nu kunne han klatre op og sidde lænet mod husets mur, her fire sale over jorden, på altanens rækværk. Dybt, dybt nede lå Dosseringens smalle spadseresti i lys af gaslygtens skær, den var som et dørtrin op til en helt anden verden. Dér begyndte Sortedamssøen, mørk og umådelig bred, med lysglimt af lygter langs husene på den anden side. Himlen bagved var lysende grøn, over hans hoved var den mørk og med svage stjerner. Derude og deroppe var der ikke flere vægge, der var vidtåbent, først der blev al ting rigtigt til, fordi han kunne vælge dem, som han ville.

En sagte susen gik deroppe og kom mere og mere nær. Han vidste, at det var fuglene, der trak, nu da det snart blev sommer. En lille pige, der kom på besøg, havde sagt, at også hun havde hørt denne susen midt om natten. Hun hed Aase, kom med sin moder, og han skulle kalde hende kusine; hun var lille, tyk og dum; som alle børn troede hun alt, hvad de voksne fandt på at

sige, hun sagde, det var engle, hun hørte flyve. "Det er engler!" sagde hun, og slikkede med tungen efter næsen, der flød. –

Ejgil strakte sine ben ud fra altanens rækværk, det var som at tage bad i vinden. Nu kunne han høre tungt og stærkt det brede brus af mange fugles vinger. Han vidste, at det var vildgæs, ænder, ja måske vilde svaner; han havde lært at skelne de sjældne fugle, der ved vintertid var i søen mellem alle de baskende hvide måger: troldand og lappedykker, ryle og en edderfugl, der vildsomt en dag sidste vinter havde plasket om de sejlende svaner. Nu drog de forbi, højt deroppe over huse og land, ud mod de store have, de kom som i vindstød med skrig eller skræppen, først de store tunge fugle, og de mindre efter dem med pippen og pylren, de blev ved, – en lille stund måske var her stille – men så igen denne susende sang, brus, der drog hen, snadren og piben, farende forbi, farende forbi. –

Han vidste, at mange, mange ting, dem måtte han igennem først – fri sig for først, inden han vandt med og kunne fare derud, hvorhen i verden han ville, højt over land og have som de rejsende fugle.

4

Veronika læste højt for Ejgil og kusine Aase. Hun læste Askepot, og Aases store runde øjne drømte om prinsessens tre dejlige kjoler. Selv var pigebarnet klædt i fløjlskjole, farvet gyldenbrun som chokolade; når hun lo, krøb tungespidsen frem i et lille hul mellem musetænderne, som hun skiftede dette forår, hun snøvlede en smule, havde som sin moder vistnok lidt polypper, men var ellers yndefuld og mørk som et sigøjnerbarn og kaldtes for en lille skønhed af omtrent den hele Sanderske familie.

"Ejgil hører ikke efter," meldte hun strengt, "men skærer med sin lommekniv i stolen."

Veronika så op, hun følte sig forstemt med et, det gamle eventyr syntes hende pludselig letfærdigt, det drejede sig alene om en prinsesse, som blev kysset af en prins, og en sko, der var for lille til de fleste fødder. Hendes egen fod var stor, selv om den var smal og høj om vristen. Dette eventyr var vistnok ikke helt for børn, og det blev hende for langt at læse andre. Børn burde høre noget, der var lærerigt og sundt. Hun begyndte at fortælle: Om Verdens skabelse i de syv døgn og om Noahs ark med alle Jordens dyr; først til sidst – ikke uden betænkelighed – om Adam og Eva.

Aase gik i skole, kendte godt historien, hørte til, lidt vigtig af sin viden, misfornøjet blot ved, at Eva ikke havde kjoler, hverken syet af solskin, måneskin – eller af tyll med små blomster, som en kjole hun for nylig havde set i et stort magasin på Strøget. Ejgil sad apatisk, med de lange lemmer løst i alle

led, hængende i stolen som en legetøjsbajads af klude. Hans mine var nærmest høflig og lidt træt.

Veronika slog bogen i: "Gå ind og leg med Aase!"

Hun var vred på drengen. Altid mærkede man hans modstand, selv om han også tav. Hun følte sig nervøs. Når den dreng var nær, fornam hun som en tørst, hun vidste ikke efter hvad, en sælsom hang der brændte pinefuldt i hendes bryst, – som strøg en hånd hen over hendes hud, dristigt men sagte, og hun blev angst. Om hun tog drengen tæt ind til sit bryst, det ville ikke lindre, desuden var det ikke hygiejnisk for børn at blive kysset. Det vidste drengen godt, og var desuden stridig, slog omkring sig, da en fremmed dame nylig på visit tog om hans nakke. Hun følte heller intet ønske om at kysse Ejgil. Hun rejste sig urolig, stod skælvende og skimtede forskræmt sin halvprofil i spejlet.

Børnene sad i spisestuen nu. Hun så derind lidt efter. Ejgil havde med et stykke kridt på gulvet skrevet tegn, som hun til sin forundring så var ud af alfabetet. Hvem havde lært ham bogstaver? Aase måske!

Hun følte en egen gru ved intet, ingen ting at vide om den dreng.

Broderen kom lidt efter hjem. Som altid, når hun var bedrøvet, søgte hun at fri sit sind ved at nærme sig et emne, som hun vidste også ville gøre ham forstemt.

Hun talte om Ejgils dåb: "Noget må du gøre!" sagde hun fast. "Det forlanger jeg af dig, Emil, for drengens eget velfærds skyld."

Broderen sad endnu og gispede efter turen op ad trappen. Veronika stod ved vinduet og så snart på broderen, snart ned på

Dosseringen. En ung, høj og bredskuldret mand kom gående dernede, trækkende en cykel hen imod husets opgang. Han havde grønne uldbændler snøret stramt om læggene. Det var noget ganske nyt! – Veronika vendte sig i et sæt, blodet brusede til hendes kinder, hendes stemme gik over i moll, hun følte selv, den lød melodisk, skønt hun havde tilsigtet at tiltale broderen hårdt. "Noget må du gøre!"

Sanders skød altid dette spørgsmål om Ejgils dåb fra sig, – også nu: "Du ved, at jeg har talt med fire præster og tilmed været hos provsten. Alle fem sagde nej. Og formelt har de ret. Vi ved jo ikke, om drengen ikke allerede en gang er døbt, før han kom på asylet. Og to gange at døbe den samme person strider mod den lutherske trosbekendelse!"

"Der er andre præster," protesterede Veronika.

"Der er jo baptisterne," indrømmede broderen. "De døber to gange. Men sæt nu Ejgil alligevel ikke er døbt en gang før. Så kan selv ikke baptisterne hjælpe os!"

"Noget må du gøre," sagde Veronika, "det er din pligt. Vi ved jo ikke en gang om drengen virkelig hedder Ejgil, selv om englemagersken ude på asylet nok så meget kaldte ham for Ejgil. Hun kan jo have haft sine grunde, og alle papirer havde hun brændt. Sine attester må han have i orden, det er nødvendigt for hans fremtid både her på Jorden, og hvis der er et Hinsides, hvad du jo ikke tror, så der!"

Det slog hende med ét, at sikkert var Ejgil ikke døbt. Det fremgik uomtvisteligt af hele hans vantro væsen, han var uden tvivl en hedning, selv bibelhistorien før havde ikke rørt hans sjæl.

"Du må finde en udvej," sagde hun, "men ikke på nogen betingelse baptisterne!"

Han sukkede men tav. Han forudså embedsvant hele processen: Andragende til stiftsprovsten, videresendt til biskoppen, derefter til kirkeministerium, fra referent til departementschef, tilbagesendelse til erklæring hos biskoppen, samme veje tilbage, endelig sagsanlæg mod præsten gennem tre instanser til *ex tuto* at udføre akten. Han sank sløv sammen. Intet kunne i hans fritid formå ham til at varetage formaliteter, embedet gav sletlønnet arbejde nok.

"Ejgil er ikke som andre børn," sagde Veronika pludselig forstemt. "På en måde er han opvakt, men han mangler sjælelig vækkelse. Han savner – ja hvad skal jeg sige – den rigtige barnefantasi."

Emil huskede selv visse småtræk hos Ejgil, – noget vist nøjeregnende, noget alt for lydhørt; man måtte omhyggeligt veje sine ord før man talte til ham, og var endda ikke sikker.

"Ejgil," indrømmede han, "er en noget pedantisk dreng."

Hendes uro steg. Hvor var den dreng ikke blevet ved at være en fremmed, trods al den godhed, hun hellere end gerne gav ham. Til tider kunne hans øjne have en regnbueagtig glød som hos unge dyr.

Hvad mon klokken var, det var vel sengetid snart? Hun følte pludselig sit bryst som to vægte, forgæves svøbte hun sig tæt i det romerske silkesjal. Med ét fik hun mindelsen af en duft, hun nylig – hun vidste ikke hvor – havde åndet ind – af tobak – og noget mere – harpiks? Men hvor? – Den søde tobaksrøg af en shagpibe!

Jo, nu huskede hun. Her i huset var det –; men broderen røg jo ikke tobak –. Ude på trappegangen i går – ja vist – en dør havde stået åben, en ung rødhåret pige kom ud derfra med en kaffekop på en bakke. – og derinde i halvmørket bag nedtrukne gardiner havde hun skimtet en mand, der lå i sin seng og røg en kort træpibe. Derinde fra kom også denne skarpe duft af harpiks – nej af terpentin –! Forstemt havde hun fortsat sin tur.

Drengen gik med hende. Som altid når hun gik ud, så de handlende fra deres butikker efter hende. Sagtens klædte de hinanden: Drengen med sine gule krøller, hun selv i sin nye blå spadseredragt. Det var forår, og Kastelsvolden duftede af purløg og violer. Sikkert antog de fleste dem for moder og søn. –

Den lov, der lå over Veronikas liv, var, at hun i sin spæde barndom af forældrene var skrevet ind i Vallø adelige kloster. Siden da oppebar hun årlig hævning, først få hundrede kroner, men med årene mere, så længe hun forblev i den ugifte stand. Det var meget sindrigt udtænkt af hin Sophie Magdalene, der oprettede Vallø stift: som giftermålschancen med årene tog af, steg klostrets hævning, og fristelsen til mesalliance blev således mindre. For øvrigt værnede først forældrene, siden broderen om Veronikas frøkenstand. Friboligen som konventualinde, måske endda som priorinde i Vallø slot, var bedre end et dårligt ægteskab.

Emil Sanders knappe gage tillod ham ikke at gifte sig, og desuden faldt han ikke i unge pigers smag. Han manglede dristighed. Men gagen som fuldmægtig, siden som kontorchef lagt til Veronikas klosterpenge og de efterladte renter gav en standsmæssig levefod for dem begge.

Livet i hovedstaden efter faderens pensionering som general havde været en ny blomstring for Veronika, lige til hun nåede de sidste år af tyverne. Broderen havde fulgt hendes farter i de fornemme selskabelige kredse, lod sig endog gøre til kammerjunker for – trods sin ringe karriere som jurist, thi hans eksamen var beskeden – at kunne ledsage søsteren i de cirkler, hvor hun endnu efter faderens død var feteret: gesandtskabsballer, tennispartier på aristokratiets meget eksklusive bane, og fashionable velgørenhedsbasarer, hvor Veronika for sin statelige figur var uundværlig i tableauer som den hellige Geneviève, frelsende Frankrig fra hunnerne, (der fremstilledes af den spanske og den belgiske minister med store skæg af blår), den hellige Jeanne d'Arc ligeledes frelsende Frankrig, men fra englænderne (fremstillet af de samme) samt – for en intimere kreds af diplomatiets førende – som Venus fra Milo med lagen om lænderne, en hvid jersey stramt om busten og de kridtede arme stukket ind i en baggrund af sort fløjl. Den aften friede en løjtnant af infanteriet, men fik Nej.

Men efterhånden var det, som frøs disse fashionable cirkler til, kavalererne var mindre opvartende end før, og mange af dem, mærkede' Veronika, så på hende med et helt andet blik end før. De konverserede hende med tydelig biklang i stemmen som en, med hvem man eventuelt kan komme til forståelse. Nu forvandlede hun sig til marmor, men straks blev pladsen om hende tom. Hun følte sig virkelig som en af de kolde, klassiske skulpturer, der har en øde rotunde for sig selv i museet. Og trods pligtskyldige visitter udeblev ventede indbydelser en efter en. Yderst stille gik sæsonen hen.

Også moderen var nu død. Broderen gled automatisk ind i faderens rubrik, hun nu i moderens. Han ved faderens skrivebord med de heraldiske tavler (blot den lange rad håndbøger for hæren stod urørt nu), hun ved moderens sybord og den daglige mønstring af det gamle familiesølvtøj på buffeten. Begge med den samme udsigt over Søerne, hvor de stille svaner svømmede og om søndagen forstadspublikum langsomt promenerede langs Dosseringens kastanjer, – en udsigt for pensionister.

Emil havde set op fra sin samling adelssegl en gang. Han smilede vemodigt, næsten ømt:

"Ikke sandt, Veronika. Nu sidder du og jeg akkurat som fa'r og mo'r."

Veronika så ikke på ham, men hun lod broderirammen synke. Pludselig rejste hun sig, en hulken kom kvalt fra hendes strube. Hun løb ind i sit sovekammer og lukkede døren til.

Broderen sad forstemt tilbage. Han forstod, at han havde sagt det, der sidst måtte siges, det der var belagt med tabu her i det uforanderlige hjem, havde udtalt det, de begge følte, men blufærdigt havde sænket dybt i deres hjerte.

Og langsomt fattede han det uløste krav, der bor dulgt i enhver kvindes sind. Hans verdenserfaring var bygget på kendskab til samfundets fortabte, forbrydere og skøger, hvis rå og voldsomme drifter dagligt som skidne brådsøer slog op mod den kontorstol, hvorfra han metodisk så til. Også nu var hans slutninger metodisk bygget ud fra det miljø, hans blik til daglig var indstillet på: At en kvindes sind fra den tid hun leger med dukker og til hendes modenhed kun har et eneste krav: at holde et barn i sine arme. Selv de fortvivlede mødre, der mødte i

kamrene, kunne klynge sig til en ung tyveknægt og tugthuskandidat, som dvask vendte skråen i kæften, mens han lod sig kysse; – eller han havde set en offentlig pige i årevis kæmpe med politiet, lide straf efter straf, fordi hun ikke ville slippe sin lille pige, der sov sødeligt bag et gardin i det kammer, hvor hun modtog sine kunder.

Han bestemte så vidt muligt at stille det skjulte savn i søsterens sind, uden i øvrigt at bryde hjemmets rammer, og uden at klostrets hævning gik tabt.

Barnet, han havde set på skrivernes pult i kontoret, gav hans hensigter form og hans ønske mulighed. Han fortalte hende historien om den forladte lille dreng, og ventede tålmodigt på, at kimen skulle gro i hendes sind. Han så den finde jordbund, det var, som han havde ventet: Bestandigt vendte hun tilbage med indignation til forbrydersken, Søster Sylvia, englemagersken, der havde forbrudt sig mod kvindens medfødte kald. Veronika forargedes ved at høre, at hun undgik straf og som sindssyg var anbragt i en anstalt. Det oprørte hendes dybeste instinkter. Broderen forstod nu, at han rigtigt havde anet søsterens savn. Men ønsket måtte komme fra hende selv, så han var sikker på, hun ikke siden ville skyde skylden på ham, om barnet ikke artede sig vel.

Deres halvkusine, fru Strobel, der var gift med en sagfører, – og som i familien regnedes for skikkelig men ret jævn – lærte Veronika at vaske og frisere lille Ejgil, der virkelig, som hun havde ventet, lignede en lille engel med lange gule krøller. Fru Strobel forstod sig godt på børn, var selv moder til tre: Aase, Kirsten og lille Theodor. Hun kyssede Veronika midt på munden:

"Velsignelsen er kommet til dit hjem!"
Hun hulkede halvkvalt af rørelse og af polypper.

5

Ejgil blev først i sit syvende år sat i skole, men havde dog forinden skaffet sig adskillig viden.

Veronika fulgte ham første dag til skole. Han var som altid, når han blev bragt i luften, klædt i en overfrakke, næsten helt ned til sine hæle, filthat (med elastik om hagen, når det blæste); de lange krøller flød ud over frakkens pelskrave. Bagfra lignede han en lille værdig og ældre komponist.

På skolens tag var anbragt en stork af zink, hvidmalet og med rødt næb for, som bestyreren sagde til forældrene, straks ved skolens port at minde børnene om, at de var bragt til verden fra det høje på hvide vinger.

Der var en byggeplads over for skolen, midt på den en uhyre mudderpøl. En del af skolens små drenge, der var i vandstøvler, vadede om i pløret. Veronika advarede Ejgil mod den slags uartigheder. Han havde nemlig fine lysegrå gamacher over knapsko, men for resten heller ingen lyst til at vade som de andre. Hun kyssede Ejgil på panden og efterlod ham i skolens gård, der allerede var fuld af drenge. De legede ikke, men stod og så artigt hen på skolens lærere, der var samlet om bestyreren midt på pladsen.

Ejgil var indmeldt sent i skoleåret; der havde lige været ferie, og den første skoledag indtraf på en mærkedag for hele landet. Et ganske vist forhastet rygte havde nemlig sagt, at det gamle konservative ministerium skulle gå af, og at Bondevenstre og de andre demokrater skulle få landet og dets konge i sin magt.

Lærerne stod i flok og stak hovederne sammen som heste gør i snestorm. De var alle indignerede, inspektøren, hr. Bonfils dog mest. Det var en fashionabel skole, frekventeret mest af børn fra byens bourgeoisi, endog ikke få fra adelige hjem.

Hr. Bonfils blæste i en fløjte, og drengene formerede geled med front mod skolens lærere, der var ordnet op i række efter fag, lærere med eksamen først, sanglæreren til sidst.

Hr. Bonfils stod foran dem i ly for regnen af det unge bøgetræ, som ti år før var plantet under megen højtid, hvorved et penalhus blev lagt ned ved træet med et dokument om denne plantning og med eksemplarer af de mønter, der på den tid var i omløb, dog ikke guld.

Ejgil stod som den nye bagest i sit geled af 2. forberedelsesklasses hold. Foran ham var en dreng, som han forstod var fuksen. Han var stor og kraftig, havde regnslag ud over sin tornyster. Han vendte sig og så med afsky på Ejgils lange hår.

Men hr. Bonfils havde set ham. Han råbte drengens navn: "Petersen! Stå stille i geleddet!"

Hr. Bonfils blæste i sin fløjte, han rømmede sig og tog ordet:

"Drenge!" råbte han, "det er i dag en sorgens mærkedag for vort kære gamle fædreland."

Han pudsede næsen. Den var lang og spids, og han havde briller af ægte guld. Han vedblev:

"Siden i går trues vort fædreland og flag af en forsmædelse, der er værre, end om den kom fra landets fjender!"

Han blæste i sin fløjte:

"Rask! Alle drenge huen af, når flag og fædreland bliver nævnt!"

Han hævede sin stemme: "Vor konges gamle ministerium, der i tyve åringer har værnet folk og trone mod den magtgriske hob, har i går, som jeg hører, indgivet sin demission." Han forklarede: "Demission, drenge, er det samme som at søge afsked." Han vedblev: "Venstres grundlovsstridige nægten gennem åringer af finanslov og af vor hovedstads befæstning har truet vor konges ukrænkelige ret til selv at vælge sine ministre." Han så hen på skolens lærere, der alle nikkede bifald.

Han rømmede sig: "Om den vordende regering vil jeg intet sige. Hverken ondt eller godt, men jeg skjuler ikke, drenge: at jeg frygter det værste!

Og nu spørger jeg jer: Skal det nye sekel bære farven af socialismens og kommunens røde banner! Skal det tyvende århundrede stå op ikke af det lysende hav – men af en stinkende *mudderpøl*!"

Han havde talt sig hidsig: "Thi med sorg ser jeg, drenge, ja drenge af *min* skole, der på deres vej hertil i dag har vadet i en mudderpøl! Men stol på, jeg skal vide at finde dem, hver eneste en, deres vandstøvler taler deres tydelige sprog!

Men nok om det. De skyldige vil ikke kunne undgå deres straf. Jeg bortser omend med sorg fra dem, og taler kun til drenge, der ikke har bragt snavs ind her på min skoles asfalt, – og hvis hjerter er rent som deres sti. Lov I med mig og mine medlærere og i jeres forældres ånd at stå vagt om alle vore gamle idealer, om vor trone og om vort riges værn!"

Han vendte sig om mod lærerne.

"Hr. Mogensen træd frem!"

Første gymnastiklærer, overkanoner Mogensen, trådte frem. Han havde skæg som krudtdamp om hele hagen og en næse,

rød som en tomat, marinens gamle stortrøje var omsyet til civil. Han var i tynde gymnastiksko, men trådte søvant i en vandpyt.

Hr. Bonfils hævede stemmen højtideligt:

"Hr. sergent Hansen. Vil også De træde frem!"

2. gymnastiklærer, Hansen, trådte frem, i fodfolksuniform og med overskæg, ung, rask og spændstig.

Hr. Bonfils viftede med hånden. "Lidt mere hen til højre, sergent Hansen, så alle drengene kan se Dem. Sådan! Tak!"

Han vendte sig mod skolen:

"Hr. overkanoner Mogensen og hr. sergent Hansen er vor flådes og vor hærs repræsentanter her til stede. Og jeg vil bede dem på vore stridskræfters vegne modtage mine drenges nifoldige hurra!"

Skolens duks kippede med flaget i den høje flagstang, derpå befalede hr. Bonfils: Højre sving! Drengene begav sig klassevis mod trappen.

Hr. Bonfils stod på første sals afsats og noterede de drenge, hvis vandstøvler viste mudder. De skulle have af spanskrøret klokken tre førstkommende lørdag.

Da Ejgil kom forbi, strøg bestyreren en venlig hånd gennem drengens lange krøller.

"En ny lille engel," nikkede han mildt til skolens lærer i bibel, pastor Krabbe, der med godmodig bedstefadermine så børnene gå forbi.

Drengen Petersen, der nu gik bagved Ejgil, fangede bestyrerens bemærkning og stak en knappenål, han holdt mellem to fingre, gennem overfrakken dybt ind i bagen på den nye kammerat. –

Ejgil havde for længst lært sig selv at læse flydende, og de andres drenges træge staven sig gennem selv en ganske simpel tekst undrede ham en del. Han anede, at skolen ville spilde megen tid for ham. Han følte, at de andres dumhed var en ting, han måtte regne med. Han hadede fra den første skoledag at måtte føle sig i flok.

I den første regnetime blev han prøvet af den gamle meget ubehagelige lærer, som de andre drenge kaldte "sure Hansen". Han var den eneste, til hvem de havde øgenavn, skønt han var frygtet for sin hårde lussing. Men drengene forstod, at sure Hansen var et udskud også blandt de andre lærere. Han var fattig, udslidt, grim og snavset, i lærerværelset var han lige netop tålt. Han hævnede sig på drengene for kollegernes foragt, han hadede og blev hadet, han levede på stimandsvis i krig med alle, var ond og led af ligfald, var ulykkelig og havde fire børn på friplads her i skolen, den ældste klædt i faderens aflagte bukser, båret gennem mange år af denne og kendt i skolen, de yngre arvede bukserne, når turen kom til dem. De bukser sad bestandig på en bænk i tredje klasse, men hvert år på en anden bag.

Det var en meget fornem skole, og hr. Hansen stod på svage fødder, vidste alle, blev kun på sin plads af nåde. De andre lærere var fine, fem eller seks af dem var hædrede med Ridderkorset, læreren i historie, hr. Carsten, havde undervist to kongelige prinser, da de var små. I Ejgils klasse var kun drenge, hvis forældre havde rang eller som i alt fald havde egen villa. Der var en baron Rønnow, stamherre til et gods, han kom til skole hver dag på en pony, der var to brødre Staffeldt, sønner af en hofchef, en kammerherresøn, og den lille fede Dankvart, der

var ætling af en søhelt; der var en, hvis fader var kunstner, men tillige dog etatsråd. Og kun én hed Petersen; hans fader var kun vognmand, men millionær, sagde Petersen selv, og ejede tredive bryllupskareter med hvide heste.

Sure Hansen trådte ind på sine skæve fjersko. Som altid kom han et kvarter bagefter tiden. Han lagde en cigarstump, sur som han selv, på kanten af katedret. Han så straks den nye dreng; det var en hvalp af den art søde englebørn med krøller, som bestyreren, hr. Bonfils, tog til yndlingsdrenge blandt de andre. Han måtte derfor tæmmes snarligt.

Han kaldte Ejgil op til tavlen.

"Nå," sagde han og så op fra fingeren, hvormed han havde pillet sig i næsen: "Du siger, at du har lært dig selv at regne. Nu vil jeg prøve dig, og hvis det så er løgn, så ved du, hvad der vanker!" Han tog sin lange lineal og lod den svippe.

"Regn så det stykke ud!" Han skrev med kridt på tavlen et par tal, der faldt ham ind i flæng: 443 × 243.

Ejgil tænkte et øjeblik og sagde rask: "107.649."

Han skrev hastigt tallet op på tavlen og lagde høfligt kridtet.

Hr. Hansen skulede ondt. "Nå så du vil prøve på at gætte. I stedet for at regne dig til facit. Ræk hånden frem!" Og med et smæld faldt linealen.

Hele klassen lo. Det undte de den nye dreng.

Hr. Hansen rejste sig, nu følte han sin magt som lærer. Langsomt og værdigt skrev han regnestykket ud i kolonner, gangede først med 3, med 4, så med 2, slog streg og lagde sammen, nedskrev facit.

Rask og i dyb foragt udviskede han med svampen Ejgils facit, inden klassen fik set, at det var ens med hans.

"Ja, jeg skal lære dig at regne, kan du tro! Men du vil være regnekunstner, hvad! Med lange krøller! Vidunderbarn i fløjlsbluse, hvad! Kom her med hånden!"

6

Når det var koldt i vejret, lod hr. Bonfils drengene formere geled og råbte: "Løb!" Så måtte de i trav det hele frikvarter i slangesnoning eller kreds igennem asfaltgårdens pytter.

Forrest løb hr. Bonfils selv og holdt i højre hånd et lille papirsflag fra skolens sidste juletræ. Han havde mange indfald, mens de løb, han kunne kommandere: "Ned på hug!" Så hoppede de som skader over pladsen med hr. Bonfils forrest.

Så: "Skolen march!" så atter "Giv vagt: Løb!" Og endelig igen: "Hop skade!" Hr. Bonfils hoppede elastisk, det var en god motion straks efter frokost og gavnede hans mave, som det viste sig, når han ved frikvarterets slut med sit regeringsblad i hånden gik hen i gårdens hjørne mod det lange hus, af hvis fem tremmedøre én var hans private.

Også Ejgil måtte hoppe. Petersen var nu igen på sin gamle plads som fuks, mens Ejgil, der med vilje undgik at udmærke sig, klog af skade efter første regnetime, kun var næstnederst i klassen. Petersen var derfor bag ved Ejgil i geleddet, altid med sin knappenål parat. Han hang ved Ejgil som en burre, havde udset sig ham næsten som et sværmeri, han elskede at stikke denne dreng, der gik klædt på som en tøs; hans øjne søgte grådigt efter alle bløde steder. – Selv var han en lemmesvær og søvnig dreng, ubevægelig og dorsk, fortrak kun sin store løse mund, når han stak.

Han havde disse nipsenåle i et futteral af fløjl, en udsøgt samling, de havde hoveder af kulørt glas, og han sjakrede med dem i det store frikvarter, holdt en børs med daglig notering og

margin, som han havde lært af sin store broder, der var hos en vekselerer. De forskellige sorter nipsenåle havde navne: Kæmper og lopper, påfugle og papegøjer.

Især når skolen hoppede skade, og Ejgil sad foran ham på hug, havde Petersen bedste chance for at stikke, så Ejgil i et spring satte ud af geleddet, og hr. Bonfils, der netop rundede et hjørne, så ham og blev vred, skønt Ejgil var hans yndlingsdreng.

Ejgil indså snart, at han hurtigt måtte skaffe sig fred for Petersen, der forstyrrede ham til alle tider. Skolen var ham i sig selv en hindring nok for det, han ville lære.

Klasseværelserne var fyldt af en mængde ting, der skulle opbygge børnenes sind i heldig retning. Der var i alle vinduerne potteplanter, som indåndede kulsyre og udåndede ilt for at forbedre atmosfæren; på urtepotterne sad små kaniner, hunde, katte, kanariefugle, alliker, svøbelsesbørn, søløver og småengle af porcelæn for at lære børnene om dyreriget og løfte deres sind imod det høje, men tingene måtte ikke berøres. For at slå en lille kat eller engel itu var det en omgang spanskrør næste lørdag. På væggene var dels landkort, dels billeder fra det indre af et gasværk, dels af Himmeriges rige på dommedag samt af de gamle vikinger, der besejrede munkene i et kloster og vendte hjem til fædrelandet med en mængde guldlysestager, flødekander og køer, flere af dem også med unge piger, som de dog bar på armen. For at spilde en blækklat på de nye skoleborde, skulle man sidde over en time, og Ejgil polerede derfor før hvert frikvarter bordet med sit fløjlsærme, hvor han havde klattet.

Over alt i skolen var der storke, de hang udstoppet i lofterne eller afmalet på trappegangene. Han forstod, at det skulle indskærpe børn, hvordan de kom til verden. Ham var det dog ligegyldigt, hvordan han var kommet, nu var han her en gang. De andre drenge talte meget om det spørgsmål, og Ejgil forstod, at de voksne ikke sagde sandheden om, hvordan man blev til. Men de voksne sagde så meget, der ikke var sandt.

Det var ham kun behageligt, at man ikke måtte røre ved nogen ting i klassen. Hjemme var han nødt til at lege med sine ting blot for et syns skyld, når tanten så ind i spisestuen, hvor han var. Han havde et pakhus, hvor han var nødt til at lade vinden hejse små tønder op og ned til en bryggervogn, som han havde set karle gøre i en baggård i Knabrostræde en dag, han hentede onklen fra kontoret, men de karle så heller ikke ud som om de morede sig, de blot bandede og svedte.

Han havde opdaget, at der i onklens reoler stod bøger, hvor man kunne få meget bedre besked, end skolens bøger gav. De havde hver dag en side eller to for i geografi eller zoologi, men den lærte han på knap et kvarter og huskede hvert ord siden. Han læste derfor på et par dage bøgerne igennem for at få det overstået. De var skrevet i en tone som: Kender du Mikkel Ræv? Han er et slemt rovdyr med spids snude og busket hale, og holder meget af en fed og lækker gås. – Men blandt onklens bøger var også tre tykke bind om alle vor klodes dyr, og i et værk på tyve bind kunne man slå op på et bogstav og finde alt, hvad man ville. Det stemte sjældent med, hvad lærerne eller skolebøgerne sagde.

Hr. Bonfils, der læste historie med drengene, fortalte således mange ting, der var ganske usandsynlige, som stred mod

hinanden, eller som var åbenbare løgne. Det var mest om konger, som han gav karakterer, ligesom han gav til drengene, og ikke mere retfærdigt. Der var særligt en konge, som hr. Bonfils elskede højt, fordi han sad tyve år i fængsel på et slot. Han havde halshugget næsten hele Sveriges adel på et torv i Stockholm, og en mand der hed Marat, som havde halshugget Frankrigs adel, kaldte hr. Bonfils et blodigt udyr, skønt han oven i købet blev myrdet våbenløs og nøgen i sit badekar, hvad hr. Bonfils kaldte for en heltedåd!

Således var historie: Tog en konge enevoldsmagten i sit land, var det en bedrift, gav han magten til sit folk var det også en bedrift. Selv til dyrene uddelte hr. Bonfils ros eller dadel. Sjakalen spiste dyr, der allerede var døde, derfor var den sjofel, men løven myrdede gazellen, før den åd den, derfor var løven ædel. For resten fortalte bogen hjemme ganske andre historier om løven, der var både fej, lumsk og lod sig nøje med et ådsel, om det kneb.

Noget helt andet var det med bibel. Der fortalte pastor Krabbe om Noah og om Savl og David, eller makkabæerne og meget andet, men det var noget man ikke skulle *vide*, blot *tro*, og altså noget, der ikke havde været til nogensinde, undtagen mens der blev fortalt derom! "*Tro* og *viden* er to verdener for sig," sagde pastor Krabbe. Derfor troede Ejgil på skabelsen i syv dage, Kain og Abel og Moses, men *vidste* samtidig, at det ikke var sandt. Og det havde man lov til, når det gjaldt religion.

Pastor Krabbe var en mild lærer, og når han satte sig på kanten af et skolebord med sort kalot og briller, med en krans hvidt skæg om hagen, og lod tommelfingrene rulle, mens han kluklo, fordi Petersen kaldte profeten Jonas for en af de tolv

apostle, så var der ligefrem solskin i den kolde klasse, der lå ud til en baggård imod nord og havde mat glas for ruden. Kun forstod Ejgil ikke, hvorfor pastor Krabbe lod dem synge salmer. Dem kunne man jo læse sagte, og han hadede at befinde sig i kor med tyve andre drenge. Han bevægede dog munden for ikke at krænke pastor Krabbe.

Han passede nøje at holde sig næstnederst i klassen, at slå Petersen ud var umuligt. Men han turde ikke lade lærerne mærke, at han læste hjemme og vidste bedre besked, så blev bøgerne om jordens urtid og menneskenes afstamning sikkert forbudt ham. Skønt han kunne skolens forkerte bøger udenad, gav han sine svar så snildt, at han blev holdt for en yderst ringe elev og fik derfor lov at leve ubemærket, som han ville.

Han var kommet til den slutning, at det de voksne, lærerne, også onklen og tanten, mente om verden og mennesker samt naturen, også om Gud – var blot egenskaber ved dem selv, som det at de havde hver sine særlige manerer. Ligesom hr. Bonfils havde et stort adamsæble, der altid hoppede over flippen, når han blev vred, således mente han også, at konger var finere end andre mennesker, og at Napoleon var en stor helt, fordi han vandt over tyskerne, men Bismarck en kold skurk, fordi han vandt over franskmændene. Det de voksne troede eller mente, var noget ved dem selv, ligesom når de nøs eller hikkede, det måtte man lade dem gøre i fred og ikke kritisere. Det var ikke passende at komme med bemærkninger, man måtte nikke og sige, at man var med.

Det var således også en egenskab ved Petersen, at han stak med knappenåle. Han var glad ved det selv, det var måske synd at afbryde hans fornøjelse, men det kunne ikke blive ved.

Petersen var en stor og stærk dreng. Og Ejgil indså, at hans arme var for korte til for alvor at ramme ham, næste gang han stak. Han slog derfor op i onklens bøger på den menneskelige krop og forskellige måder at slå, og han fandt mange nye og mærkelige ting om muskler og indre organer.

Dagen efter i det lange frikvarter begyndte Petersen som sædvanlig at gå i kredse omkring Ejgil, med et sygt og sultent udtryk og med nålen parat.

Ejgil gik af vejen, stamherren og etatsrådsønnen kom til for at se fløjlsdrengen blive stukket.

Ejgil advarede Petersen: "Hvis du prøver, slår jeg!" sagde han og lod højre arm svinge.

Der kom et næsten bønligt blik fra Petersen. Han fniste tøset, savlede lystent og søgte kejtet at snige sig bag om Ejgil for at nå de blødere dele under blusen.

Drengene stod tæt om dem, det var forbudt at slås, og der var udsigt til stor ballade. Søhelt-ætlingen Dankvart hidsede parterne ved dæmpede tungesmæld; selv bar han på fjerde dag en stor plakat på sin mave, håndskrevet af hr. Bonfils med ordene "Lamaen spytter", fordi han havde besudlet en kammerat med munden.

Ejgil slog, men mod Petersens forventning med venstre hånd. Han brugte håndens kant for at lade alle knokler virke med fuld vægt, og han førte svinget helt nede fra højre ankel, så slaget kom med hele hans krop som akse.

Han traf Petersen præcist under højre øre. Petersen gispede, satte sig ned på asfalten og strakte sig tilbage, han snorkede et par gange og besvimede. Samtidig kom hr. Bonfils fra sin

private dør med en halvdel af regeringsbladet i hver hånd og blæsende i sin fløjte, som han kunne holde mellem tænderne.

Petersen blev langsomt genoplivet af sergent Hansen, der anvendte reglementet for druknedes og andre skindødes redning, hvori han underviste i en pigeskole.

Hr. Bonfils førte Ejgil ved håret op i skolens lovsangssal for at give ham af spanskrøret der. Hele skolen fik en time fri og tog opstilling i salen klassevis, således at de dannede carré. I midten stod hr. Bonfils med spanskrøret.

Hr. Bonfils var bedrøvet, Ejgil var en af hans yndlinge, men ingen lejlighed måtte forsømmes.

"Hvert slag træffer mig selv!" sagde han, "og smerter mig mere i hjertet end det gør på dine rygstykker, men du vil altså vokse op som en voldsmand og forbryder for at ende i et tugthus!"

Han brugte endvidere de samme udtryk, som han plejede at anvende om Marat samt kejserne Nero og Wilhelm af Hohenzollern, der var uhyrer i et menneskes skikkelse.

Derefter slog han, så røret hvinede og tonehallens ovenlysrude, der lå stemt i Cis, sang med.

Han havde endnu øjnene fyldt af tårer, rørt af Ejgils lange gule krøller og store blå øjne, men for resten fandt han, at drengens hår var begyndt at mørkne, han var i det sidste år kommet til at ligne en opløben knægt i stumpede fløjlsbukser med lange bare ben (altid med rifter og skrammer på knæet), det smalle blegnæbbede ansigt syntes ham langt mindre englerent end før.

Derfor slog han til uden tøven, kom i sved, hårkammen rejste sig, han begyndte at pruste, spyttet stod om ham i stænk og alle

kunne lugte, hvor vred han var, indtil han lige med et var meget træt og måtte hen til en rørstol, skolens duks holdt parat.

Ejgil gned sig på ryggen og trådte ind i geleddet. Bag ham blev den tomme plads, hvor Petersen manglede, – efter hr. Bonfils ordre – holdt åben, både nu og så længe Petersen var sygemeldt, som en advarsel og et minde om dagen. Men da Petersen kom igen, turde han ikke mere stikke, skønt han sygnede hen af sine kvalte lyster.

Imidlertid gav denne begivenhed anledning til, at hr. Bonfils kom i tanker om, at Ejgils pårørende aldrig havde forevist drengens dåbsattest.

7

Når en dreng havde smagt spanskrøret, gik hr. Bonfils – hvis den straffede da ikke boede alt for langt fra skolen – hjem til forældrene for at konstatere, hvad knægten i sit hjem havde fortalt om grunden – i reglen en forklaring, der stred mod det ottende bud, og som kunne skade skolen!

Hr. Bonfils lagde hat og vaskeskindshandsker på frøken Sanders salonflygel. Han så meget bedrøvet ud.

"Deres søn," sagde han til Veronika, "har vist sig at have en forbrydernatur."

Veronika blev nervøs og kaldte broderen ind. At Ejgil var en forbryder kunne hun ikke få sig selv til at tro, det havde hun aldrig mærket! Men det var broderens pligt at undersøge sagen nærmere.

Foreløbig berigtigede hun dog: "Ejgil er ikke min søn. Jeg er ugift. – Konventualinde," tilføjede hun lidt spidst. Herefter kunne hr. Bonfils i hvert fald ikke tro, at det var hende, Ejgil slægtede på!

Kontorchef Sanders viste sit musegrå hoved fra portieren.

Hr. Bonfils vendte sig imod ham: "Desværre," sagde han, "Deres søn har slået en kammerat så godt som halvt ihjel."

"Dog vel ikke med forsæt?" spurgte Sanders. Han påhørte bekymret hr. Bonfils fremstilling.

"Desværre," sagde hr. Bonfils, "har jeg været nødt til at udvise Deres søn af skolen."

Sanders hang med hovedet: "Virkelig?" Han var dybt nedslået. Han vidste kun om en skole til, den fru Strobels Theodor

besøgte, men det var en mindre agtet skole. På den anden side var det en *billigere* skole. "Ja," sagde han, "når hr. Bonfils altså synes – – –!"

Hr. Bonfils afbrød ham i en barsk tone. "Jeg vil lade nåde gå for ret denne gang og beholde Ejgil. Jeg vil ikke hans undergang i dårlige hænder. Jeg har ansvaret for Deres søn, og det vil jeg ikke skyde fra mig."

Sanders rømmede sig lidt generт: "Ejgil er ikke en søn af min søster og mig. Vi har på en måde adopteret ham."

Nu huskede hr. Bonfils, at ved indmeldelsen havde Ejgils dåbsattest manglet. Sanders havde lovet at skaffe den, og sagen var gået i glemme. Men i discipelprotokollen stod et huskekryds ved Ejgil Sanders navn. Hr. Bonfils så rubrikken for sig og huskede nu også fra den, at hr. Sanders havde hofcharge.

"Jeg ved god besked om Ejgil, hr. kammerjunker," sagde han. "Men De må have mig til gode, at Ejgils dåbsattest ikke er forevist i skolen."

Sanders blev urolig, men Veronika fortalte nu, med et indigneret blik til broderen, hr. Bonfils om deres dilemma med Ejgils dåb.

"Så forstår jeg bedre Ejgils opførsel!" fastslog hr. Bonfils. Også Veronika anså det nu for fuldt bevist, at Ejgil ikke var døbt.

"Hvis De tillader," vedblev hr. Bonfils, "vil jeg tale med min medhjælp og Ejgils lærer, pastor Krabbe om sagen."

Pastor Krabbe erklærede med et smil i sit runde og rare ansigt, at han gerne tog ansvaret for, at Ejgil muligt var døbt engang før: "Da Vorherre velsignede de små børn, sad han ikke og passede på, om der var nogen, der kom to gange!"

Han døbte derefter Ejgil ved en hjemmehøjtidelighed den følgende fredag, da skolen alligevel havde månedslov.

Veronika havde udsendt litograferede indbydelseskort: Først og fremmest til hr. Bonfils, naturligvis, og til vicebestyreren hr. Haagensen, der var cand. theol. og lærer i naturhistorie. Dernæst indbød Veronika sin egen lærer i kunsthistorie og oliemaling, Willibald Olsen. Han havde tidligere boet i et lille pensionatsværelse på anden sal med udgang til trappen, og Veronika havde ofte mødt ham, når hun gik ud. Han var en ung fremadstræbende kunstner, sagde viceværtens kone, men af fattig herkomst og værelset hvor han malede var usselt og uden dagslys. Da han derfor en dag indfandt sig hos Sanders med bøn om at få overladt et ledigt pulterkammer til atelier, formåede Veronika broderen til at sige ja, og bestemte selv at tage timer hos den unge maler for at yde ham lidt støtte på hans bane. Nu undte hun ham også gerne den opmuntring, som en indbydelse til hendes hus måtte være for ham; ganske sikkert savnede han al bedre omgang! – Også til fru Strobel, der havde bistået Ejgil som spæd, måtte hun jo sende indbydelse, og af venlighed fik hendes børn, Aase og Kirsten, hvert et litograferet kort med sit fulde navn i rødt blæk. De sagde alle ja bag på et brevkort med P.S., om ikke lille Theodor måtte komme med, han skulle nok love at være artig og ikke som sidst.

Andre af familien bad Veronika ikke. Broderen frabad sig indstændigt, at nogensomhelst fra hans kontor blev bedt.

Der var fem og tyve litograferede kort, men kun for syv var der brug. Veronika blev forstemt, hun tænkte på hele sin gamle cirkel. Vemodig sad hun og fyldte de andre kort ud med navne fra den tid: Kammerherre og kammerherreinde Mühlén,

legationssekretær Bruno Fersen, premierløjtnant af livgarden Fritz von Schildten – –. Hun så på de blanke kort og lagde dem i orden, som langs en bordside, kavaler med dame valgt for hverandre efter megen omtanke, og rev så kortene itu, et efter et.

Hun rejste sig og vendte sig om mod broderen, der lydløst på sine hjemmesko var kommet ind i stuen og stod bag hendes stol. Åbenbart havde han dog ingen ting set. Hun fejede stumperne ned i papirkurven.

"Du må være i gala ved højtiden!"

Han virrede vagt med hovedet. "Gala? Du ved, jeg har kun min kammerjunkeruniform, jeg kan ikke gå som kammerjunker i min alder, og desuden er der møl i benklæderne. Da jeg var yngre," sukkede han, "sagde du selv, at jeg kunne spare en embedsgala og bruge kammerjunkeruniformen. Og nu ser du selv følgen!"

"Du må være i embedsgala," påstod søsteren, "pastor Krabbe kommer i ornat og både hr. Bonfils og kandidat Haagensen er dekorerede og kommer sikkert med deres ordner. Du må hente din daglige uniformsfrakke hjem fra kontoret, så skal jeg rie guldstriber på dine kjolebukser. Jeg har fem meter siddende på min valkyrie-nederdel fra Grethe Plessens karneval i forfjor. Du kan godt bruge din trekantede kammerjunkerhat og kården. Men i gala må du!"

Hun tilføjede: "Om ikke for andet, så for Willibald Olsens skyld. Du ved, hvor han elsker farvepragt, og du må ikke svigte mig i mit arbejde på at løfte ham socialt, selv om det kun er tappert, at han er begyndt i Borgergade som svend hos en

ligkistesnedker, men nu har tjent sig op til figur- og kunstmaler." –

I fire dage blev der bagt klejner, lavet kompot og poleret sølvtøj. Veronika gik om i bomuldskjole og køkkenforklæde og med et par gamle tolvknaps-handsker for at skåne armene. Huset lugtede af sølvsæbe og kvæde-marmelade. Endelig blev der hentet klaverstemmer, da der jo skulle synges salmer.

Selv Willibald Olsen måtte assistere med det dekorative, navnlig dagligstuens kirkelige udsmykning. Han tegnede først en farveskitse, som Veronika fandt sublim, men desværre uudførlig, da flyglet ikke kunne komme ud gennem sovekammerdøren.

Man satte middagen til klokken fem (af hensyn til børnenes sultne maver), og man bestemte, at anretningen skulle være festlig. Menuen lød på:

Fiskerand med caperssauce.
Kalvesteg med persille à la ungt lam
(franske kartofler og compots).
Skylleskåle,

endelig som dessert: Riz à l'amande med rød kirsebærsauce.

Der blev beregnet en halv flaske St. Julien til hver af de voksne, et lille glas madeira til desserten, og biskop til børnene.

Det havde været påtænkt at begynde med klar suppe, men den store sølvterrin skulle bruges til dåben.

Oldeforældrenes kostbare blå ostindiske stel med kinesiske landskaber skulle risikeres, dog kun til de voksne, og bordet skulle prydes med den nedarvede store spejl-opsats med de fire og tyve Meissner-figurer: små badende nymfer samt de tolv apostle.

På Veronikas lille rokoko-kommode var bredt en kniplingskaffedug, og derpå var anbragt de to svære sølvarmstager og den store familiebibel med guldspænder og med slægten Sanders våben. Her stod pastor Krabbe i fuld ornat, mens de indbudte sad omkring i halvkreds på spisestuestole, Ejgil lidt foran de andre. Han var i ny fløjlsbluse med kniplingskrave. De lange krøller var friserede med brillantine.

Fru Strobel, der var barnets gudmoder, mødte i sort atlask, meget nedringet og med Maria Stuart-krave, der var mode, samt sølvpil i håret. Hendes mand, sagføreren, havde sendt afbud, da han få dage før var blevet apoplektisk og lå stille hen. Hr. Bonfils var i kjole med ridderkors og Vasaorden, cand. Haagensen med en mindre italiensk udmærkelse fra da han var studentersanger.

Fru Strobel mønstrede arrangementet og fandt det meget højtidsfuldt.

"Jeg skal holde huen!" påstod hun, og ingen kunne få hende fra det. Hun gik ud i entreen og hentede Ejgils kasket, der var nyanskaffet og af den ved konfirmationer brugelige façon.

Pastor Krabbe lo godmodigt: "Hvorfor ikke? Lad hende bare!"

Han tog Ejgils lille hånd i begge sine og sagde, at nu skulle han være en sød og rask dreng og slet ikke bange.

Derefter talte han med sin milde og venlige stemme, han sagde til Ejgil, at nu blev han optaget i samfund med dem, der trods få og svage kræfter stræbte mod det gode. Og han skulle selv stræbe efter at blive en god dreng og siden hen et retsindigt menneske, hjælpsom og sanddru; selv om han tit ville finde verden fuld af modsigelser og løjerlig. Vi var jo alle en slags vildfarne engle fra et ukendt land, hjemløse her på Jorden, selv

om vi tit mødte venlige hænder, og alle higede vi mod det land, hvor der var fred, skønhed og harmoni. –

Gennem ruderne faldt solskinnet fuldt på præstens ansigt, kærterne på kommoden lagde en bræmme af guld over hans sorte dragt. Den gamle stues møbler ulmede for skæret mod de mørkerøde vægge. Udenfor lyste foråret over Sortedamssøen, hvor hvide både fyldt med glade mennesker langsomt roede hen mod buerne af dronning Louises bro. – Kontorchef Sanders' guldstriber tindrede langs de sorte bukser.

Ejgil følte sig snart hed, snart kold, han syntes, som havde han længe flakket om alene, ivrig og hidsig for at finde ud af alle verdens ting; han huskede som en drøm, han havde haft, en stille have, hvor han havde leget på en solbeskinnet plæne mellem venlige dyr, hvis pels strøg sig varmt mod hans kind. Han følte sig så lille og ubetydelig mod den store verden, tænkte, at han vist havde været for egenkærlig den tidligere del af sit liv, nu følte han sig dybt ydmyg, trykket af at være den, som alles øjne vendte sig imod i dag. Han bestemte, at han ville forandre sig, blive god, opmærksom, venlig og uden selvfølelse; det var ham, som sank han ind i solskinnet og varmen og næsten hørte op at være til.

Da pastor Krabbe efter ritualet spurgte om barnets navn, blev der forvirring. Herpå havde ingen tænkt, da Ejgil jo også førend dåben havde sig et navn.

Det hørte sig til, at den, der bar barnet, opgav navnet, men her var der jo ingen, der bar. Man skottede til hinanden, genert og rådvild. Fru Strobel reddede øjeblikket og trådte frem, hun holdt jo huen, og fik i en fart komponeret et par mellemnavne til Ejgil.

"Ejgil, Veronikus, Theobald Sanders," sagde hun åndeløs af bevægelse. Theobald hed hendes mand som hun gerne ville mindes, hvis han nu snart gik bort. Pastor Krabbe misforstod og gentog navnet som Willibald, og derved blev det.

Der var en times pause, inden man gik til bords. Den tid tilbragte de voksne med konversation, børnene blev sendt ind i sovekammeret for at lege. Der var dækket et gavebord til Ejgil, men det skulle foreløbig stå til stads, skønt Aase, Kirsten og Theodor skævede til tingene. Der var et sølvur fra onklen, en sølvkæde fra Veronika med en fløjte hængende ved, fru Strobel havde bragt en dåbsske, der godt foreløbig kunne bruges til kompot, Aase og Kirsten en æske små ænder og svaner af tin, der kunne trækkes i et vandfad ved hjælp af en magnet, Theodor en stor pose fyldte chokolader, som moderen dog ikke lod ham overrække selv.

Hr. Bonfils bragte en bog i guldsnit; den hed: "Ærens Vej for Drenge", forfattet af ham selv, og kandidat Haagensen en stålorm i spiritus.

Også Willibald Olsen havde sin gave til Ejgil. Han stod og viklede en flad pakke ud af gråt karduspapir, et maleri forstod man, og alle fik det lystne blik som er typisk selv for voksne, når der skal vises billeder.

"Det er kun en skitse," sagde Willibald Olsen, og bed seglgarnet over med sine store hestetænder.

Veronika sad i krogen bag flygelet og betragtede ham dulgt. Hans nærværelse gjorde hende nervøs, hans mægtige krop fyldte så meget her inde, langt mere end man kunne finde passende i hendes kreds. Der var over ham en kraft, der virkede lidt indiskret, navnlig i den tynde jakke, der stumpede for de

stærke røde håndled, og man så ikke skjorteærmer, endsige da manchetter. Derhos var han mødt i sine cykelbukser, og ejede vel heller ikke andre klæder.

Hr. Bonfils rakte efter billedet for at få det hen i solen, håbende at kunne konstatere tegnefejl.

Willibald Olsen rystede på hovedet, tog billedet dybere ind i stuens skygge og lagde det på gulvet med den malede side opad. Alle så forbavset til, således havde ingen af selskabet set nogen bære sig ad med malerier før.

"Sådan ses det bedst!" sagde han.

Man fik lorgnetterne frem eller holdt, som man vidste var brug i kunstnerkredse, hånden hul om øjet. Der blev så stille, at børnenes leg i sovekammeret lød som torden.

Billedet var malet i tre farver: sort, hvidt og gult. Mod en kalket væg i et nøgent kammer stod en gul seng, i den lå liget af en gammel kone, indfaldet gustent, en sort kiste stod parallelt med sengen, og tre snedkersvende i skidne skjorteærmer stod parate til at løfte. En gasagtig gullig dunst lå i striber over rummet.

Hr. Bonfils snappede efter vejret:

"Det må jeg sandelig sige!" Han blev kobberrød i hovedet.

Også Sanders blev yderst ubehageligt berørt. Den side af livet var ham ganske vist ikke ny. Han havde som ung politifuldmægtig været med til adskillige ligsyn. Men den slags indtryk havde han bestandig holdt uden for sit hjem. Embedets smuds og stank burde ikke føres ind i de tyste stuer, hvor Veronika levede sit uberørte liv. Ganske vist havde de begge oplevet forældrenes dødsfald, men disse to lejligheder havde

kun sat vemodige minder, ordnet som de var decent og nænsomt af et førsteklasses bedemandskontor. –

Willibald Olsen stod og så på sit billede:

"Ja," sagde han, "til den slags har jeg mangen gang været med! Det er *set*, ikke sandt?"

Sanders svøbte ilsomt karduspapiret omkring billedet på ny. Hans hænder rystede lidt. Han takkede hr. Olsen for den smukke gave, men ville gemme billedet til Ejgil blev lidt større.

Veronika var blevet siddende i sit hjørne. Hun havde lige skimtet billedet. Det havde bevæget hende dybt. Hun forstod pludselig, under hvilke gruelige forhold Willibald Olsen havde levet, indtil han blev kunstner.

Hr. Bonfils tog ordet: "De finder mig måske gammeldags, hr. Olsen, men jeg er nu en gang en bekæmper af den moderne krasse realisme i kunst. At De altså ved det!"

"Realisme?" Willibald Olsens ansigt blev grundende.

"Realismen er ikke mere moderne," sagde han besværligt, som om han selv gjorde op med en ting, han havde slæbt om med indtil nu. "Vi er netop inde på, at kunst ikke blot er at skabe illusion!" Han så tungt hen på Veronika som for at se sin tanke udløst gennem hende.

"Vi må tilbage til den rene farve," sagde han og stirrede på sine hænder.

Ingen anede, hvad han mente, og man tav forsigtigt.

"Men jeg måtte nu male det billede fra mig," sagde Willibald Olsen lavt – "fordi jeg har oplevet det så stærkt – en gang, da – –" Han fortsatte ikke, men sad og gned de store vortede arbejdshænder mod hinanden.

Tavsheden blev på ny pinlig. Veronika rejste sig forskrækmt. Naturligvis var det urigtigt af hendes protegé at fremdrage så trøstesløst et tema som netop døden, navnlig ved en dåbshøjtidelighed! Men meget talte til hans forsvar. –

Nu var også støjen af børnenes leg i sovekammeret forstummet. Beklemt lindede hun på døren.

Aase og Kirsten lå i hendes seng med de små lyserøde næser lige over tæppet. Hun rev dynen af dem. De havde hver en af hendes nye battistes natkjoler på. De var pjaskvåde i ansigtet. Broderen Theodor havde lige vredet en badesvamp ud over dem og hele hovedpuden.

"Vi leger dommedag!" forklarede Kirsten, "og Theodor skulle vække os fra de døde!"

Veronika måtte jo skænde lidt og så sig derpå om:

"Hvor er Ejgil?"

Men ingen af børnene vidste, hvor Ejgil var. Aase troede nok, at han var gået ud.

Veronika så efter i entréen, og ganske rigtig manglede Ejgils nye kasket. Bestyrtet gik hun ind til selskabet.

"Ejgil er gået ud!"

Pastor Krabbe rødmede let: "Jeg er vist den skyldige," hostede han frem. "Jeg havde ikke fået nogen dåbsgave med til lille Ejgil, og så gav jeg ham en blank tokrone. Og nu er han formodentlig gået ned for at købe godter. – Eller en isvaffel!" tilføjede han sagkyndigt.

Dette beroligede dem noget.

Men der gik næsten en time, før Ejgil kom hjem. De hørte det ringe, derefter husjomfruen skrige op ude i entréen. Døren gik omsider op, og Ejgil kom stilfærdigt ind. Han var

maskinklippet. Hans hovedbund skinnede lyserødt igennem de små hvide stubbe.

Alle så forfærdet på ham, det var alligevel langt værre, end man havde ventet.

Sagen var, at Ejgil længe havde ønsket at blive klippet, hvilket Veronika forbød ham. Men ham selv var de lange lokker højst generende. De hang altid fast i noget og gjorde ham desuden til et særsyn. Det gjaldt om at ligne alle andre for at kunne gå i fred!

Og denne dag, det følte han, var vendepunktet i hans liv. Det var, som om han havde lagt en hel tidsalder bag sig, en årrække, der havde betydet spadsereture ved en voksens hånd, tvungne legetimer inde i den skumle spisestue og skolens lektiebøger, der plagede ham ved deres idioti. Alt det måtte være overstået nu!

Han gik derfor ned til onklens barber, klatrede op i stolen: "Maskinklippes og helt ind til hovedbunden!"

Hr. Bonfils havde rejst sig: "Jeg kalder det profanation! At lade håret klippe på sin dåbsdag!"

Pastor Krabbe søgte at formilde ham.

"Er det ikke at se lidt for materielt på åndelige ting?"

Hr. Bonfils forstod med et, at pastor Krabbe, der under hensyn til det magre sognekald blev forundt timer ved skolen, ikke var helt så højkirkelig som det kunne ventes!

Klipningen havde derhos spoleret dåbstalen for ham. Han ville have sagt sådan noget som:

"Dette barn er en engel, der er bragt os fra det høje, – man frembringer engle på mange måder – nogle fødes i paradis, de er livets gode engle!" – her en let bøjning for frøken Sanders. –

"Men Ejgil kom fra et sted, hvor den art forbrydersker holder til, som man har kaldt for *englemagersker*! – Et børnenes Helvede! – Ja vel! – Lad os håbe, at denne engel, hvis sjæl er lagt i vore hænder –" og således fremdeles og fremdeles i samme ånd.

Men den tale var nu aldeles ødelagt!

Veronika tog hans arm:

"Må jeg ikke bede Dem gå til bords."

Spisestuen var til gården, men Veronika havde tændt alle gasblus. Det gamle sølvtøj, kandelabrer, bowler og de massive sukkerskåle tindrede på den gule egetræs buffet. Over spejlopsatsen hang den kongelige porcelænsfabriks mindeplatter fra hoffets festdage samt familiemalerier i ovale lueforgyldte rammer.

Hr. Bonfils berørtes behageligt af disse billeder, det var ham en fortrolig verden, denne række af landets bedste sønner og kongens gode mænd. Der var endogså aner i pudret paryk og med kalvekrøs over røde silkefrakker. Men ældre end til ca. 1750 syntes familien Sanders dog ikke at være, henset til billedrækken.

Willibald Olsen havde fået et ubekvemt hjørne mellem Veronika og fru Strobel, hans knæ stødte mod et bordben, og Veronika indså, at hun havde beregnet en plade for lidt i bordet. Nu sad maleren helt bag ved hende og fru Strobel; flyttede han benet, kunne hun mærke det i sit knæ, men hans kejtethed rørte hende, når han rakte armen ind mellem hende og fru Strobel, og kun fik fat i en lille tynd skive fiskefars. Hun lo venligt og serverede for ham rigeligt.

Maleren rynkede brynene, han følte sig generet ved at blive betjent. Selskabet huede ham i det hele ikke, han fandt de to

herrers ordensbånd latterlige, og kontorchefen, som han ellers kunne lide, naragtig i gala med brede guldbånd ned ad bukserne. Spisestuens røde tapeter stødte derhos hans farvesans og buffeten kunne han ikke få øjnene fra. En sådan egetræskasse stod der uvægerlig i de familier, hvor han i sin tid som snedkersvend kom, de lignede de gule ligkister, han bragte. Han havde troet, at rige folk havde bedre smag.

Hr. Bonfils slog på sit glas for at holde en lidt ændret tale. Men han var indvendig i tvivl om, hvorvidt Ejgil ved sin dåb i dag og den endelige optagelse i familien Sanders var blevet adelig. Og dette tog hele kraften af hans tale.

Han fik dog udtrykt et ønske om, at Ejgil måtte vokse op og blive som de gamle kongens tro tjenere af den Sanderske slægt dér på væggen, og som de stå vagt om trone og om fædreland.

Ejgil, der tillige med Aase, Kirsten og Theodor spiste ved et lille bord, der var dækket til dem ved vinduet mod gården, hørte opmærksomt på hr. Bonfils. Han følte sig stemt af stuen med alle de gamle ting, og de alvorlige portrætter, men han syntes dog, det var en verden han gerne ville bort fra. Der var sikkert ganske andre verdener til i verden!

Hr. Haagensen ville drikke med ham, bøjede sig bagud og kneb drengen i øret. Ejgil trykkede sig ængstet. Hr. Haagensen havde den vane, når en dreng var flink, særlig drenge der var runde og buttede, at kalde dem op til katedret. Der bed hr. Haagensen dem i kinden, så hans tænder bagefter synede som i et æble.

Men hr. Haagensen holdt sig til Ejgils øren, der var små men lidt spidse foroven, og synede lyserøde, nu da krøllerne var borte.

"Det er den spids, vi kalder Darwinknuden!" sagde hr. Haagensen kyndigt.

"For resten er Darwin ganske forladt af den moderne videnskab," tilføjede han overlegent. "Og stort andet er ikke tilbage af Darwin end navnet på den lille ørespids. Darwin mente, at det var et dyremærke eller et rudiment, som han kaldte det. Men vi moderne zoologer ved nu, at abeteorien er ganske forældet."

Han strøg munden med servietten.

"Som så ofte før er det teologerne, tiden har givet ret fremfor videnskabens golde syn!"

Han drejede på Ejgils øre, så det sved. "Men ikke desto mindre er denne lille spids på øret et karaktermærke, som alle moderne fysiognomikere, ja endog de gamle frenologer kendte. Jeg minder om den berømte doktor Gall. Og en drengs øren kan give os opdragere nok at tænke på. Før man tror, at en dreng er en lille engel, skal man se efter på hans øren, om han ikke i virkeligheden er et lille æsel!

Kender De, mine herrer og damer historien om kong Midas' æselører, som hans barber opdagede, men blot turde hviske om til nogle siv nede ved havets bred? Ikke? Jeg skal fortælle Dem historien, – eller myten, som vi siger."

Han fortalte myten, som ingen kendte uden hr. Bonfils, (der endog kunne huske navnet på barberen).

"Blot nu barberen ikke sladrer om lille Ejgil!" sluttede hr. Haagensen, og alle måtte le, undtagen Ejgil selv.

Den halve flaske St. Julien og hr. Haagensens tale havde højnet stemningen. Man havde været lidt i usikkerhed med hensyn til dagens art. Ingen følte den rigtig som en dåbsdag.

Nu så man på Ejgil, der artig sad ved sin kuvert, som på en lille konfirmand. Og da bordet blev hævet, behøvede man ikke mere at tænke på konfirmanden, men kun på at more sig selv.

Børnene blev inde i spisestuen.

Ejgil satte sig ved vinduet for at læse i hr. Bonfils gavebog om ærens vej for drenge. Der var en historie om en dreng, der fik penge af sin fader (30 kr.) som bidrag til sin skolebestyrers jubilæumsdag, men soldede pengene op i fyrværkerisager og kom slemt til skade, men der var også en historie om en moder der havde en lille dreng. Hun holdt ham i sine arme, så han følte hendes varme kind mod sin og hendes tårer brænde, fordi hendes dreng ikke mere havde nogen fader. "Jeg skal værne dig, jeg skal bevare dig, min egen elskede lille svend," var hendes ord.

Han sad derefter og så ned i gården, hvor en solplet, så stor som et vandfad, faldt på rullemandens trækvogn. Midt i solpletten sad en stor sort hankat. Pludselig forstod Ejgil, hvor vanskelig og øde ensomheden er.

Theodor havde sat hr. Haagensens stålorm ud at svømme i Ejgils akvarium, haletudserne fo'r rædselsslagne om, da søslangen viste sig. Derefter ville Theodor dukke Kirsten ned til ormen. Da hun skreg op, tog han ned i blusen og viste hende en ting af størrelse som en banan. Den var blank og havde to kobberbånd omkring sig.

"Det er en ladt granat," sagde han og fortalte, at han havde fundet den ude ved militærets skydevold og var rendt før konstablen, som var markør ved skydningen, kom til.

"Gu' er den ladt!" sagde han og svingede det tunge projektil. "Skal jeg hugge den i gulvet?"

Veronika stak hovedet ind af døren.

"Hvad har du der, Theodor?"

"Chokolade i sølvpapir," svarede drengen vrantent.

Veronika gik beroliget tilbage.

"Børnene leger så sødt," sagde hun, "og lille Ejgil sidder og læser i Deres bog, hr. Bonfils."

Hr. Haagensen vendte sig om mod kontorchef Sanders.

"Er De ikke sanger, hr. kammerjunker?"

Sanders rødmede. Også han var gammel studentersanger; – det var en fjern forårslys tid med ture i Dyrehaven i charabanc og med unge damer i blegrøde kjoler. Alt sammen førend han blev kammerjunker. –

"Skal vi prøve tostemmig? Gluntarna?"

Sanders rømmede sig bevæget, og Veronika satte sig til flygelet.

8

Hr. Haagensen gentog i næste skoletime til fornøjelse for hele klassen sin fabel om kong Midas og om Ejgils æselører. Og drengene syntes alle, at Ejgils ører så ud, som om de lige var vokset ud, præcis som knopper på et tulipanløg, når det spirer. Indtil nu havde han slet ikke haft ører, fandt de alle.

De samlede sig om ham i frikvarteret, dog i god afstand og råbte:

"Englen med æselørerne! Englen med æselørerne!" Også lærerne fandt, at det æselagtige i den lille Sanders natur var blevet mere fremtrædende end før. Han tillod sig ting, der ikke kunne tåles af en dreng:

Læreren i jordbeskrivelse hed hr. Medinger, men skulle kaldes Doktoren. Han var en majestætisk mand med stort skæg og en pegepind, der som en trommestik slog takt på kortet. Det hed sig, som duksen vidste fra sin fader, der var professor, at hr. Medinger var berømt i hele udlandet for sin geografi.

Hr. Medinger forklarede eleverne om Jordens og de andre planeters rundgang omkring Solen. "De bevæger sig i ellipser," sagde han og tegnede på tavlen en oval.

Ejgil hørte nøje efter. Det slog ham, at det dog kun set fra solsystemets centrum, blev en oval; så man det ude fra himmelhvælvet, fra en fiksstjerne for eksempel, blev det en ganske anden figur, da hele solsystemet, som hr. Medinger selv sagde, jo også flyttede sig. Hr. Medinger udtalte sig ganske umådelig bestemt, og fra sit standpunkt midt i Solen havde han

naturligvis ret. Men fiksstjerner havde lige så godt ret. Begge dele var altså lige rigtigt.

Hr. Medinger tog Ejgil op til tavlen:

"Vil Sanders så fortælle mig, hvorfor planeterne går i kredse omkring Solen."

Ejgil vidste, at han skulle svare: "Solens tiltrækning holder planeterne i deres bane omkring samme" (nemlig Solen). Han kunne bogens sætninger udenad. Men han troede ikke stort på bogen, som jo hr. Medinger havde skrevet.

Hr. Medinger plejede at sige, at kloderne gik, ligesom man holder en lille hund i en stram snor og lader den løbe rundt om en selv. Lille vovse vil helst lige ud, men snoren trækker i lille vovse, så han må rundt og rundt og rundt!

Alle drengene vidste, at hr. Medinger havde en lille terrier, der hed Vovse. Den fulgte ham til skolen og løb selv hjem.

Ejgil tænkte på, at det med at Solen trak planeter til sig, sagde aldeles ingen ting. Nu havde hr. Medinger en gang sin Vovse, som han holdt meget af, og når han ville forstå planeternes gang tænkte han på sig selv som Solen og Jorden, det var lille Vovse, som han holdt i en snor, og som var verdens klogeste hund. Sådan sluttede de voksne altid, når de ville forstå en ting: ud fra noget, de selv var vant til, og som de godt kunne lide – selv når det gjaldt at forstå Gud eller himlens stjerner. De, der skinnede bedst i mørket, var de fineste af alle stjerner.

"Nå, du ved det altså ikke?" sagde doktor Medinger meget strengt.

Ejgil blev tirret. "Der kan tænkes en hel del forklaringer," sagde han og så ned på sine knapsko.

"Ser man det!" Hr. Medinger kælede for sit lange silkeskæg og betragtede sin elev ironisk. "Har Sanders måske sin egen forklaring? Forbehold den ikke for dig selv, oh højlærde herre! Hvorfor går planeterne så rundt?"

"Fordi selve verdensrummet er krumt!" sagde Ejgil lavt, men ikke uden trods.

Hr. Medinger måtte læne sig tilbage: "Hold på mig," stønnede han, "jeg dør! Sanders har opdaget et nyt princip for universets orden. Hele mit liv er forspildt, al min gerning var forgæves. Jeg har svævet i en middelalders kosmogoniske mørke. Forklar mig så, oh store professor! hvad mener du med, at verdensrummet er krumt?"

"Det er en egenskab ved rummet," sagde Ejgil ærgerlig. Han tænkte, at det dog gav en forklaring på, at alting i rummet var rundt eller gik i kredsløb. Som det var en egenskab ved hr. Medinger, at han havde et langt grimt skæg og ved en abekat, at den blandt andet havde hale.

"Hvis så er," hr. Medinger så truende på Ejgil, "må alt, hvad der går igennem rummet have krumme baner! Hvad! Solstråler for eksempel. Svar mig på det!" Han så triumferende ud over klassen, der var begyndt at fnise.

"Ja," sagde Ejgil. "Hvis verdensrummet er krumt, må også Solens stråler være krumme."

Hr. Medinger slog sig på lårene: "Bravo! Der hører I, værdige medskabninger. Professor Sanders har fundet en ny måde at se omkring hjørner. Han ser i en bue! Han kan se en stjerne, selv om den står bag ved en anden! Hil dig, du vor tids store opdager!"

Men nu blev han med et vred. Det slog ham, at Ejgil vist snarere ville være vittig – gjorde grin med hele videnskaben! Copernicus og Newton var for hr. Medinger evangelister, han tvivlede ikke et sekund på, at Euclides plane geometri jo også gjaldt det fjerne univers. At håne disse trende store var for ham en helligbrøde uden mage!

Han tog Ejgil i øret: "Dit lille æsel! Nå, så du vil forbedre vor tids videnskab! Jeg skal lære dig, hvorfor planeterne går rundt. Fordi verdensrummet er krumt, siger du! De går som sporvogne i et sving? Hvad? Ja, jeg skal krumme dig, din lille slubbert!"

Han lod Ejgil sidde to timer over for uorden i klassen. Ejgil fandt sig roligt heri, men var derfor ikke overbevist om, at hr. Medingers verdensbillede var mere rigtigt end hans eget.

Men han bestemte sig til herefter at holde sig til skolebøgernes forklaring. At vove sig videre var endnu for risikabelt, og lærerne troede åbenbart selv hvert ord deri, det var nu *deres* egenskab.

Veronika plejede at tage drengen med op i Willibald Olsens atelier, når hun fik sine timer i maling. Det fandt hun mest passende, sagde hun til broderen.

Hun havde alt i ungpigealderen, sammen med komtesse Altenberg, Lillemor Holten og et par andre af cirklen, dyrket blomstermaling på porcelæn eller med brandstift på fløjl, som da var moderne. Nu så hun, hvor nemt det var at blive en rigtig kunstnerinde, blot man havde farvesans – og havde hun ikke i flere år selv pyntet sine hatte? Det gjorde ingen verdens ting, at man ikke kunne tegne. Willibald Olsen skændte aldrig, rettede

kun lidt. "Bliv blot ved! Udtryk hvad De føler," sagde han og så opmuntrende ud.

Veronika indså snart, at det hele ikke var så svært. Lidt af alt det, hun følte, fik hun dog udtrykt, selv om meget gemt og stille blev tilbage. Men fortrøstningsfuld var hun.

"Tegne, hvad man ser eller husker, det kan ethvert barn," sagde Willibald Olsen. "Se blot her!"

Han tog et ark papir, som Veronika havde overladt Ejgil for at holde ham beskæftiget. Derpå havde drengen tegnet to heste i galop og en tredje, der var styrtet med sin rytter. Man så dens bug og undersiden af de sparkende hove, også rytteren, hvis ene fod endnu stak i stigbøjlen, var vist i stærk forkortning.

"Der ser De selv, frøken Veronika," Willibald Olsen tog shagpiben ud af munden. "Selv en dreng kan skildre, hvad han har set. Derfor bliver det alligevel ikke kunst, – men i bedste fald kun rekonstruktion af tingene omkring.

Jeg selv," tilføjede han, "kan slet ikke tegne en hest ud af hovedet. Og det viser bedst, hvor lidt den ting betyder: at Ejgil kan!

Kunst," vedblev Willibald Olsen, "er følelsens udtryk for farve og linje. Farven – den er rytme og tone! Farven – den er som en rus!"

Hans ryg i den tyndslidte skjorte var spændt af muskler. Han havde svære håndvægte liggende i et hjørne, og om eftermiddagen kørte han på sin cykel ud til bådehavnen, hvor en ven af ham, også maler, havde en sejlbåd. Tit blev de på søen gennem flere døgn.

Ejgil forstod snart, at Willibald Olsen var klogere end nogen mand, han indtil nu havde truffet, og ikke lidt mere end

samtlige skolens lærere. Man måtte regne med ham.

Flere ting med hensyn til Willibald Olsen stod Ejgil uklart. Hr. Olsen talte altid om, at han arbejdede. "Nu skal jeg til at arbejde," plejede han at sige – eller "jeg skal op og slide i det." Ejgil kunne ikke forstå, hvad han mente, for det kunne da ikke være at male, han kaldte for at arbejde, end sige for at slide.

For Ejgil var arbejde kun ubehagelige ting; det var kun arbejde, når man måtte gøre noget, man nødig ville, altså på kommando og til en tid, der ikke passede en selv. Men Willibald Olsen havde ingen lærer til at kommandere med sig, og det var sikkert kun en stor fornøjelse for ham selv at male. Når han stod foran staffeliet, tindrede hans øjne, penslen sprang frem og traf som en pil sit mål, og det var vidunderligt at se, hvor den lille grønne farveplet, der kom, kunne få feltet bagved, der før var blygråt og dødt, til ligefrem at gløde.

Men var det at arbejde? Ganske vist forstod han, at før i tiden havde Willibald Olsen levet af at bære folk bort i kister og andre kedelige ting. Men det var dog at arbejde, mente Ejgil. Det havde Willibald Olsen nu altså holdt op med, det var han træt af, forståeligt nok. Og mon det blot var for at blive fri for at lave ligkister og køre med rustvogn, at hr. Olsen havde fundet på at male? Den gang måtte han slide ti timer daglig, og nu malede han et billede på en time eller to og sagde, at han ikke ville sælge det for under fire hundrede kroner. Willibald Olsen måtte være meget snedig! –

Ejgil prøvede i smug, ikke blot at tegne, men også at sætte farver sammen. Begge dele faldt ham let. Men herefter tog han sig vel i agt for at vise sit værk til Willibald Olsen, skønt det var fra hans tuber, han stjal farverne og pressede dem ud på et

cigarkasselåg, uden at hr. Olsen så det. Selv ødslede hr. Olsen alligevel med sine farver i tykke klatter, mens Ejgil gjorde sine tyndere med petroleum for at spare. Han malede på karduspapir udsigten fra tantens nye pulterkammer over Sortedamssøen: en dag i tøbrud med grønne våger i den grå is og hvide måger. Han forstod mindre end før, at det skulle kaldes at arbejde. Det var dog kun behageligt at male billeder! At lære verdenshistorie fuld af oplagte løgne udenad, det var at arbejde!

Hvad han mindst af alt kunne forstå, var at tanten blev vred, da han en gang sagde, at han ville være maler.

Hun gjorde et kast med hovedet: "Maler! Du! Nej, du skal studere og blive jurist og få et embede en gang med tiden, som din onkel. Maler! Det er en ussel levevej og kun til skade for din fremtid!"

Ejgil indså dog, at tanten ikke sagde sin sande mening om malerkunst til ham, for hun talte på en ganske anden måde til hr. Olsen. Dertil havde hun vel sine grunde!

Veronika så sig selv som et slags forsyn for Willibald. De næppe ni og et halvt år hun var ældre end sin protegé, borttog alt stødende i hendes venskab for ham. Hun fandt, hun kunne lære ham så meget, han i sin fattige og betrængte ungdomstid havde forsømt at lære, – ikke mindst manerer. Trods sin mandige kraft og sit ikke uheldige ydre kunne han tit, når han blev ivrig, få præg af proletaren, ja næsten virke rentud plebejisk. Hans armbevægelse blev langstrakt i svinget, som om han høvlede på brædder, eller han kunne lytte med en mine af salvelse, som en bedemand ved salmens sidste vers, før han hanker op.

Men hun blev henrevet ganske, når han talte om alt, hvad han ville nå: rejse, se de store byers museer, udstille på salonen i Paris og få medalje, opnå Akademiets store stipendium, sælge sine billeder til høje priser og skabe et storværk, han allerede havde skitseret som al fresco til det nye folkegymnastikhus. Selve lyden af hans stemme havde magt, hun mærkede den som hårde muskler, der spændtes imod hendes, når hun tirrede ham og sagde ham imod.

En dag mødte hun på trappen en rødhåret pige. Hun havde lige hørt sin lærers dør blive lukket. Den unge piges øjne mødte hendes skarpt et sekund. Veronika blev lidt forlegen, pigen tilhørte en anden klasse end hendes egen, og så vekslede man ikke blikke! Hun gik urolig ind i atelieret.

Willibald Olsen stod inde i det lille siderum, hun hørte ham rense sin palet med spartlen. Staffeliet var tomt, men et større lærred stod mod væggen med bagsiden ud. Veronika vendte det uden betænkning. Billedet forestillede den unge pige, og hun var nøgen.

Veronika slap lærredet og satte sig til sit staffeli. Hun fornam en prikken i sin hud, en sugen omkring hjertet. Og hvad var så mere rimeligt, end at en maler havde upåklædt model, – hvis pigen da *blot* var en professionel model!

Kort tid efter udstillede Willibald Olsen sammen med otte kammerater i et telt, de havde ladet opslå på en byggeplads. "De Ni," kaldte bladene dem for, og et af middagsbladene endogså "De ni Muser," et andet "De ni Kegler".

Veronika var til vernissagen og så for første gang en verden, som hun forstod tilhørte den nye kunst: Unge mænd med rundpuldet hat og korte bakkenbarter, og deres kærester med

Cleo de Merode-frisurer og store underklasse-fødder. Willibald Olsens model var udstillet på en æresplads. Den havde store nøgleben og flade hofteskåle. Veronika tænkte ikke uden stolthed på den gang, hun selv stod i tableau som Venus fra Milo. Hun gemte i sin syæske endnu et fashionabelt bladudklip, der kaldte hende billedskøn.

Alligevel lå hendes skønhed i hendes farver. Det havde Willibald en dag forklaret hende: "Deres hud går på en morsom måde fra benhvidt gennem blygråt op til rosa. De siger, Deres hår en gang var hvidblond. Så har det drukket blod med årene, hver lille lok er som en pipette fyldt med sherry, kun har den hele masse endnu et eget sløret skær, omtrent som flyvende sommer over en kløvermark. Skulle jeg male Dem, blev det på oksyderet stål, der lyste gennem hvidt og rosa, og jeg lod stålet stå blåsort i Deres øjne!"

Willibald Olsen solgte næsten intet på sin udstilling, men Veronika gik til sine få bekendte af de rige kredse, hos hvem hun endnu var husket, og hun fik solgt et billede for Willibald, så han fik råd at rejse. Også broderen blev overtalt og tog et billede, tilmed det dyreste, men til gengæld også det største. –

I næsten to år blev Willibald i syden, og i al den tid var drengen Veronikas selskab.

Hun kaldte ham Willibald, det var han jo lovformelig døbt, han blev for hende Willi, lille Willi i modsætning til store Willi, der nu var på rejse: "Nede i det varme syden," sagde hun.

Ejgil sagde hende ikke imod, skønt tanten lige havde læst af et brev fra Willibald om, at der var snevejr i Rom, hvor han var. Alligevel sagde tanten "det varme syden". Og selv følte han altid varme, når syden blot blev nævnet, og også Willibald Olsens

navn gav ham en vis varme. I hvert fald gjorde det tanten mere hed i stemmen og mere øm i sine kærtegn, når Ejgil følte hendes arm om sin nakke, mens hun læste et af hr. Olsens breve højt.

"Sæt dig hos mig her, lille Willi, så skal jeg læse for dig, hvad store Willi skriver til os fra Firenze. Firenze er det samme som Florens, ved du nok."

"Jeg har i dag dvælet en time foran Tizians *Flora*," skrev maleren. "Hun bærer Deres farver, Veronika, hun holder i sin favn et neg af blomster, de er som spiret af hendes barm, hun er selv en have, hun står i sin fulde blomst. Hun er selve denne by, hvor jeg bor, det blomstrende Firenze. Når jeg er ensom her går jeg til Tizian og indånder Floras morgen!"

Veronika fandt billedet frem i kunstbogen om Tizian, men hun viste det ikke til Ejgil, thi Floras ene bryst var næsten ganske blottet. Men hun forstod, at når så store kunstnere som Tizian frygtløst turde vise kvindens nøgenhed, så var det fordi skønheden ikke blot har magt men også ret at vise sig uden sit slør. Hun forstod pludselig, at hun havde levet i en snæver og snerpet verden, og at hendes forældre, veninder og balsæsonens kavalerer, ja selv broderen intet havde vidst om den sande store, skønne, åbne og frie verden, eller med forsæt havde holdt hende i uvidenhed derom.

Hun begyndte at gå i kjoler, syet ud i et af silke eller fløjl, som en chiton der føjede sig blødt om hendes legeme, hvis yppige runding om hofter og barm var begyndt at interessere hende nu. Hun hængte søljer over brystet, gik med udringede sko og hvide strømper og syede sig brede pittoreske hatte. Og hun tog Ejgil med til foredrag om kunst.

Hvor meget drengen opfattede, var hende ikke klart, og beskæftigede hende heller ikke. Ejgil, der fra onklens Knackfuss-udgave kendte det meste materiale, lod tålmodigt tanten tale og forklare.

Veronika kunne somme tider tage ham tæt ind til sig. Mod hver af sine kinder følte han det ømme og bløde pres af hendes bryst, han til sin undren mærkede var delt i tvende højder. Som den tyste gyngen af en fjern gongong kunne han høre hendes hjerte. Hendes arme kunne smyge sig fast om hans nakke, hendes mund lå hed og fugtig tæt mod hans pande.

"Lille Willi!" kunne hun så hviske, og for Ejgil var disse kærtegn nye, aldrig nogensinde før havde en kvinde taget ham i sine arme, og nu kunne han føle en smerte så vidunderlig salig, et savn, der ejede en forunderlig lykke, en sorg, der kun kunne finde lindring, om han turde gemme sig dybere og dybere i den bløde favn med duft af Violette, der lukkede sig omkring ham nu.

De sad tit sammen på balkonen, især ved efterår, når bladene faldt fra Dosseringens træer, og spadserestien lyste med sine guldskæl.

"Nu er Willi i bjergene," sagde hun, "oppe i Rocca del Papa, pavernes gamle klippeslot. Og nu går han i vignerne og ser bønderne presse de store blå druer. Og ud flyder saften, Ejgil, den bliver til vin, ved du, og således presser han også farven ud af sit sind, hele Italiens glødende høst: druer, oranger og limoner."

Hun lyttede op mod den aftengrå himmel. "Nu i disse nætter rejser trækfuglene," sagde hun, "de rejser sydpå, Ejgil, ned til

Italien, til Rocca del Papa og til store Willi. Jeg lå vågen i nat og kunne høre dem flyve! Ak, om vi to kunne flyve med, lille Willi!"

Hun pressede drengens hoved mod sit bryst, hun mærkede hans kind brænde som i feber, hans åndedræt var hurtigere, end når han sov. Nu brændte også hans hænder.

Urolig fjernede hun ham fra sig. Og heller ikke hun kendte nogen lindring. Hun følte, som spændte hendes bryst sig i et kvalfuldt savn, som hungrede hendes blod efter at give og nære, som ventede hendes hjerte på et andet hjerteslag mod sit – noget der var hendes eget, var en del af hende selv, skænket hende af en kraft, der kom til hende fra den hun elskede, og som skulle være ved hendes bryst og vugges ind i slummer der. –

Ejgil kom hjem en dag fra skole, forstemt og træt.

Pigen lukkede op, men i entreen stod onklen dirrende over hele kroppen.

"Åh, er det blot dig? – Jeg troede –!" Han lod drengen gå foran ind i stuen, ydmyg, som var Ejgil en foresat; han trippede om, så snart ud af vinduet, snart på døren; han fo'r sammen i et sæt: "Ringede det ikke?"

Han sank slap ned i sin stol.

"Din tante skal rejse!" Stemmen var brudt. "I aften," tilføjede han. "Hun er gået ud på rejsebureauet nu."

Han sad lidt og virrede med hovedet.

"Vi har fået telegram," forklarede han og sænkede stemmen bedrøvet. "Willibald Olsen er meget syg.

Det er tyfus," vedblev han, "ondartet." Han lyttede på ny efter døren.

Han begyndte at gå op og ned ad gulvet, idet han forsøgte at se rolig ud.

"Det er kun en selvfølge, at tante rejser." –

Veronika kom hjem, hun kom ind i stuen, stor, brusende og hektisk, beholdt hatten med de vajende fjer på sit hår, kastede de lange handsker på spisebordet lige ved terrinen, hvor blåbærsuppen stod og blev kold.

"Det blev over St. Gotthardt," sagde hun stakåndet. "Over Brenner måtte jeg overnatte i Innsbruck." Hun tog et kuponhæfte ud af muffen: "Berlin, Basel, Luzern."

Hun satte sig på en rørstol og stirrede hen for sig.

"Milano–Verona–Venedig … Hotel Terminus, sagde de i bureauet, skal være komfortabelt og med rimelige priser."

Pludselig begyndte hun at hulke, uden at en mine fortrak sig om hendes mund.

Hun åbnede en sparekassebog, et tykt bundt udenlandske pengesedler faldt ud.

"Jeg hævede det hele," sagde hun.

Der kom en trækning i onklens hals, som sank han noget.

"Ja naturligvis, Veronika. Men er det nu også nok?"

Hun nikkede. "Til rejsen for mig selv. Men jeg ved jo ikke –! Vi kan jo ikke vide her, – hvad han måske behøver –!

Jeg solgte en obligation – en af dem med de røde bogstaver foroven."

Broderen så bekymret ud: "De står kun i 90¼. Du skulle have taget en af de blå – – –. Nå, men," trøstede han, "når det gælder et menneskeliv – så –!"

Hun så hen for sig: "Italien!" hviskede hun. "At se Italien –! – Men når så han –!" Hun knugede sine hænder.

"Selvfølgelig må du rejse ekspres, Veronika." Sanders tog låget af terrinen. "Men prøv nu at få lidt mad i dig, det vil hjælpe, skal du se!"

Veronika pakkede. Støvede kufferter fra forældrenes tid, endnu med blegede mærker fra Karlsbad og Ems, blev slæbt ned fra loftet. Veronika krammede sommerkjoler ud: Det var vel allerede varmt i Venedig nu i april! Mon man kunne gå med en stor panamahat ved Lidoen?

Hun lagde bøger om Italiens kunst i kufferten og en termoflaske til te samt en æske Pelmanns blodrensende tabletter, huskede i sidste nu et sygetermometer og sad endelig grædende og vejede ned på kuffertens låg, mens broderen med sine tynde fingre søgte at klemme skyderen ind i låsen.

Men i den sidste time, da alt var klart, stod Veronika fuldt rejseklædt med slør og lang cape med sølvspænde, ventende på vognen; der stod som et sus af luft om hende, hendes øjne så vidt ud over bjerge.

"Basel!" gentog hun, "– i morgen aften. – Milano – Venezia! Ejgil – skal jeg hilse store Willi fra dig – mange, mange gange. Og tænk lidt på mig begge to, vil I nok?" Hun lo og tørrede tårer af sine øjne. –

Sanders satte sig, da de kom fra banen, som sædvanlig ved sit skrivebord. Han havde kontorets årsregnskab med hjem. – Han sukkede over de besværlige tal. Ejgil måtte hjælpe ham, han var så flink i regning, og blev færdig med sine kolonner længe før onklen, der ikke kunne forstå, at drengen alligevel altid var næstnederst i klassen.

Onklen så op fra papirerne og derpå hen mod det lille taffelur på kaminen.

"Nu er tante snart på dampfærgen," sagde han.

Han sukkede. "Det var godt," sagde han lidt efter, "at tante lige havde fået sin klosterhævning udbetalt. Ellers måtte vi have solgt en obligation til. Og de er købt næsten til pari."

Han tav længe. De to blyanter skrev tal: Inventarkonto … Trækrude i arrestcelle … Blæk 40, trækpapir 54 … "54 for trækpapir! Det er dog enormt! Skriver Mogensen lægger det i sine galocher, har jeg set. Statens trækpapir!"

Han så igen på taffeluret: "Nu sejler tante ude på søen," sagde han bekymret og bankede med knoen på det lille barometer over skrivebordet.

9

Da der kom brev fra Veronika: at nu havde hun og Willibald Olsen indgået ægteskab for den danske konsul i Florens og var rejst på bryllupsrejse til Sorrent, blev Ejgil sat i huset hos tante Strobel.

Han pakkede selv sine ting i en vadsæk, onklen havde benyttet som student, fyldte sine skolebøger i tornysteret, fik sin grønne madkasse over skulderen og var dermed parat til at flytte. Han gik ud i køkkenet og sagde farvel til husjomfruen.

Han havde fået fri for en sang- og en latintime i skolen for at pakke og havde lovet at lægge vejen op over domhuset for at sige farvel til onklen. Strobels boede i Vestergade. Ejgil løb over Nytorv og op ad stentrappen mellem de store søjler.

Han passerede skriverkontoret, alle skriverne drejede hovedet efter ham, Ejgil kunne se, at de vidste, hvad han kom for. Han gik ind til onklen, der sad lavt nede mellem sine stolearme.

"Vil du ikke sætte dig ned, lille Ejgil."

Han hentede med et "Undskyld" en rørstol ude i skrivernes kontor.

"Læg din hue."

Ejgil var vokset godt i den sidste tid. Han gjorde et forsøg på at hænge sin matroshue op på knagen ved døren, og han så, at han var høj nok til at nå den, det havde han altid ved sine besøg på onklens kontor ønsket at blive.

Men Sanders skuttede sig i stolen:

"Nej, ikke på den knage, Ejgil! Læg huen i stolen." Han skævede sky op til den tomme knage, hans eget tøj lå som altid på sofaen. Han var blevet bleg, og Ejgil så, hvor hans store, bløde næse var rynket omkring roden.

De sad lidt og så på hinanden.

Ejgil rejste sig med en artig mine.

"Farvel," sagde han. "Og tak for alt godt."

Onklens tynde fingre fattede rystende om hans. "Bliv nu en flink dreng, Ejgil, og gør tante Strobel ære – og onkel Strobel med."

Han vinkede let med hånden og gik duknakket hen til vinduet.

"Farvel, lille Ejgil," stemmen lød brudt: "Gå nu. Men besøg mig snart igen –.

Ikke hjemme!" tilføjede han, "– helst her i kontortiden. For hjemme – du vil blot føle det så tomt!"

Ejgil gik forknyt ud i forkontoret.

Overbetjent Gulager havde stået derude i samtale med skriverne. Som opdager vidste han alt om alle i København, først og fremmest om sine foresatte.

"Hun har giftet sig," sagde han til skriverne, "ja, hun har. Med en ligkistesnedkersvend, som er kunstmaler. Betjent Madsen, der går på gaden derude i kvarteret, har hørt det af rullemanden og fortalte det på min vagt i nat."

"Det har vi længe ventet," sagde skriveren, løjtnant Dyrlund. "Hun var ordentlig hejet ud, når hun kom op til junkeren derinde, med langsjal, strudsfjer og sølvtøj på barmen. Og hvad sagde jeg: Hun er varm! Sagde jeg ikke?"

"Det gør mig mest ondt for knægten," mente Gulager. "Rullemanden havde sagt til Madsen, at Sanders vil sælge huset. Alle pengene skal gå til søsteren og hendes snedker!"

"Så kan vi vente længe, før vi bliver af med chefen!" skumlede Dyrlund. "Får søsteren hele formuen, har han jo kun gagen at leve af. Men det er en skam for den lille, han er jo på en vis måde vores alle sammens adoptivbarn. Har vi ikke set ham vokse op og komme og hente junkeren i ny og næ! Vi har jo skillinget sammen til ham og har egentlig et ord med at sige! Og nu siger Gulager, at han oven i købet skal til Strobels."

"Ja," brummede Gulager. "Strobels, hm!" Han kendte Strobels, og i særdeleshed sagføreren selv fra gamle dage rundt om i kamrene, hvor han kaldtes Niels Massemorder, på grund af sine blodige rentekrav, når han mødte i sager mod bestillingsmænd med lån på gageforskrivning, og det bedste indtryk gjorde han heller ikke på dommerne, når han lå i slagsmål med lejere i en af sine kaserner. Nu var Strobel jo apoplektisk, heldigvis, og konen mødte i retterne i hans sager, hvad som jo ikke gjorde dem ret meget mere fine!

Ejgil kom ud fra onklens kontor. Gulager lagde sin flade hånd oven på hans hoved:

"Lad mig nu se, du arter dig vel, lille Ejgil. Hav øjnene med dig og hold ørerne åbne. Og vil du have et faderligt råd af en kompetent person, så kom til overbetjent Gulager. Skulle du se eller høre et eller andet – også hos nærstående personer, – som du synes, strider mod loven og din samvittighed, så kom frimodigt til Gulager med din rapport!

På gensyn Ejgil, bliv en flink dreng og gør det gamle domhus ære!"

Han tog Ejgil med ind i femte undersøgelseskammer, hvor der ikke sad andre end retsvidnet og bevogtede en lille, gammel arrestant, der var indbundet om hænderne for fnat.

"Ja," sagde Gulager, "fnat har han; men han får ikke lov til at tage på dørlåsene. Vi må være forsigtige.

I forfjor fik både chefen og kammerfuldmægtigen lus, og da vi så til, fandt vi en hel luserede nede under bastmåtten bag ved skranken.

Men kom nu her Ejgil."

Han tog i kammerets rekvisitskab et stykke brud-chokolade af en pakke, hvoraf han plejede at byde småpiger, der mødte i sager for at genkende en sædelighedsforbryder, men var bange og græd som hos fotografen og måtte trøstes, før de gav vidnesbyrd.

Han lagde egenhændigt chokoladen i Ejgils madkasse.

"Værs'god, min dreng. Det er til minde om Gulager og om femte kammer, hvor du dog så lyset første gang. Kom trøstig op hver gang, du trænger til et godt og venligt ord." Han vred en ende skrå af bundtet, der lå i skabet, og rakte det til arrestanten på bagen af kulskuffen, – som han sagde, – af respekt for fnatten. Hans store runde ansigt med de grå skægstubbe slappedes rørt, og han lod Ejgil med et nik forstå, at audiensen var forbi. –

Ejgil gik fra domhuset op i den store læsesal på biblioteket. Det plejede han, hver gang, han kunne knibe sig en ubevogtet time. Han læste mest franske tidsskrifter og Ugeskrift for Læger. Nu slugte han også et par fængslende artikler om Englands nye politik i Transvaal og om den Mendel'ske

arvelighedslov. Han fandt det ikke svært at følge og forstod det meste.

Han skyndte sig fra universitetet over i Vestergade og kom forpustet ind i spisestuen. Men Strobels spiste, når det traf sig bedst, og han fandt ikke andre hjemme end kusinen, Aase. Hun sad ved fortepianoet henne ved spisestuevinduet med hårpisken rullet op i nakken til en kringle og i nedringet, rød silkebluse. Hun var godt femten år nu og voksen. Hun sad og spillede skalaer. Ejgil så, at hun havde fået klippet pandehåret som en pony, og brynene var lavet med kulstreger, på hele ansigtet havde hun perlepudder og på mellemfingeren en sølvring med en stor safir af glas.

Hun vendte sig ikke. "Goddag, dit lille dyr," sagde hun blot og bøjede hovedet bag over med en spids mund, rød som et skovjordbær, for at tillade ham at kysse til goddag. Kysset blev skævt, og hendes kind smagte fedtet.

"Du er et fjols," erklærede Aase, og gik videre på klaveret, hun spillede Valse Triste, med pedal, og en pose bolsjer liggende nederst i bassen, hvor stykket ikke rakte.

"Tag et bolsje," bød hun, "det er gratis, men du må ikke rage, du må tage enten det første eller det bedste!"

Bolsjet brændte i munden, det var ingefær, som han hadede. Han kneb til trøst en lille bid chokolade af Gulagers present i madkassen.

Aase vendte sig grådigt. "Hvad er det, du har? Skal du ikke byde en dame?" Hun spyttede bidden ud. "Det smager som kanel og puddersukker!" Hun begyndte at synge til klaverets toner: "I går var jeg i Tivoli – og der forærede en tyk herre med overskæg – mig fransk nougat i en æske – inde i den tyrkiske

serail-by –! Og så – og så dansede vi sammen på den åbne estrade!" Hun slog over i fox-trot og vrikkede takt på taburetten. "Han spurgte, om jeg ville være hans lille sommerpige."

Ejgil indså, at han måtte tage sig i vare for denne store pige. –

Familien Strobels hund – Christian – kom langsomt traskende inde fra fru Strobels sovekammer. Det var en halvægte bernhardiner-hanhund. Da den så Ejgil, satte den begge forbenene op på hans skuldre og sagde: Ouhu! Den lugtede ud af halsen som en skraldebøtte.

Tante Strobel kom lidt efter hjem og brusede gennem stuerne. Hun var i skræddersyet spadseredragt og havde hat med hejrefjer i lyreform; under armen bar hun sin ruslæders-sagførermappe med initialer i sølv, men vanskabt af den uhyre bunke dokumenter, hun førte med sig. Hun havde altid hele sit arkiv under armen, – som hun sagde, for at have det så nær ved hånden, som hun kunne! Hun lagde mappen på en spisestuestol, jaketten på egetræsbuffeten og gik til bords med hatten på. Den elektriske trykknap, der hang ned fra gaskronen, virkede ikke og hun råbte derfor med høj røst på den yngste datter:

"Kirsten!"

Kirsten bar formaden ind ved begge hanke af fadet, kanden med rød saft holdt hun klemt under armen. Middagen bestod af varm rismelsgrød med (kold) hindbærsaft, og Kirsten, der den dag led af sin pandehulebetændelse, havde gjort eftermaden nem, den var rismelsbudding (kold) med varm, rød hindbærsauce.

Kirsten forestod husholdningen med en halvdagspige som hjælp til det grovere, siden moderen havde overtaget de Strobelske forretninger; hun var nu godt tretten år, men så udvokset ud. Hun havde allerede buste, og når hun fik bandagekorsettet af, var hun mindst lige så velskabt som Aase, der dog i kvarteret var berømt for sin dejlige figur.

Aase havde sat sig på kanten af en stol og trommede med lakstøvlehælene i gulvets linoleum. Hun rørte ikke Kirstens rismelsklister! Hun kom lige fra et konditori, og havde drukket chokolade og spist otte kager. Fru Strobel skændte ikke, men så streng ud. Hun havde for længst opgivet at revse Aase. Thi allerede som lille havde Aase elsket at få prygl. Fik hun en lussing eller smæk i bagen, blev barnet hektisk og vild i øjnene og bad om at få mere: "Bliv ved mo'r, slå hårdere! Bare lidt endnu!" Aase var uartig blot for at få af riset. Det barn var det ikke muligt at forbedre, det måtte leve sit eget liv!

Og bagefter fremviste Aase endda strimerne på benet over sine strømper og fortalte til damerne i gadens ismejeri, at hun blev pryglet med en tæppebanker flere timer! Beboerne påtænkte at sende klage ind til politiet. –

Selv nøjedes fru Strobel med at nippe lidt til formaden. Hun havde spist frokost i sagførercaféen "Sorrent", med bøf og porter, og skulle spise til aften hos en klient i Sundbyerne, for hvem hun førte fire injurieprocesser mod familierne i husets anden opgang.

Theodor, der kom en halv time for sent, mukkede over Kirstens mad. Moderen dadlede ham strengt. Han måtte være glad, om han hele sit liv kunne få rismelsbudding hver dag, og mange fattige børn ville misunde ham endda!

"Aase kan bruge rismelet til sit fjæs," sagde Theodor. Han lagde skeen resolut: "Jeg æder ikke jeres møgmad!"

Han var nylig blevet selverhvervende og følte sig som sådan, efter at han, som fru Strobel beklagede til alle, var faldet gennem sin eksamen, og nu, Gud være lovet, var antaget i lære hos en førsteklasses vekselerer. – Theodor var i blåt jakkesæt med lommetørklædesnippen op af brystlommen og dobbeltflip. Han så med hån på Ejgils blå matrostøj.

Fru Strobel faldt i tanker over Ejgil. Hun sad og så på ham og rørtes af, at han nu og ud i fremtiden, skulle være hende i barns sted.

Han var vokset i den sidste tid, fandt hun, og var blevet en slank og køn dreng. Han var blevet meget mørkere, end da han var lille, hans træk var nydelige, der var ingen tvivl om, at der var race i ham. Fru Strobel begyndte straks at spekulere over drengens herkomst: Uden tvivl stammede han ned fra meget fornemt blod. Hun blev ganske varm ved tanken om, hvem hans rigtige forældre måske kunne være. Uden tvivl lå der en roman forud for hans fødsel; hun havde nylig været i et af de nye kinematografteatre, der var begyndt på Strøget, og hun huskede et spændende drama med et forbyttet grevebarn, der opdroges i det skjulte. Hun fik hikke ved at tænke på det og måtte drikke vand.

Hunden Christian kom fra køkkenet med et stegeben i munden og tog plads under bordet, hvor man hørte ham rumstere.

Theodor nikkede igen: "Jeg ved godt, at I havde karbonade til frokost," sagde han, "og mig gav I bare ost og sildemad med på kontoret! Og nu giver Kirsten Christian hele karbonader!"

Moderen tyssede på ham: "Du, som har dine gode dage selv! Du skulle blot lære fattigdom rigtig at kende, vil jeg håbe for din egen skyld! Sådan som jeg har set i dag!"

Hun fik tårer i øjnene ved at mindes dagens oplevelse. Ude på Nordvestvej havde Strobels en ejendom. Der boede en dampskibsrestauratør, som var sejlet fra kone og fem børn uden at betale sin skyldige husleje, og fru Strobel måtte derfor op på fogedkontoret efter en fogedassistent til at sætte familien ud. Det havde været en sand ynk! Der lå et lag klude hushøjt over gulvet, vrimlende af utøj. Deri lå de fire rollinger halvnøgne og beskidte. Moderen sad i chemise og underskørt på kanten af en jernseng, stuens eneste møbel, med et pattebarn ved brystet. De små klynkede af sult, så det formelig skar fru Strobel i hjertet at måtte sætte dem på gaden. Men der var intet at gøre, desværre. Alligevel gjorde hun for familien, alt hvad hun kunne: Hun ringede ud til en klient, en husejer, der havde en ejendom i Istedgade, og anbefalede ham familien samt gav konen fem kroner til forudbetaling af huslejen, for at den nye vært kunne se, det var alvor med, at familien betalte prompte! Hun betalte endogså flyttemanden med en trækvogn til det fattige kluns og gav den mindste nogle aflagte bleer, som havde været Theodors og Kirstens en gang. Men nu tænkte hun på, hvor godt hendes egne børn havde det i et lykkeligt hjem, der endogså kunne huse et lille fremmed hittebarn, der var ladt skammeligt i stikken af sine forrige plejeforældre.

"Ja," sagde hun til Ejgil: "Tante Veronika fik nok pludselig meget travlt med at rejse!" Hun udtrykte dog ikke tanken videre; dels var Ejgil vist for lille og uvidende til at forstå den slags ting, dels huskede hun, at maleren, hr. Olsen, havde været

betydeligt mere end ni måneder hjemmefra og i Italien. Det måtte altså være en platonisk kærlighed, og tænke sig i Veronikas alder! Synd var det imod Ejgil! – Hun tog drengen i sine arme og vuggede hans hoved mod sin mollsbluse: Det stakkels lille nus!

"Er der bud på ejendommen?" spurgte hun. Hun syntes nok, at Sanders havde kunnet lade hende ordne salget, når hele formuen nu en gang skulle smides i gabet på den forsultne maler.

"Hvor meget står der i huset?" spurgte hun, "og er prioriteterne opsigelige ved ejerskifte?" Men det vidste Ejgil ingen besked om. Det er vist en dum dreng, tænkte tante Strobel, men køn er han! Jeg må passe på Kirsten, når han vokser op! Og hvis jeg til den dag tager en heldagspige, så Kirsten bliver fri for køkkenet, så må jeg befrygte det værste med *hendes* ydre.

Hun støttede hovedet i hånden og så adspredt på drengen. Hun var nu også kommet til at tænke på en intendant ved artilleriet, enkemand, som hun omgikkes en del. Men nu havde hun fået en mandel op under en stifttand i overmunden og tænkte kun på den, til den var fjernet og hun havde fred i munden. –

Ejgil iagttog de skiftende belysninger over tante Strobels ansigt, det var ligesom et landskab i bygevejr. Men nu var der pludselig ingen ting mere at se. Tantens ansigt var stille, ikke en gang kæberne fortrak sig mere.

Nu har hun absolut ingen bevidsthed, tænkte drengen. Fænomenet interesserede ham uhyre. Tante Strobel var meget lærerig, selv om han også holdt meget af hende. Hun havde

altid været kærlig og god imod ham. Men mærkeligt var det at se, hvor hun pludselig kunne gå helt i stå og sidde som nu med tomme øjne. Blot den svagt bølgende bluse vidnede om, at der var blodtryk i hendes krop endnu.

Det kunne begynde at røre sig lidt om hendes mund, – tegn på, at hun fik tanker, men det gik straks bort igen. Men man måtte være forberedt på, at hun lige med et kunne begynde at sprudle ligesom Geyser. Tanten sad og forsynede sig uden at ane det selv, og lige med ét kunne talen stå ud af hende som af en pumpe.

De fleste mennesker havde vist kun i ny og næ bevidsthed, fandt han ud af. Bevidstheden er kun en egenskab ved kroppen ligesom hikke. Sådan var det med Aase, der kunne sidde og misse med de lange øjenvipper, der havde store klatter af kønrøg, og så lige med et begynde at få Sct. Veitsdans og fnise. Så var blodtrykket i hende blevet stærkere, og hjernen eller i alt fald nerverne begyndte småt at virke. Theodor var ikke bedre. Han sad nu stum og tvær, til en eller anden sjofelhed fik samlet sig til klump og blev spyet ud.

Således, mente Ejgil, var det sikkert også med ham selv. Mest var han tanketom og bevidstløs, men vidste blot ikke hvornår, da han jo ikke kunne følge sig selv, så snart han ikke tænkte.

Bevidstheden indfandt sig kun til tider ligesom fordøjelsen. Derfor var også hele teorien om en levende sjæl fuldkommen falsk. Det meste af livet var pause, nætterne mest. Organerne levede, men bevidstheden havde kun ture. Folk handlede, før de tænkte. Altid! –

Tante Strobel havde et sjæleliv på samme måde, som hun havde hikke. Men en udødelig sjæl? Nej! Ikke en gang her på

Jorden ytrede hendes sjæl sin eksistens. Nu sad hun igen og ville have nyt at vide om Veronika og Willi Olsen, men brød sig ikke om svar, dem gav hun sig selv: Man kunne have ventet, at det tog den ende med Veronika, som i sin ungdom havde stået model til Minerva i et tableau med bar figur ned til hofterne på et diplomatbal! –

Ejgil måtte spørge sig selv, om hvad det skulle være i tante Strobel, der kunne overleve hende efter døden! –

Ejendommen i Vestergade bestod af et stateligt forhus til gaden med store, omend mørke lejligheder, en hundredårig sidebygning og i baggården bindingsværkslænger, hvor der var bogtrykkeri, bolsjefabrik og hestestalde. Strobels ejede komplekset og desforuden to store ejendomme ude på Nordvestvej, nybyggede på stråmands-obligationer for håndværkergælden, belånte i en byggebank, der nu var fallit efter det store krak i 1908. Det egentlige aktiv var Vestergade. Men de dårlige år nu oppe omkring 1910 virkede også her og der var tre ledige lejligheder, altså underskud.

Strobels holdt husholdning på første sal. I stueetagen lå kontoret i en lejlighed, hvor alle rum var udlejet til kontorbrug, små sagfører- og skrivestuer og i køkkenet en gummivarehandel en gros, med lager af luftpuder og andre ting i spisekammeret. Anden sal i sidehuset stod ledigt og der havde fru Strobel indrettet et værelse til sin apoplektiske mand for ikke at have ham alt for nær ved kontorets klienter og ved børnene. Hver morgen indfandt hun sig hos ham, for at han kunne udstede de specielle fuldmagter, der gjorde det muligt for hende at møde i de Strobelske retssager, idet hun, som hun sagde: som ustuderet kvinde og uden bestalling havde mere

forstand på jura i sin lille finger end syv højesteretssagførere, og alligevel forbød staten hende at møde uden særlig fuldmagt fra sin umyndige og hårdt ramte mand!

Det var et stort tab med de ledige lejligheder og ejendomshandelerne gik sløjt, skønt kommissionærerne, der dagligt kiggede op til fru Strobel på kontoret, var villige nok, særlig grev Mogens Billestorp, der havde udgivet flere bøger vers hos en forlægger, men nu var en dygtig husmægler. Imidlertid fandt fru Strobel på råd med de ledige lejligheder, og traf herom aftale med møbelpakhuset: "Hjemmelykke" i Snaregade.

En dag da Ejgil kort efter sin indflytning kom hjem fra skole, traf han tante Strobel inde i spisestuen i overtøj og rygende en Mignon-cigar.

"Gudskelov, at du kom, lille Ejgil, jeg har ventet på dig og må selv af sted lige på timen, ud og se på en byggegrund ved Valby. Du vil nok hjælpe din tante lidt, vil du ikke? Jeg selv er lige ved at styrte."

Ejgil fulgte med hende ud gennem korridoren. Derfra førte en vindeltrappe op i sidebygningens anden etage. Trappen var indrettet i sin tid, da her var tapetlager, og nu åbnet på ny, da onkel Strobel blev apoplektisk og flyttet over i, hvad tante Strobel kaldte: "Annekset".

Til sin overraskelse så Ejgil, at de tre hovedværelser i lejligheden var nydeligt møbleret. Der var en hvidlakeret spisestue i Louis Seize, og en dagligstue med høj skabssofa og pudemøbler med mekkaplyds samt divanbord med fløjlstæppe. Ejgil huskede at have set tingene ankomme på en møbelvogn

dagen før. På væggene hang der stålstik med brølende kronhjorte.

"Nu er Ejgil sød og bliver siddende her," sagde fru Strobel. "Møblementerne er averteret til morgen, og stykkerne sælges ikke særskilt, men hver stue for sig. Kommer der kunder, siger du, at din moder er død og din fader ligger farlig syg derinde i portværelset og ikke selv kan handle, men I skal betale doktoren, og så græder du lidt, ikke sandt? Og møblerne er arvet fra dine bedsteforældre og gamle familieting, er du med? – og alle sammen ægte antikke! Dagligstuen koster otte hundrede, spisestuen syv. Og solide købere henviser du til mig i morgen på mit kontor, da jeg er din faders sagfører, kan du sige."

Ejgil tog sin latinske Livius og som nødhjælp et bind Carlyle ind til divanbordet, hvor der endogså lå et familiealbum med gravitetiske personer på plydsesstole eller naturtræsbænke. De var gulnede og havde alle sammen miner som afdøde. Muligt var de en gang båret bort af Willibald Olsen.

Inde fra portværelset hørtes onkel Strobel hoste, mens Ejgil fortalte kunderne sin sørgelige historie.

Selv havde Ejgil endnu ikke hilst på onkel Strobel. Ingen havde budt ham.

Møblerne blev solgt, men kort efter kom der nye fra møbelpakhuset "Hjemmelykke" – først et vinrødt fløjlsmøblement i Kristian den Niendes stil med frynser og kvaster, så et ægte renæssance herreværelse fra et grevskab; det duftede af nyt fyrretræ, endelig en bondestils-spisestue med skænk og slagbænk, Ejgil havde forbud mod at sidde i, for at den ikke skulle skilles ad i limningen.

Ejgil elskede at sidde her og læse, omend han fandt Carlyles "Den franske Revolution" svulstig og fuld af løgne. Her var altid skygge, stuen lå mod nord, men bygningerne fik solskin i to eftermiddagstimer. Tønder rumsterede i gården, pakhuskæderne raslede fra gavlens trisseværk, karlene prajede hverandre: "Pas op for Satan!" – Nu og da kom hunden Christian ned i lejligheden. Dyret kunne selv lukke låse op med poten. Han kom, så sig om, snusede i luften og luskede videre ad sine egne dunkle veje.

Ejgil lystrede tanten over for kunderne. Han havde anlæg for at finde på en krønike, og han elskede at fabulere.

Der kom et ungt par, åbenbart så de på udstyr. Han var en lille og forskræmt halvgammel kontormand, hun en ældre kvinde, der var blevet spids om næsen af at vente femten år på bryllup; nu stod hun og strøg handskefingeren kælent over slagbænkens rosenmalede guirlander. Og han spurgte bævende: "Hvormeget?"

"To tusind!" sagde Ejgil resolut. For ingen pris måtte disse to stakkels mennesker få "Hjemmelykke"-pakhusets frisklimede spisestue! De to forlovede gik da også svært bedrøvede bort; men Ejgil vidste, at de var frelst.

Når kunder kedede ham, fortalte han fæle anekdoter om diverse møbler. En fed og muggen marskandiserske havde klemt sig ned mellem armlænene på renæssancestuens pragtstol.

"Den stol," sagde Ejgil og betragtede hende fast, "stod på min moders fædrenegård højt oppe i Värmland. Der er et sagn om den: Min oldefader, der var en stor jernværkspatron, sad i den og drak portvin en dag, da hans oprørske bønder stormede ind i

slottet for at myrde ham. De bandt ham og kastede til måls efter ham i stolen der. Med deres Eskiltunaknive! Stolen er nymalet, men blodpletterne kommer altid frem igen – lige hvor De holder hånden nu!"

Marskandisersken kom op i et sæt. Uvilkårligt gned hun fingerspidserne af på underkanten af renæssancebordet og kom hastigst muligt ud af lejligheden. –

Det var for Ejgil et helt nyt kvarter af byen. Her i Vestergade kom vogne raslende med landbrugsmaskiner eller rumlende med læs af smørdritler. Der var noget af det gamle landmandskvarter: Fæstekontorer, hvor karle og piger på skiftedage drev om, lagre med frøavlsprøver bag vinduesglasset; der holdt halmlæs i gårdene, eller bærmevogne trukket af fede bryggerheste med ølskum om mulen; i baggårds-brænderiet var der både kohold og en kaglende hønsegård. Og ved gadens ende lå det gamle proprietærhotel "Tre Hjorter". Men tillige var her City: Vare-elevatorer gik rastløst op og ned i deres jernbur, Viktoriapresserne væltede sig i sidehusets trange bogtrykkerkælder. Bladhandlere kom rullende med gamle barnevogne, stablet fulde af sværtestinkende aviser.

Mod sin ryg kunne Ejgil mærke den dumpe puls af den lille håndpresse i trykkeriet for etiketter, tæt bag ved væggen, hvor han sad. Nu slog stemplet: "Fineste gamle Cognac" og "Ægte Jamaica-Rom", som der stod på den daglige makulatur, der for vinden flagrede ud over baggårdens brosten.

Der virkedes, der hamredes, larmedes og pakkedes i rum ved rum, folkene gik træge til gårdens udhus dampende på sure shagpiber. – Her var ikke Sortedammens stille svaner – –

Forsvundet var Dosseringens seks små stuer med det falmede damask fra en hengemt patriciertid i hine år, da rangforordningen endnu var gældende, da gamle general Sanders i Nyborg kommandantskab holdt middag for Majestæten med højstsammes stab efter en revue; forbi var Veronikas fejende vår i lyse mollskjoler med flæser eller blegrødt fichu på officersforeningens baller.

Skønt den tid for Ejgil kun var et sagn, blev den også for ham som noget, der var svundet og fortabt. Det var, som om de sidste minder fra en fornem omend mådeholden tid var døde.

Her boede han nu i borgerskabets travle kvarter, han fandt, mens han læste Carlyle, at disse små, ferme grossister, bjergsomme detailhandlere, disse avistrykkere eller fingernemme småsagførere, de var den franske revolutions udvoksne og allerede lidt senile børn, klemt inde her i det trange kvarter af de nye storbanker og af kropsarbejdernes vældige opmarch. Men var dette bjergsomme borgerskab ikke netop hin tredje stand, der før bastillestormen intet var og ville være alt!

Bogen om revolutionen formede hans fantasi, han så de store scenerier i tydelige billeder. Han tog først sin blyant og søgte at tegne dem, som han så dem for sig, men opgav det snart, da han huskede Willibald Olsens ord om, at kunst er farven og linjerne alene og intet har at gøre med at fortælle en historie. Den, der maler "litterært", er en fusker, en mådelig dilettant. Ejgil opgav derfor at tegne. Han turde ikke for Willibald Olsen.

Han søgte at forme sine indfald i virkelige scener med replikker. Og han kunne, når han lænede nakken tilbage, opleve hver episode fra den store revolution. Smøgerne derude bag

baggårdens bindingsværk kunne udmærket være gader i hin tids gamle Paris, de skumle gyder i St. Marcel og St. Antoine kvartererne, denne nøgne stue med de skjoldede, bredstribede tapeter, kunne godt være forværelset til Rædsels-Tribunalets mødesal. Dér ventede han altså selv som den sidste af dagens arrestanter!

Døren blev netop åbnet, to sansculotter kom med opplantet bajonet og sikrede sig hans person. De tog ham hver ved sit øre og trak ham med. Han kunne, når han skelede, se deres profiler under jakobinerhuen med kokarden: Gardisten til venstre havde gymnastiklærer, sergent Hansens lille overskæg, vagten til højre gamle kanoner Mogensens tomatrøde næse. Ja, det var dem, det så han nu, men med hvide bandolerer og på bare fødder, der stak i trikolorestribede og skidne permissioner. Og det var ikke første gang, de trak ham om ved øret!

"Borger Sanders!" råbte en greffier, og en anden stemme beordrede: "Prisonnier! Avancez, s'il vous plait." Det var Fouquier-Tinville, den offentlige aktor. Hans bryn stod som to hårde parenteser, der lukkede om hans øjne.

På væggen over dommeren, den berygtede præsident Dumas, stod en buste: Marat, den store fysiker, sprogmand og mediciner, martyriseret af mordersken Charlotte Cordays dolk, – den flammende folkehelt, der med sit varme hjerte forgæves havde søgt at afværge september-mordet på de fangne aristokrater. Af hans retsindige patos søgte Ejgil at læse medhold og mildhed for sin sag. Men nu så han, at tribunalets præses, der med snehvidt halsbind højt op om hagen sad ved katedret, hævet et trappetrin over de to skrivende greffiers, var hr. Bonfils selv. I juryens aflukke sad skolens ældste klasse, og

forsvareren var dr. Medinger, læreren i geografi; fra den kant måtte man befrygte det aller værste!

"Borger Sanders," råbte præsident Dumas-Bonfils. "Du anklages for oprør og forræderi imod det almene bedste! Hvad har du dertil at bemærke?"

De to sansculotter kneb Ejgil fastere i ørerne og vred dem om.

"Det lille æsel!" mumlede defensor, dr. Medinger. "Han påstår frækt, at verden er krum og han benægter tyngdeloven! Og ham skal jeg forsvare! Han benægter den evige fornuft og dens for længst beviste love!"

"Svar!" sagde Fouquier-Tinville og rystede på hovedet. "Du hører, hvad selv din forsvarer vidner mod dig!"

"Svar!" gentog hr. Dumas-Bonfils.

"Fornuften er ikke evig," sagde Ejgil svagt. "Den er blot en egenskab ved os – og tilmed kun hos nogle ganske få."

Jurymedlemmerne lo hånsk med store hundetænder, pøbelen hujede fra galleriet og de berømte strikkersker, der med natkapper sad øverst på tribunen, så op fra deres trikotage og klaprede i takt med deres pinde: "Til guillotinen med ham!"

"Jeg anklager borger Sanders for manglende velvilje imod menneskene!" sagde Fouquier-Tinville. Hans tone lød træt og trist.

Ejgil tav: ville han nu omtale den velvilje, han virkelig til tider kunne føle for et eller andet menneske, så måtte han begrunde den; og det var ham umuligt.

"Der hører I, borger-dommere," udråbte defensor. "Han tilstår! Hele hans verdensbillede er krumt, han ser ikke alene universet men selve menneskeheden i et hulspejl!"

"Ærefrygter, højagter og tilbeder du folket?" spurgte Fouquier-Tinville og så bittert hen for sig.

Ejgil bøjede hovedet ydmygt: "Jeg er for det meste helt alene."

Fouquier trak på skuldrene:

"Du hører altså til aristokraterne! Hvor tåbeligt, at én klasse mennesker føler sig mindre dyrisk end de andre!"

Ejgils stemme bævede. Gråden steg ham op i halsen: "Jeg har aldrig følt mig knyttet til en klasse!" Han så pludselig sin ensomhed bekræftet ved det hånlige ekko fra samtlige kammerater, der grinende hang ud langs galleriets karme.

"Der ser I, borger-jurymænd!" henkastede Fouquier-Tinville. "Den anklagede tilstår sig skyldig i foragt for folket!"

Hans blik søgte forskende fangens øjne.

"Jeg fordrer dødsstraf," erklærede han mørkt.

"For dem, der foragter vor verden og os –" råbte Dumas-Bonfils: "Døden!"

"For den, der forråder kammeraterne," skreg koret fra oven: "Døden!"

"Jeg finder intet forsvar for fornuftens fornægter," råbte defensor, "ingen nåde for pessimisten, almenvellets modstander, den evige videnskabs forkætrer!"

"Skyldig!" svor juryen med én mund.

"Døden!" dømte Dumas-Bonfils. "Døden *sans phrase!* Før ham bort!"

"Jeg vil jo ingen ting, uden at have lov at sidde og betragte tingene i fred," tænkte Ejgil dybt fortvivlet. Men de to sansculotter halede ham ud ved ørerne. Han mødte endnu et blik fra Fouquier-Tinville, det var isnende i sin ringeagt: Den, der ikke råber med i koret, er en tåbe og må dø!

"Jeg kan ikke," klynkede Ejgil, "jeg er for lille, for svag – –!"

"For doven!" tordnede Dumas-Bonfils.

"Æsel! Før ham ud!"

Udenfor justitssalen stod forrest i tilskuerhoben en kvinde. Hun havde en jakobinerhue på sit store blonde hår. Det var Veronika.

Ejgil trykkede sit ansigt ind mod hendes hænder. "Moder!" hulkede han.

Hun fattede med hånden om hans nakke og fjernede ham fra sig: "Du er ikke mit barn. Gå!"

En svær overbetjent stod ved gitterdøren. "Kom så!" sagde han på vanlig vis til arrestanterne, og håndjern raslede. –

Ejgil sidder derefter på en karre, der skumpler over brosten. Lurvede husflader med blyruder og snørklede tagrender glider forbi, gaden er fyldt af borgerfolk, der stimer samme vej som karren. Bagved ser han en anden vogn, trukket af et æsel, på dens fjæle står en ligkiste af gulmalet fyrretræ og derpå sidder overskrævs Willibald Olsen og damper på sin shagpibe, han gnider de store vortede og grove hænder mod hinanden.

Der er endnu en fange med i karren. Han har sat sig på dens tremmekant og ser ud over menneskeskaren. "De skal samme vej som vi," siger han og peger på lysningen, hvor gyden åbner sig ud imod en stor nybrolagt plads. Der står guillotinen: to røde arme, der klemmer om et knivsblad. Kniven blinker, farer ned, – er i næste nu til vejrs som før, men er ikke mere blank.

Den anden fange er en gammel mand, eller synes måske kun så, fordi hans buklede paryk er pudret hvid. Han nikker mod den røde ramme, hvor kniven nu for anden gang går til vejrs.

"Om lidt skal vi se ud gennem det lille vindue," siger han. "Folket har samlet sig for at få et glimt med. Også de gad gerne vide, hvad der er der ude. – Men alene vi får udsigten at se."

Ved foden af skafottet står en ung kvinde. Ejgil ser, at hun er nøgen indtil bæltet, de små spidse bryster ligner to toppe af guld. På hænderne holder hun et sølvfad og derpå har hun fanget Dantons mægtige hoved, da det faldt, det synes ældet af rismel og af blod. –

Langsomt, en efter en, stiger fangerne op ad de røde trin. Mestermanden står deroppe, Sanson, *le chef des hautes oeuvres*. "Knæl!" siger han og hans stemme er bedrøvet: "Tilgiv mig, jeg gør kun min triste pligt." Ejgil finder, at han har onklens blege og melankolske næse. Plankerne klemmer om hans skuldre, blokken presses mod hans hage. Gennem guillotinens ramme ser han Herodias datter vente med sit sølvfad. –

Han afbrød billedrækken. Her lå han lænet ud af et vindue – her på anden sal og så ned på baggårdens brosten, hvor halmhylstre og vinetiketter flød. Forsigtigt trak han sig tilbage. Han havde bøjet sig, det indså han, for langt ud over karmen.

10

Ejgil havde fået anvist et nyt soveværelse. Det lå i den tomme lejlighed: Pigekammeret, forstod han. Der var en jernseng, og en cylindrisk, ildelugtende servante. Nok for en dreng! Han kæmmede sig foran et spejlskår, der var foræret ham af Kirsten. Skåret viste ham en halvdel af ansigtet; men viftede han med det, kunne de to dele flyde sammen til et. Han blev sky ved at se sig i spejl: Han så, at hans træk var harmoniske, linjerne faste og rene, håret blankt og brunt. Blikket kunne han ikke opfatte, kun en stirrende spørgen. Han forstod, at hans træk måtte virke tiltalende. Det gjorde ham urolig, det kunne bringe ham ulejlighed af enhver art! Blev man først efterspurgt, betød det evigt nye byrder, plageri fra alle slags mennesker!

Han gjorde i de dage nærmere bekendtskab med onkel Strobel.

Han havde set onklen en morgen gennem dørsprækken, da tanten bragte de specielle fuldmagter for dagens sager.

Der var en stor spisestue imellem de to værelser, som brugtes til møbelsalget. Onklens sovekammer var over mellembygningsporten, og med dør til spisestuen, der henstod ubenyttet nu for tiden med revnede blå tapeter og et drys fra gipsloftet ned over gulvet. Derfra gik en lille korridor ud til køkkenet, hvor baljer, gamle servanter, skåret porcelæn og arkivsager fra sagføreriet, indpakket i avispapir var stablet over det sure køkkenbord og selv i vasken. Retssager var, indbundne i blåt kardus, anbragt i tallerkenrækken lagvis og med nummer påsat med rød blyant af tante Strobel. Fra den lille korridor

førte en vindeltrappe ned i Strobels beboelseslejlighed. Den vej kom tante Strobel op hver morgen, og tre gange om dagen Kirsten med servering på en blikbakke tildækket af dagens aviser samt en gang om ugen tillige Familie-Journalen.

Hunden Christian kom op ad samme vindeltrappe, han kunne selv åbne dørlåsen. Christian havde fri adgang til onkel Strobels sovekammer, som onkel syntes selv at kunne åbne og lukke med en snor fra sengen, når Christian skrabede på.

Christian sov om natten i tante Strobels seng, der oprindelig var bestemt til dobbeltseng. Dagen tilbragte Christian dels i Kirstens seng, dels i køkkenet, hvor Kirsten gav ham karbonadeben eller andet godt, dels i gården ved skraldebøtterne. På gaden kom han næsten aldrig. Hos onkel Strobel var hans visitter hyppige. Uden at vende hovedet luntede han forbi Ejgil, der sad og læste i vindueskarmen, han regnede ikke Ejgil rigtig med til familien. –

Tante Strobel var i overtøj og med sin ruslædersmappe kommet op ad vindeltrappen. Hun klappede Ejgil venligt på kinden.

"Har Ejgil lyst til at kigge ind til onkel?"

Ejgil fulgte hende ind i spisestuen, og hun lindede på onklens dør. Ejgil vidste, at onklen lå stille hen, siden slaget havde ramt ham.

Nu så han gennem sprækken et voksgult ansigt med gråt krølskæg vende sig på puden i en høj hospitalsseng. Strobel plirrede med øjnene for at se drengen. Det var små, smalle øjne med et fiffigt udtryk. Næsetippen var porøs og blålig.

Ejgil nikkede til onklen. Tanten så til med et rørt, moderligt udtryk og fremtog fuldmagten samt en fyldepen. –

Kirsten talte hånligt om faderen, når Ejgil besøgte hende i køkkenet. Hun stak gerne gode sager til plejebroderen. For tiden syltede hun jordbær og ribs. Skummet af gryderne serverede hun for Ejgil i en underkop med teske. Hun så på ham med varme og gode øjne gennem de runde stålbriller.

"Mo'r har sagt, at jeg skal være sød imod dig," sagde hun forklarende.

"Det er du også, Kirsten. Tak for jordbær!"

"Ingen årsag! Nu går jeg ned med en lille tallerken til fader. Jeg gør ingen forskel på folk."

Hun kunne egentlig ikke lide faderen. Hun kaldte ham endog tit ved hans øgenavn fra domhuset: Niels Massemorder. Hun respekterede ham ikke, det sagde hun ligeud.

"Han har levet et dårligt liv, inden han fik apopleksi," fortalte hun. "Han var moder utro med en enkefrue, der nu har angret og er moders klient. Hun har bekendt alt.

Og ikke en gang ejendommene og retssagerne passede fader ordentligt," vedblev Kirsten. "Det hændte flere gange, at sager sprang for ham og gik i stykker, fordi han udeblev fra retsmøder, og klienten fik en bøde. Nu, da moder passer sagerne, går de glimrende.

Men derfor skal fader ikke have dårligere mad end I andre," sagde Kirsten, og så retfærdig ud. "Tværtimod! Jeg vil ikke bære nag mod nogen!"

De portioner, hun bar ned til faderen, var virkelig også rigelige og tit med brunede kartofler, som han elskede.

"Men portvin får han ikke," sagde Kirsten, "det er ikke godt for hans apopleksi og tilmed skyld i, at han blev syg. Han sad på vinstue med sagfører Frølund og enkefruen! Den flaske portvin

dér på hylden er moders private, at du ved det! Den styrker hende, når hun kommer hjem fra retterne. Hun slider sig op for os! Stakkels mo'r."

Kirsten smøgede forklædeærmerne op og dyppede sine blåfrosne barnearme i det iskolde baljevand, hvori hun skyllede frokosttallerkener og tandvandsglas fra samtlige servanter.

Nu og da stak søsteren sin næsetip i Kirstens køkken og snusede efter jordbærsaft. Hun var altid i en ny udringet kjole og havde klippet håret kort, hvad der var ganske nyt i byen. Kirsten truede ad søsteren med sleven:

"Skrup du blot ud til dine gamle leveherrer i Tivoli, din Bostontøs! Du vil absolut forføres og ende som Maria Magdalene, selv om du ikke har hendes dejlige, lange hår, som Bibelen taler om!"

Men Aase lo: "Pyt! Havde Maria Magdalene levet nu, –" Aase rystede sin korte manke, "så havde hun skam også klippet pagehår! Og tro bare ikke, det er mere sundt at gå hver søndag i Bethesda som du, dér kommer også herrer, har jeg hørt, og det af de værste!"

"Jeg fortæller om dig til mo'r," råbte Kirsten indigneret.

"Til mo'r! Hun siger, at enhver kvinde har sin fulde frihed på sit eget ansvar. Det andet med at stå i køkkenet som du, er bare noget, mændene har fundet på, for at vi skal slave for dem. Men det nye er, at det er dem, der skal til at slave nu for os! –"

Nu og da så Ejgil et glimt af Aases veninde, Emmy. Hun var sorthåret, hvid i huden som stearin, med munden som en flænge; når hun så på Ejgil stod der små bobler om hendes læber. Som hende tænkte han sig Herodias' datter. En dag tog

hun en nellike fra sit bælte, lagde den på håndfladen og knipsede den som i tanker hen på ham.

Da han urolig så op, trak hun med fornærmet mine den halvlange skotske nederdel ned over smalbenet, som han fik tid til at se var slankt og smækkert i en græsgrøn strømpe. Han tog i hast øjnene til sig.

Ejgil drev sine studier hjemme i vindueskarmen til baggården. Skolens lektier var kun en biting, dem læste han mest i frikvarterne. Han var stadig næstnederst i klassen, men ved overgangseksamen tog han sig sammen og gav de svar, skolen forlangte.

For øvrigt udeblev Ejgil meget ofte fra skolen. Han foregav sygdom, og det nævntes ved lærermøderne, at knægten vist var tuberkuløs. Siden han var tilhuse hos Strobels og ikke mere adoptivsøn af kammerjunker Sanders tog man dog mindre notits af ham end før.

Sandheden var imidlertid, at han skulkede fra skole. Han var dels på bibliotekerne, dels strejfede han om i byens ydre kvarterer, talte med tilfældige gadedrenge, der holdt til på tømmerpladser eller underholdt sig med byggearbejderne på en eller anden nybygning ude på Tagensvej eller i Brønshøj. Han hang timevis hos dem oppe på stilladset. De var yderst intelligente, fandt han, og vidste besked om utallige ting, meget mere end onkel Sanders, ja selv Willibald Olsen, der mest talte om kunst og kun meget sjældent om ligkistefaget, som dog var langt mere interessant, da det drejede sig om mennesker og navnlig om døde. Murer Jonsson havde rejst på faget gennem Rumænien, Serbien og øst på, langt ind i asiatisk Rusland. At høre om hans vandringer var højst lærerigt. Og hvad de andre

fortalte om socialismens fremgang over verden, var tit klogt, og selv for Ejgil ganske nyt. –

Kirsten skrev sygesedlerne til skolen. De lød i reglen: "Atter i dag er Ejgil Sanders syg af høj feber og ligger med varme omslag på lungen, ærbødigst K. Strobel."

Hun var sød imod Ejgil og gav ham tit appelsiner, hun fik i tilgift hos urtekræmmeren, eller syltetøj.

Han sad jævnligt hos hende i køkkenet på høkassen, mens hun travlt og ophedet skrællede kartofler, eller på sine små filttøfler stod ved strygebrættet og stænkede rulletøj.

"Tag og fortæl mig historier, Ejgil," bad hun. Hendes øjne blev grådige bag stangbrillerne.

Han fortalte et eller andet, han havde læst, og lavede en del til for at gøre det morsommere for Kirsten, end han behøvede til sig selv.

Kirsten havde lige læst i Familie-Journalen om Kasper Hauser og om manden med jernmasken.

"Kasper Hauser var et hittebarn!" sagde hun, vigtig af at vide besked, "men i virkeligheden var han et kongebarn. Ikke?"

Ejgil fortav, at han anså Hauser for en epileptisk svindler. – "Han var en forbyttet prins af Baden." Kirstens øjne drømte romantisk bag brillerne, mens Ejgil fandt på eventyret om den skønne prinsesse Stefanie Beauharnais og hendes tabte søn.

"Også manden med jernmasken var en kongesøn," bekræftede han ganske mod bedre vidende.

Kirstens briller duggedes. Også Ejgil var et hittebarn, vidste hun, måske også han var en kongesøn. Hun gennemgik så godt hun kunne, kongerækkens sidste led. Hun havde hørt om flere hemmelige børn, der var født kong Christian den Ottende; men

det var vist i sytten hundrede noget og kunne altså ikke passe. Men Ejgil kunne jo stamme fra et kongehus i Tyskland eller i Schweiz! Hun stod beklemt og rørte i sin bøfsauce. Ejgil måtte gerne tro, at hendes tårer skyldtes løgene, hun ville ikke såre ham ved at vise, hvor dybt hun rørtes af hemmeligheden ved hans ulykkelige fødsel!

Ejgil fortalte på hendes bøn om berømte skønheder.

"Ninon de Lenclos!"

"Det var hende som – –?"

"Og Tullia d'Aragona?"

"Occhi belli,
occhi leggiadri, occhi amorosi e cari",

citerede Ejgil og oversatte oden om Tullias skønne og elskovshede øjne.

"Og madame Roland," fortsatte han, "hvis vidunderlige hals guillotinens kniv trancherede til sidst!"

"Uh!" gispede Kirsten og tørrede nervøst fingrene i forklædet.

Stegeosen stod branket sød i køkkenet. Ejgil lettede sig fra høkassen, for at Kirsten kunne tage kartoffelfadet, der dampede.

"Og lady Hamilton!"

Kirsten ville vide, hvad de store skønheder havde haft på, og hvorledes deres frisurer havde været. Hun bestemte med Aases krøllejern at forsøge med sit hår ligesom madame Roland i lange bukler.

Børnegudstjenesten i Bethesda havde givet hende religiøse skrupler. Ikke at hun tvivlede på Treenigheden, dåben eller nadveren; men flere ting i det Gamle Testamente voldte hende anfægtelser. Navnlig Jonas i hvalfiskens bug! Hvordan kunne

han komme ind, da en hvalfisk, vidste hun, kun kunne sluge ganske små sild!

Ejgil trøstede hende: Hvalfisken var i virkeligheden en meget stor blæksprutte. Den bestod blot af arme og en uhyre mave. Den franske damper *Alekto* observerede i 1861 et kæmpe-eksemplar, hvis krop var 6 meter og som vejede 4000 pund. –

Men så var der Noæh ark! Kirsten grublede over, hvorledes alle Jordens dyr kunne rummes i et skib, ikke større end dem i Nyhavn!

"Alle Jordens dyr," forklarede Ejgil venligt, "stammer, efter hvad Darwin har lært os, ned fra nogle ganske små bitte dyr, som kaldes protozoer, mindre end at man kan se dem, såsom foraminiferer, amøber og radiolarer. Og af dem kan Noah have haft lige så mange i arken, han bare ville!"

"Fortæl mig lidt mere," sagde Kirsten og slukkede gasapparatet, inden hun øste saucen op. "Så snart vi nu har spist, og mens jeg vasker op. Vil du ikke nok?"

Hemmeligt syntes Kirsten, at Ejgil var den kønneste dreng, hun nogen sinde havde set: Hans øjne var klare og kloge som to stjerner, hans hår så mørkt og glat som atlask. Hun svælgede i fantasien med ham som helt. Han var prinsen med jernmasken, der var kastet i Bastillen dernede i den mørke sidehuslejlighed. – Hun levede med Ejgil i de historier, han fortalte fra sin plads på høkassen i hendes køkken. –

Det var flere gange hændt, at appelsiner eller chokolader, som Ejgil havde lagt på sit læsebord i vindueskarmen, var borte, når han kom hjem fra skole.

Det kunne ikke være Kirsten, eftersom hun selv var giveren, Aase var altid ude og suse, som hun selv kaldte det, og Theodor

foragtede køkkenet; han var blevet en intim ven af sin kontorchef og røg parfumerede cigaretter.

Desuden opdagede Ejgil, at der blev pillet ved hans notater og optegnelser fra biblioteket eller de indfald, han skrev ned, nu og da illustreret ved beskedne små tegninger, der ikke skulle ligne rigtigt. De lå i en anden orden, end da han forlod dem og bar mærker af fedtede fingre.

En dag bestemte han at lægge en fælde. Han gik pludseligt ud af entredøren, men fem minutter efter kom han på tåspidserne tilbage og åbnede døren lydløst.

Henne ved vinduet stod en mand i bar skjorte, med skaldepande, krølskæg og tynde, lodne ben, der stak i strikkede morgensko: Onkel Strobel. Han stod og drejede på en papirlap, åbenbart irriteret af de forkortede ordformer, Ejgil brugte for nemheds skyld.

Onklen vendte sig i et sæt, opdagede Ejgil, samlede i hast et stukket sengetæppe op fra gulvet, tog det om sig og forsvandt i sit portkammer mumlende noget om, at han havde villet hente sig et glas drikkevand.

Ejgil glædede sig: Onkel Strobel var jo lam og lå stille hen, det vidste han, men nu måtte han altså være i bedring.

Lidt efter kaldte onklens stemme inde fra sovekammeret:

"Ejgil! Kom ind til din onkel!"

På tåspidserne gik Ejgil ind i sygeværelset. Onklen lå i sin højbenede seng og drejede sit rødskjoldede ansigt mat om på puden imod ham.

"Hvad Satan skal det sige, dreng: at du ikke er i skole?"

Ejgil bøjede hovedet: "Jeg er sygemeldt," sagde han.

Onklens små bleggule øjne blev hvasse.

"Nå sådan!" sagde han. "Skulker! Hvad!"

Ejgil tav.

Onklen lå lidt, så begyndte det at hikke bag hans løse fortænder, de kom næsten til at stå vandret ud af munden, men svuppede ind igen.

Ejgil forstod, at onkel Strobel søgte at grine; men tænderne smuttede fra ham.

"Nå, så du pjækker den!" – klukkede det i ham. "Sikken en lille Satan!"

Der var over sengen fra lampekrogen en snor med en strop, hvis den syge ville rejse sig; men der var slået en knude på den, så den var bragt ud af onklens rækkevidde. Sagtens havde tante Strobel regnet med, at patienten ikke ville rejse sig mere. – Onkel Strobel lå og så lurende på Ejgil.

"Jeg blev så glad, fordi du var bedre!" sagde Ejgil. "Du gik jo rigtig flinkt!"

"Hvis du siger et ord til tante," onkel Strobel så truende ud, "– så – så siger jeg til hende, at du skulker fra din skole!"

Under sengen så Ejgil med meget andet gamle appelsinskaller og chokoladepapir. Stuen var lav men rummelig. På alle vægge fra loft til gulv var der klistret udklip fra uge- og månedsblade, tegninger og anekdoter, mest karikaturer og vittigheder, men også romantiske billeder fra filmprogrammer, hjembragt af tante Strobel. Ikke en plet af tapetet var synligt for lutter læsestof.

Onkel Strobel pegede op på billederne:

"Dem har tante selv klistret op, da jeg blev syg og lå og ikke kunne rejse mig, så havde jeg underholdning nok. Med denne her kan jeg læse selv den mindste skrift på væggen!"

Han rodede under hovedpuden og fremtog en gammel teaterkikkert.

"Den er lige så god som en ægte Zeiss," sagde han, "den kan læse den mindste skrift på mange kilometers afstand!"

Han rettede kikkerten ind: "Se en gang; der oppe over døren står et vers; det er fra en julebog:

> I kirken snorkede en gang den store marskal Soult,
> han skulle være skudt, men slap med en mulkt.

– Stemmer det ikke," sagde onkel Strobel stolt. "Det vers har jeg haft grin af mangen søvnløs nat.

Og så deroppe over servanten: *De tre små mænd på løvejagt med et fluepapir!* Passer det ikke? Det er mit yndlingsbillede! Og lige ved siden af ser du kejser Wilhelm i admiralsgala, der får overskægget snoet til vejrs af to hold matroser hver på ti mand. Det er fra den engelske Punch og et meget sjældent stykke. Og – to – tre – fem pladser til højre ser du Harriet Funch-Pettersson i fuldt tricot som Jeanne d'Arc, hun er tantes yndlings-primadonna. Kan du finde hende? – Lige under billedet af to, der spiller firhændigt, det er vist Beethoven og Richard Wagner fra det tyske blad: *Moderne Kunst*. Ikke sandt?

Og nedenunder står en strøtanke, den er fra *Ugens Revue*, tror jeg nok: Livet er en jammerdal! Bedre er det ikke at være født, men det er en lod, der ikke hænder en blandt ti tusind! – det er vise ord, og så sandt, så sandt, som din tante sagde, da hun klistrede bladet op!"

Sagfører Strobel pillede ved nogle aviser på en stol op ad sengen; under dem var et kræmmerhus brystsukker, et kinesisk puslespil med små røde kugler i en æske, – "men det kan jeg løse i et snuptag!" sagde onkel Strobel – og et spil seks og tres

kort. "Men det er sjældent tante har tid!" sukkede han. "I Konradsens Vinstue fik jeg mig daglig et slag med kyper Niklasen!" Han så stille hen for sig: "Eller en omgang terninger mangen gang til langt over lukketid!"

Han strakte sig: "Nå, den tid savner jeg nu ikke! Men har du ikke en romanbog at låne din onkel? Kirsten var sød og bragte mig, hvad hun kunne finde i Theodors kommodeskuffe, men det var kun en om Nick Carter og den grønne brilleslange og en, der hedder Håndbog for Badegæster i Frisvømmeranstalten "Codan", og så en, som jeg ikke har læst endnu, der hedder Venus i Pelsen, den gemmer jeg til natten, næste gang jeg ligger og kaster mig. Men måske har du en, der er bedre?"

Hunden Christian lukkede døren op udefra og satte med et spring op i sengen til patienten, der straks løftede en snip af uldtæppet, for at Christian kunne ligge varmt op ad hans lægge, det var Christian en gang vant til både fra tante Strobels seng og fra Kirsten.

"Det er en ægte bernhardinerhund!" sagde onkel Strobel stolt. "Den kunne have taget præmier, om den havde villet! Ikke sandt, Christian?" Han strøg med stortåen Christian hen ad rygraden. Christian snorkede tilfreds.

"Du ved nok, min dreng," vedblev onklen belærende, "at St. Bernhardshundene bringer vin og brød til de vildsomme pilgrimme oppe i Alpebjergene."

Jo, det vidste Ejgil nok: "Vi kan jo forsøge med Christian," foreslog han. "Nu er du en bjergbestiger, onkel, og er segnet om i sneen oppe i St. Bernhardspasset."

Onklen så mistænksomt op. "I sneen? Hvorfor det?"

"Jo! Overlagenet er en snedrive, der når dig op til hagen, hovedpuden en isblok; du er styrtet med hele kroppen ned i en gletcherspalte og ligger hjælpeløs blot med hovedet over sneen."

"Bravo!" sagde onklen fornøjet. "Den er fin! Lagnerne ligner godt nok sne, den behøver jo ikke at være lige nyfalden! – Og hvad så mere?" Han ventede begærligt.

"Nu er Christian kommet og har snuset dig op. Og så sender du ham tilbage til St. Bernhardsklosteret efter proviant!"

"Og portvin?" – Onkel Strobel så forhåbningsfuld på Ejgil.

"Ja," sagde Ejgil, "hvis de har i klosteret – og vil ud med den!"

Christian kunne den kunst at bære en kurv med varer bag Kirsten, når hun gik i byen. Men kurven var nede i køkkenet hos Kirsten. Ejgil gik derfor ned i køkkenet og sagde: "Å Kirsten, tag og lån mig Christians bykurv."

"Hvad skal du med den?"

"Vent bare, så skal du se!" Hun så henrevet efter ham, da han gik med kurven.

Ejgil gav Christian hanken i gabet. "Vent lidt," sagde han. "Onkel må skrive til klosteret på et blad, du river ud af din lommebog om, at du er i fare. Men nu skal jeg hellere selv gøre det for dig."

Ejgil rev smudstitlen ud af "Venus i Pelsen" og skrev følgende:

"Til de hellige fædre i St. Bernhards kloster. Salutem in Domino. Jeg *baron Kurt Blitz von Tottenberg* fra Frankfurt er på vandring over *Col de Valpelline* med min fører *Andreas Hofer* styrtet i en gletcherspalte syd for *Tête Blanche*. Vi forkommer begge af kulde, sult og tørst. Send en hund med brød, belagt med kalvesteg, medisterpølse og ost, fire appelsiner samt en feltflaske fyldt med portvin, eller vi forgår!

Underskriv så blot med Tottenberg!" sagde Ejgil. Selv skrev han: Andreas Hofer, og lagde papiret sammenfoldet ned i Christians kurv.

Onkel Strobel måtte puffe Christian med hælen for at få ham ud af den varme seng. Hunden blev stående med halen lavt og kurven i munden, meget bedende i blikket.

Men Ejgil vidste råd: "Kirsten skal til slagteren!" råbte han. Dette var et trylleord for hunden.

Et kvarter efter kom Christian og skrabede på døren, for belæsset til selv at åbne, viste det sig, da Ejgil lukkede op. I kurven lå fjorten stykker smørrebrød, ikke blot med pølse og ost, men med friskåbnede sardiner samt med rødbeder. Der var en pilsner og tre appelsiner. Og endelig en lille lærke fyldt med portvin fra fru Strobels private flaske.

På et blad fra husholdningsbogen havde Kirsten skrevet:

> "Kære baron Tottenberg og Andres. Vi er meget kede af, at de er fallet i en gletsjerspalte. Vi har nu sendt en hun ud og hente albulansen, hol ud så længe. Kallestegen for i går var spist op, men jeg løb ned til Jensen efter sardiner. Portvinen er kun grunnet på kullen oppe i Alperne i dag og vil ikke blive gentaget oftere. Skriv snart igen. Ærbødigst
>
> *K. Strobel,*
> munk."

Onkel Strobel skruede proppen af feltflasken og skænkede i skovbægeret. Han nikkede til Ejgil:

"Kan du klinke med din onkel! Stik først Kresjan en sardin. – Skål, Andreas Hofer! Den varmer helt ned i frosttærne, hvad!

–" Baron von Tottenberg trak gletcherspalten helt op til næsetippen og gassede sig. –

11

Ejgil havde tilbudt onkel Strobel Willibald Olsens maleri af "*Snedkerne bringer Ligkisten*", til lidt afveksling blandt vittighedsbladene på tapetet. Men onkel Strobel frabad sig ophængningen.

"Det vil minde mig om dødsboer," sagde han, – "og af de magre. Med sagførerforretningen er jeg færdig, og jeg vil kun tænke på behagelige ting."

Ejgil slog derfor billedet op i spisestuen. For ham var det et minde om Willibald Olsen, han savnede ham tit, – også hans farvekasse. Han måtte nøjes med den røde og blå blyant på tante Strobels kontor. –

Derovre kom han for øvrigt jævnligt. Fru Strobel satte ham til at afskrive skøder og panteobligationer, tit sendte hun ham også i byen, til klienter og i retskontorerne. Ejgil var snart kendt i alle de sære krinkelkroge på det gamle domhus. Fru Strobel vidste godt, at Ejgil skulkede fra skolen, men det blandede hun sig ikke i; ethvert menneske må handle på eget ansvar, og når drengen selv mente, at han havde tid til at gå i byen for hende, blev det dog hans egen sag!

Hendes kontor bestod af tre stuer i en af husets lejligheder. I den ene modtog hun private klienter. Der sad hun ved onkel Strobels skrivebord. Hans merskumspiber hang endnu på brættet over kalenderen fra i fjor.

I det andet kontor stod et stort ovalt spisebord med plade. Der sad Ejgil og skrev. I det tredje kontor var en håndvask og seks rørstole. Dér ventede klienterne. Fru Strobel kom selv ud

og råbte dem op som hos frisøren: "Næste herre!" Selv mod gamle klienter var hun formel i forværelset. Man måtte vise diskretion! Hun var altid i svulmende bluser og tit med en lille buket i bæltet. Håret var crêpet til et brus, og var med tiderne blevet rødligt. Det lignede, fandt Ejgil, en stor rød vandmand. Men øjnene var venlige og gode. Hun røg hele dagen Mignon-cigarer. –

Ejgil satte sig gerne ind i sagerne, og tit kom tante ud og sagde, hvad hun kendte for ret i en eller anden indviklet og vanskelig sag.

"I dag har jeg en rigtig slem en," sagde hun, "det er en ren Tycho-Brahesdag! Det er en stakkels moder, der har søgt mig med tårer. Hendes mand har fået skilsmissedom over hende efter Danske Lovs 3–16–15, fordi han påstod, hun gik efter herrer på Vesterbrogade. Det er du stor nok til at forstå, hvad vil sige, lille Ejgil, ikke sandt? Det er en blodig injurie og en løgn desuden! Men dommerne, der selvfølgelig som mandfolk holder sammen, dømte, at hun skulle af med sit barn, oven i købet, en yndig lille dreng på ni år, som faderen, der er jernbaneassistent, unddrager hende om muligt ved magt. At hun lever sammen med en yngre hestehandler er bevisligt en usandhed. De *bor* blot sammen!"

Og nu ville tante Strobel redde barnet for den stakkels moder: "Det gjaldt blot at få bevis for, at manden levede et usædeligt levned i stationsbyerne, hvor toget holdt, og fru Strobel ventede derfor to privatdetektiver fra Carla Søderbloms bureau: "Vi ser i mørke."

"Om vi så skal stjæle den lille Adolf, skal hun have ham, og det enten drengen stritter eller sparker ligesom sidst, da hans

moder passede ham op i Østre Anlæg! –

En moder har ret til sin dreng!" sagde hun, og kyssede Ejgil varmt på munden.

Ellers var hendes sager mest at skrive kontrakter for beværterenker, der udlejede borgerskabet til deres overkelner, og så lidt rask handel med ejendomme og pantebreve på 5. prioriteter til meget lav kurs. Husmæglere og kommissionærer kom og tørrede byggegrundenes mudder af på hendes måtte.

Fru Strobel bruste frem imod dem: "Nå, hvad nyt, lille De?", eller: "Hvad godt, lille ven? Er der nap på villaen i Holte?" Og husagent Billestorp, der var baron og havde været lyrisk digter, sagde, at liebhaveren forlangte garanti.

Fru Strobel vendte sig rask:

"Se her, lille Ejgil! Skriv under på denne lap, min dreng. Sådan!" Og Ejgil skrev under på, at han som ekspert i hussvamp, havde synet Villa "Slottet" i Holte og ikke fundet tegn på svampeangreb ude eller inde. Tante Strobel skrev: *Forstjunker* under Ejgils navn.

"Jeg er optiker," sagde hun. "Jeg ser altid lyst, og den villa skal nok blive solgt!"

Hun havde så umådeligt travlt, der var så meget hun skulle passe; men så gik det også langt mere rask end i Strobels dage, han havde altid så mange formaliteter og skulle først slå op i sine lovbøger. Fru Strobel vidste nok selv, hvad der var ret, det sagde følelsen hende!

Klienterne strømmede ind, enhver der kom med sin sag kunne finde hende beredt. Hun var frygtet i alle retskontorer, erklærede hun selv med stolthed. Hun fik altid først foretræde, fordi hun var dame, ellers skulle også buddet eller betjenten ved

døren få andet at vide! Og hun fandt sig aldrig i noget af en dommer! Aldrig! Hun havde en injurieproces løbende mod dommeren i Vestre Birk, der havde æreskændet hende for "den dame" og bedt hende tie stille, mens vidnerne blev spurgt. Hun lod sig ikke sigte for at påvirke vidner til falsk ed! – Der var ikke den sag, hun ikke kunne vinde! "Kom blot! Jeg skal nok få ordnet den sag for hasardspil i "Dybets Kælder", barber Jørgensen, stol på det! Jeg møder i afdelingen, dommer Dinesen skylder mig tjenester fra en barnesag. – Næste herre! – De, frøken? Har fruen bortvist Dem, fordi sønnen på selve sin egen konfirmationsdag –! Å, Ejgil, sæt dig ud i forkontoret et øjeblik. – Deres tur kommer straks, mine damer."

Rettens mølle malede, enhver gik fra hende trøstet og vis på sin gode sag. Fru Strobel kom til middagsbordet strålende omend lidt træt efter dagens værk. Hun syntes, hun kunne favne hele verden, det var dejligt at udsprede velsignelse til dem, der led uret. Og aldrig trak hun en klient op for salæret. Det var fem kroner for et retsmøde og ti for hver vundet sag.

Hun stod endog ude i retterne og mønstrede de mødende med sine rare øjne, rørt af enhver, der betroede hende sin klage, altid beredt til at tage en sag for selvmøderne, der kom uden sagfører. "Selvmøder" er det samme som en "selvmorder", sagde hun til den forknytte lille debitor på venteværelsets bænk. "Og da jeg nu én gang er her, skal jeg tage sagen for en krone." Selv fra de to drevne vinkelskrivere: Harald Enarm og Petersen med Panden reddede hun klienter.

"Du skal ikke studere jura," sagde hun til Ejgil. "Det er ikke nødvendigt. Det gælder blot at have hjerte for samfundets små og undertrykte.

Det er blot mandfolkene, der har lavet lovene kolde og hårde; men lovene skal man bare lade gælde til Vallensbæk! Jeg er selv moder og lytter kun til mit hjertes slag. Og det slår aldrig fejl!"

Hun stod og strøg et krøllet brev glat med sit elektriske strygejern. Det brev var fældende for jernbaneassistenten og fundet under en buffetjomfrus seng i en stationsby, selv om håndskriften var en anden. "Men der er dog grafologer til i landet!" hoverede tante Strobel. –

Aase kom somme tider og satte sig på spisestuebordet hos Ejgil. Hun glattede kjolen stramt om knæene og strakte lakskoene fra sig.

"Du bliver aldrig mere end ti år!" vrængede hun, "selv om du går for tretten og et halvt! Men vent bare: jeg skal hilse dig fra Emmy, hun har lovet at få dit overskæg til at gro, nu er du lige så glat under næsen som en tøs! – Emmy kender en kur!"

Og en formiddag, da Ejgil sad ved morgenavisen inde i dagligstuen, faldt de to pigebørn over ham. Aase listede de lange tynde arme bagfra om halsen på ham: "Hvis du ikke sidder stille," hviskede hun, "så kvæler jeg dig!" Hun pressede til, så det hamrede bag hans trommehinder.

Emmy nærmede sig langsomt på tåspidsen med et lurende spil i de sorte øjne og munden lang og mørkerød. Hun var i en tynd søgrøn silkekjole, der smøg sig om lænderne, smidigt som en slangeham, brysterne vuggede melodisk. Der fo'r en gysen gennem drengen: Herodias' datter!

Aase klemte til, hendes arme lå som bøjler om hans hals, han gispede efter ånde, hamrede med næverne, men traf kun den tomme luft, sparkede, men ramte ingen ting. Aase stod dækket og sikker bag stolens ryg: "Kom så Emmy!"

Emmy nærmede sig fra siden, spankende i dansetrin på lange, spinkle ben. Hendes ansigt gled langsomt ned mod hans. Han skreg op: "Slip mig! Bliv fra mig!"

Emmy kyssede ham først på næsetippen, derefter på munden, hendes læber smøg sig om hans. Han slog om sig. Aase klemte til. Emmys læber smagte sig frem over hans ansigt. Hendes lille spidse tunge fandt ind i hans øre.

"Slip ham så, Aase!"

Aase slap ham: "Nu er du voksen!" erklærede hun nådigt. Emmy slentrede hen imod veninden: "Han er ganske sød!" sagde hun flygtigt.

"Et englebarn!" himlede Aase gennem næsen.

"Han snappede efter mig!" sagde Emmy. "Rigtigt! – med tænderne."

"Han må have en halmvisk bag øret," mente Aase. "I skolen kaldte de ham altid for et æsel, har jeg hørt."

De to pigebørn kastede med nakken, så crêpe-håret bruste, og skred arm i arm ind til klaveret. "Han sidder og tuder!" sagde Aase, "lad ham det, når der ikke er mere taknemmelighed i ham!"

"Det skulle bare have været Theodor!" læspede Emmy, "men Theodor kan tro nej. Han er bare rå!" De satte sig på hver sin taburet og hamrede firhændigt: "*Den glade Enke*". –

Ejgil vidste en byggeplads, hvor der var burrer, og næste dag sneg han sig bag på pigerne, uden at de så ham, og filtrede hemmeligt en stor klump ind i deres mankehår. Derefter listede han tilbage til sin gyngestol for at læse videre i Kants kritik af den rene fornuft.

12

Theodor kom i lysegul overfrakke med knaphulsblomst og rundpuldet hat:

"Vil du med ud og køre i min luksusbil?" Hans principal, hr. Favier, fortalte han, holdt dernede og havde givet Theodor carte blanche til at invitere en kammerat.

Ejgil trak i vindjakken, klaskede sixpencehuen på hovedet og gik med. Det blev en flyvetur med trut og tuden ud ad Langelinje og ad Strandvejen til Skodsborg på prøvekørsel med hr. Faviers nye blålakerede automobil. Hr. Favier sad og så lige frem, med hænderne på rattet, Ejgil så hans ørneagtige profil med en lidt fedladen hage. Momentvis kom et eget forbeholdent smil om øjekrogen, han nikkede til de to drenge.

"Nå, sidder I nu godt? Træk pelsen op om knæet, at I ikke fryser!" Han hjalp at knappe isbjørnen fast til hægten. – Ejgil gav sig hen i farten, dens rytme var en sang i alle nerver. Af landskabet så han ikke meget, det gik for hurtigt, og han var ganske uvant med den friske luft og fri natur. Den gjorde ham urolig. Også hr. Favier gjorde ham lidt utryg.

"Kald ham ikke kontorchef," hviskede Theodor, "men blot monsieur. Han er indfødt franskmand. Jeg kalder ham blot Favier, i alt fald når vi er privat."

På terrassen af det store strandhotel bestilte deres vært en fornem vin og lod de unge vælge selv fra kortet, hvad de ville spise. Ejgil bemærkede, at hans blik undveg, hver gang man søgte det, men til andre tider mærkede han, at de mørke melankolske øjne dvælede snart ved hans hænder snart ved

hans ansigt. Ejgil havde hørt, at fætterens chef var velgører og ven for handelsstandens unge, gav dem stipendier af egne midler, og tit tog han en klasse fra Købmandsskolen med, snart til koncert, snart i teatret.

Theodor tiltalte ham frit og, som Ejgil fandt, med manglende respekt. Theodor var hjemmevant på Børsen, syntes det, talte fagligt om fonds og aktier og kunne øgenavnene på Børsens kendte typer: Limburger-Osten og outsider-jobberen i sukker, kaldet: "Fem Points".

Hr. Favier sad tavs og hørte på ham med et smil, dog ikke altid lige velvilligt. Hans øjne traf nu og da Ejgil, som for at søge medhold i, at Theodor var lidt taktløs, men måtte tilgives formedelst sin ungdom. –

Theodor havde nævnt de rygter, der løb over Børsen om, at en verdenskrig stod for døren.

Hr. Favier forklarede dem kyndigt al ting om øjeblikkets politik og om det åbne spørgsmål i Marokko.

"Krigen kommer," sagde han, "men næppe førend i 1917." Han så i eftertanke på de to drenge: "Der fødes lidt for mange af jer, en del må ud og dø. Europa har for mange mødre.

Og alligevel," Favier lænede sig tankefuldt tilbage. "Alligevel må drengene hellere falde hobevis i krigen og mødrene leve. Der er intet som en moder," sagde han. Hans stemme blev dvælende og stille. "Min egen moder lever endnu. Men ak, langt, langt herfra. Nede i Genève!"

Ejgil syntes, at hr. Favier på en gang selv lignede en lille ældre kone, en venlig morlille med milde brune øjne. Hvor måtte han ikke kunne trøste og forstå, om man kom til ham med sine sorger.

"Jeg har også en mo'r," sagde Theodor stolt. "Og hun er en rask gammel dreng, kan De tro, Favier!"

Hr. Favier rynkede brynene lidt uvilligt. Han så hen på Ejgil. "Men Ejgil har ingen mo'r? Har aldrig kendt en mo'r?" Han rystede bedrøvet på sit hoved. "Aldrig at have haft en moder!"

"Hvis krigen kommer," sagde Theodor, "bliver der mægtig hausse i dampere og industri. Og så får jeg en margin i firmaets bøger. Ikke sandt, hr. Favier."

Deres vært rystede på hovedet, men smilede og drak med de to drenge; vinen var stærk og varmede. Bøgekronerne hang næsten snehvide i buelampelyset over deres bord. Dybt under terrassen lå Sundet, blåsort mod en grønlig himmel, blinkende af fyr og kutteres lanterner.

Det myldrede af gæster om dem ved de andre borde. Stadig kom nye automobiler, herrerne krøb ud af deres isbjørnepelse, som nu var blevet brug, damerne kom spankende på høje hæle og i de snævre, moderne kjoler, der var slidset op til hoften og kun holdt sammen af en agraf ved knæet.

"Jeg hører, at De vil studere, Ejgil," sagde hr. Favier. "Jeg tror, De skulle hellere gå til handelen." Han smilede forborgent: "Kulturen er i vore dage ikke mere hos akademikerne. De sidder som embedsfolk i småhjem med hængelampe og et bogskab. Nej, kulturen følger kapitalen. Og kapitalen er hos handelen nu. I vore hjem vil De kunne finde alt, hvad der er skønt og værd at eje: malerier, bronzer, bogsamlinger og porcelæn. Kom en dag og se på mine bøger – særtryk på hollandsk og japansk papir! Herlige gamle pergamentsbind."

Ejgil så usikkert op på hr. Favier. På næsten alle fingre bar hr. Favier kostbare ringe, og præcis som de slebne stene glimtede

hans øjne. Han syntes, der var noget, han vidste ikke hvad, der var forkert ved hr. Favier. Uvilkårligt trak han sig tilbage i sig selv.

Der kom et trist og resigneret udtryk i vekselererens øjne, en forsagt bedrøvelse, noget næsten som en anger. Ejgil så i dette nu, at hr. Favier havde gode og lidt forknytte øjne.

"Nå, ja," sagde hr. Favier noget efter og tog blikket bort fra Ejgil; det var næsten, som affærdigede han drengen: "Vi kan ordne det på anden måde. De kan komme op en dag på mit kontor. Så skal jeg give Dem et brev til en af mine venner, der er chef for Handelsskolen, han vil skaffe Dem en friplads og sidenhen legater."

Han lænede nakken tilbage mod kurvestolens kant. "Se," sagde han. "Deroppe står Sirius – dér Ursus – – dér over Hveen Kassiopeja!" Han tav og stirrede op mod mørket, hvor stjernerne nu tindrende sprang frem.

Han rejste sig med ét: "Kom, lad os køre hjem."

Hans væsen imod de to drenge var fra det øjeblik ét andet; afmålt om end venligt, han satte farten op i susende tempo, talte intet ord på vejen. Han standsede ved deres port i Vestergade, lod dem stå ud, og med et kort godnat forsvandt han.

Theodor lo: "Nu kører han den hele nat! Jeg kender ham. I morgen tidlig ringer han op til kontoret, at han er i Korsør og først kommer hjem ved børstid."

13

Fru Strobel bestemte, at Ejgil behøvede ikke at konfirmeres. Dåben gjorde det ud for troespagtens bekræftelse. Desuden var Theodor blevet konfirmeret ikke halvandet år i forvejen, og det måtte være nok! – Hun så på Ejgils allerede halvvoksne træk med ømhed og moderlig omsorg. Hun havde holdt kasketten ved hans dåb. Hun følte sig som den gode fe der havde stået ved hans vugge og allerede nu var hun begyndt at udforme visse planer for hans fremtid, hun var på spor efter hemmelige ting, hun alene anede, en lykkegave, det store lod for denne stakkels, forældreløse unge dreng!

Theodor og hun smådrillede hinanden i rapmundet forelskethed. Hun var kommet ud i køkkenet for at få en engelsk porter hos Kirsten. Ejgil sad på høkassen. Theodor stod netop og lod Kirsten blanke de nye støvler, hun halede i hans fod for at få bedre tag og blankede af alle kræfter, idet hun søgte at ramme hans skinneben med børstens kant. Hun hadede og foragtede broderen: Hvad vidste han om klostret på St. Bernhard, om baron von Tottenberg eller Andres i deres gletcherspalte – eller om Ninon Lenclos, som alle Frankrigs riddere havde elsket, lige indtil hun var over firs!

"Nåda, snotnæse!" gryntede Theodor galhovedet. "Se dig for, dit dyr!"

Fru Strobel, der var i overtøj med jaketten løst for busten, standsede midt i sin porter, og var mildt bebrejdende: "Tal ordentligt til din søster, Theodor, når hun er sød mod dine støvler!"

"Ti du bare stille, mo'r," sagde Theodor gemytligt. "En gentleman kender man på de blanke støvler, og du vil jo nok være stolt af din dreng, siger du selv! Hva'! Så de andre piger kan li'e mig –! For du er vel ikke jaloux, og vil forringe mine chancer, når jeg skal i cirkus med min forlovede?"

Moderen tjattede efter ham med handsken. "Du har nu fået en rædsom bisse-jargon, Theodor!" Hun så henrykt på ham. Hvor var han blevet pæn, med snorlige skilning, allerede et helt lille overskæg og alligevel røde æblekinder, som da han var hendes lille nus!

Hun vendte sig rørt om mod Ejgil og kyssede ham på panden. Hun syntes selv, at hun elskede også denne moderløse dreng inderligt. Hvor var han blevet køn i hendes hus, med øjne så blå som kjærteminder, og navnlig den nydelige mund. Men nu skulle også den store lykke times det stakkels barn, blot hun snart fik fat i de attester, hun var på spor efter at få, og det skulle nok passe, – det var hun forsikret på! – Sagen var i hendes allerbedste hænder!

Lige fornylig havde hun tilmed gennem kammerjunker Sanders skaffet Ejgil aftentimer som ekstraskriver oppe i retskontorerne. Og var det ikke gået glat! Men synd og skam var det, at Ejgil skulle sidde aftenens allerbedste timer oppe i de sure kontorer i selskab med de sleske og modbydelige skrivere, selv om han tjente til lommepenge og endda lidt for at hjælpe på den knebne pension, kontorchef Sanders ikke undså sig i at betale for drengen, – blot fordi han måtte sende månedlige summer af sin smule gage til lille Veronika og hendes lumpne maler nede i Italien! Det var hårdt for Ejgil at måtte slide for det nydelige par, – for i virkeligheden nærede de sig jo på en måde

af en drengs sved! Men nu ville lykken også snart times for den stakkels lille, og den store hemmelighed ved hans fødsel ligge klart for hele dagens lys, inden det var for sent.

Hun klappede Kirsten på kinden. Hun havde for længst set, at hun og Ejgil holdt af hinanden. Hun glemte heller ikke at give hunden Christian en sodapastil, som hun tog af de tre hun altid havde i munden, for at give røgen af Mignon-cigarerne en pikant smag. Dermed gik hun ned til drosken, der ventede hende for at hente fogden til udpantning hos en klient for alimentationsbidrag til en dame. Hun havde taget den forbitrede barnemoder og det spæde lille drengebarn med i vognen ud til alimentanten, som en formaning til den uægte fader om følgen af hans adfærd, samt til advarsel for det hele pensionat, med hvis værtinde barnefaderen var forlovet.

Hjælpeekspeditionen til baron Tottenberg og Andreas Hofer afgik programmæssigt den dag. Baronen befandt sig bestandig i gletcherspalten og led sult og tørst mere end nogensinde før. Også Andreas Hofer led nød. Kirsten sendte ham med de venligste hilsener et stykke kransekage i Christians kurv. Den anden hund, der var sendt efter ambulancen, skrev munken, var endnu ikke vendt tilbage, men det var glat i føret oppe i alperne, og det kunne godt tage sin tid.

Ejgil traf onkel Strobel udstrakt i puderne, ikke siddende op som ellers.

"Jeg er lidt træt," sagde onkel Strobel. "Så jeg har ikke været oppe og stå i dag!" Han syntes at ville knytte nogle bemærkninger hertil, men kunne ikke. Han lå længe og tænkte sig om, blikket blev bekymret. "Jeg ved godt, hvad det hedder," sagde han, "men jeg kan ikke sige det."

Lidt efter var han kvik igen og grinede fornøjet da alpehunden Christian kom med sin kurv fra St. Bernhardsklosteret.

Han skruede proppen af feltflasken og smaskede:

"Skål, Andreas!"

Ejgil bredte kurvens indhold ud på overlagenet. Der var røget laks og en lille skål med opvarmet forloren skildpadde samt stegt lammelever (kold).

Onkel Strobel pillede ved maden: "Det er jo laksemad, ikke sandt? Er den også fanget oppe i Alperne?" Han tænkte sig lidt om. "Rhinen udspringer på St. Gotthardt!" sagde han triumferende, "og laksen lever i Rhinen. Jeg er ikke så dum i geografi, hører du!"

Ejgil havde måttet samle en mængde ting, onklen havde forlangt bragt sig, nede på sengens fodende til stor gene for Christian, der knurrede, når Ejgil kom og skulle have plads for en genstand, enten det nu var en gammel støvle eller en tom tobaksdåse, onkel Strobel havde udbedt sig.

"Jeg har tænkt at grunde en forretning en gros med alle slags brancher," sagde Strobel. "Det er min nye store idé. Alle brancher, ser du, ligefra han-elefanter til kanariefuglefrø. *Stores* i amerikansk stil! Jeg behøver en driftskapital på syv hundrede millioner, og jeg kan få de fem hos Vanderbilt."

Pludselig syntes han at have glemt sin plan. Han så ondt ned på sit lager: "Tag det skidt væk, Kresjan kan ikke få plads, det er synd for dyret! –

Lad os få den seks og tres," sagde han derpå. "Vi spiller om fem og tyve øre, mere har jeg ikke. Vanderbilt har lavet corner i hvede og tappet mig for en halv million dollars, jeg har nu kun

en halv tilbage. Og det er også tantes skyld, min dreng. Hun kunne passe bedre på moneterne. Spil ud for Satan!" Han huggede rasende hjerter es i rørstolen. "Og så melder jeg: konge og dame i spader!"

Han var ganske klarhovedet nu, snød med stor færdighed, sveg kulør, om han kunne, og grinede, når han blev grebet på fersk gerning.

"Den Satans doktor!" sagde han. "Han var her i dag og slog mig med kontorlinealen over knæene for at se, om jeg sprællede!

Det er patellarreflekserne," sagde onkel Strobel kyndigt. "Men doktoren får bare ikke at vide, at jeg godt kan spadsere rundt, når jeg gider: Så tosset er jeg ikke at fortælle ham det! Eller min kone. Haha! Det er min og din hemmelighed, Theodor!" Han så hvast på Ejgil. "Vogt på den, Theodor!" Hans øjne blev stirrende, pupillerne syntes uens store. "Eller du er dødens visse kandidat!

Jeg har fået nyt termometer til at måle min feber med!" sagde han stolt. "Det er af elfenben med diamantspids, det viser tusind og tres grader. Jeg har den højeste feber i verden!" –

Næste dag, da Ejgil kom, var onklen i fortræffeligt humør, hans blik lyste af fiffighed, og han lå, som om han nød situationen med inderlig fornøjelse.

"Jeg har været oppe og stå!" sagde han, "og en runde inde i spisestuen!" – (der var også ganske rigtig pillet ved Ejgils optegnelser i vindueskarmen).

"Jeg snyder dem s'gu alligevel!" sagde onkel Strobel.

Han lå og så på Ejgil med normale lyseblå og venlige øjne.

"Hvad har du egentlig tænkt, du vil være, når du bliver stor, Ejgil?"

Det gav et sæt i drengen. Spørgsmålet var ham yderst ubehageligt.

"Ingenting," svarede han undvigende.

Onklen slog med et klask hånden i dynen, så Christian fo'r op og knurrede.

"Bravo!" sagde onkel Strobel. "Det kan jeg lide! Det er godt set af en dreng. Og det har jeg været over halvtreds år om at opdage selv!"

Han rejste sig på albuen:

"Det er kvinden, der vil have os til at være noget. Husk på det! De lokker os på den! Det er Adams forbandelse!" Han lagde sig tilbage og hans mine blev alvis og majestætisk:

"Det er pigerne," sagde han. "De lokker de unge mænd på glatis. Tag din eksamen, siger de, ellers bliver der ikke noget af dig! – Selv om det kun er juridisk eksamen for ustuderede og ikke den fine med romerret i: eksamen først, og så din bestalling som sagfører! Først så bryllup! Og ikke nogen narrestreger før brylluppet, min ven! – Sådan var det allerede på Adams tid: Pluk æblet til mig først, så skal du få en bid med selv. – Og så ud og grave kartofler resten af døgnet!

Men jeg snød dem," sagde onkel Strobel og strakte sig i lagnerne.

"Ser du, min dreng," prækede han. "Det er en løgn, opfundet af kvinden, at manden er skabt til at arbejde. Han er skabt til at hvile sig, det er sandheden. Han er gjort af den gode Gud til at ligge på ryggen i græsset!

Men: Hyp! siger hans kone – Hyp alle mine heste, – hvis at hun har flere. Og det har hun tit!" Han vendte ansigtet om mod Ejgil og kneb øjnene sammen. "En intendant ved fodfolket. En skeløjet og skævbenet rad; han var for grim til at blive rigtig levende officer!

Hør på mig Ejgil. Rør dig aldrig til noget i verden! Lad ikke kvinden få dig til det. Lig på din ryg og slik morgendug. Gud vil sende dig manna ned i din mund! Se på mit forbillede: Sender de gode munke i St. Bernhard mig måske ikke forloren skildpadde, laksemad og portvin?

Den gode Gud har sandt nok sin drift med os mennesker; men når vi gennemskuer ham, glæder det ham kuns. Nu har jeg opdaget fidusen. Og ikke et slag mere!"

Han nikkede selvfølende. "Jeg kan godt gå," sagde han, "lige så meget, jeg vil. Jeg kunne godt gå herfra til Roskilde – og hjem igen. Men jeg vil ikke. Du så mig selv forleden!"

Han lagde fingeren på munden:

"Men ikke et ord til tante eller nogen!"

Han lå stille et minut og smilede saligt som et barn, der er ved at blunde.

"Kvindens emancipation," sagde han langsomt og med vægt. "Det er *mandens* emancipation! Kvinden vil så gerne til –"

Han slog hånden i rørstolen:

"Lad hende! –

Nu har jeg i over tyve år," sagde han, "været en beskidt sagfører! –

Ved du, hvad de kaldte mig: Niels Massemorder!" Han så triumferende på Ejgil. "Det er den bestilling, min kone gerne vil

have fat i! Ud og myrde klienter, massevis, ligesom kong Farao de små børn i Betlehem!

Sådan er det over det hele," filosoferede han. "Nu har mandfolkene lige siden Syndfloden vadet i alt det skidt, der blev igen, da vandet løb tilbage i kloakken, hvor det kom fra. Et rart pløre! – se så verdenshistorien: kejser Nero, Ivan den Grusomme! En mødding! siger jeg, et søle! – og ikke mindst i sagførerverdenen! Og hvad tror du ikke lægerne går og laver med deres syge patienter? Flår dem levende! – og detailhandlerne ikke at forglemme, – et svineælte! Og der vil nu kvinderne ud og plaske med os andre!

Værsågod og velbekomme!

Det kalder de lige ret for kønnene!" Han foldede hænderne over overlagenet. "Nu er det min kone, der er *Niels Massemorder*!" sagde han trøstet.

"Nu er det din tantes tur, min dreng! Og det morer hende, så hun er ved at slå saltomortaler døgnet igennem. Ho, hoho!" det klukkede i patientens mave. "Og hun aner ikke en gang, at det er møg, hun pladrer i med begge hænder – og benene med.

Hun får min special-fuldmagt for dagens sager. Så er jeg færdig, baron Tottenberg trækker sig fornemt tilbage i sin gletcherspalte, – og så render hun.

Det er kvindens århundrede nu!" sagde onkel Strobel. "Endelig! – Gudskelov! –

Fra anno 1900 at regne, desværre lovlig sent for mig!

Og hvis derfor, kære Ejgil, et pigebarn med pudder på næsen og franske bølger i håret siger til dig en gang: Jeg vil elske dig hele livet, hvis du vil sidde på et kontor fra otte til seks, tage en mappefuld regnskaber med hjem, og få opvarmet mad, og så,

hvis jeg endnu er vågen klokken halvet, når du er færdig, så skal jeg se, hvad jeg kan gøre for dig. Ja, alt det siger de nu ikke, men nu ved du det! Og så skal du blot svare: Gør det selv! Verden står dig åben, min pige. Gå på kontoret selv! Så skal jeg se, hvad jeg kan gøre for dig klokken halvet efter midnat! –

Se det var jeg tre og halvtreds år om at lære. Først nu kan jeg kunsten. Det er jo det, fruentimmerne kalder for at være doven som et æsel. Men jeg synes nok, jeg var et større æsel, da jeg bar byrderne for min familie gennem tyve trange år. Nu er det fru Strobels tur! Hun fortæller mig, hvad hun har lavet hver dag i dagens løb. Mage til æggekage har jeg aldrig set! Men jo mere fjollet, jo flere penge får hun ud af klienterne! Sådan er nu en gang jura i det praktiske liv! Derfor siger jeg dig, min dreng: Kvinderne må til!

Og kalder de dig et æsel, så bær det navn med stolthed. Manden er skabt til lediggang. Dovenskab er hans dybeste natur. Lyt til din onkels råd, Ejgil, og du skal se –," han sænkede stemmen fortroligt: "kvinderne vil elske dig desmere derfor!" –

Oppe i køkkenet traf Ejgil en time senere tante Strobel, der var kommet lige hjem fra fogedforretningen. Hun stod og holdt den kvart tømte portvinsflaske op for lyset. Kirsten stod lænet mod vasken og så alvorlig ud. Ejgil havde Christians bykurv på armen og blev rød i hovedet.

"Nå, hvordan har baron Tottenberg det?" spurgte tante Strobel. Men tonen var mild og venlig.

"Det er sødt af dig at sidde hos ham, min dreng," tilføjede hun. "Det er så synd for stakkels onkel!" Ejgil så en tåre pible frem under hendes lange pudderdunede øjenvipper. "Doktoren giver os ikke meget håb," sagde tante Strobel, "selv om onkel

også kan kravle lidt ud af sengen i sine lyse øjeblikke. En dag når lamheden et af hans ædle organer – og så –!

Vi må være gode mod ham på hans sidste," sagde hun og hældte resten af portvinen i feltflasken. Hun rakte den til Kirsten: "Med Christians kurv i morgen!" – Hun tøvede et øjeblik. "Og når I skriver til baron Tottenberg, så hils ham fra hans lille Sofie fra de gamle dage i fru Holmes pensionat, – den gang vi var unge og glade ved hinanden. Husk det, børn!"

14

Kontorchef Sanders havde ingen del i, at Ejgil var kommet hos Strobels, hvis dårlige navn ikke var ham ubekendt. Men det var i sin tid arrangeret mellem fru Strobel og Veronika. Thi søsteren vidste intet om sagfører Strobels rygte i retskredse, det havde broderen omhyggeligt holdt skjult for hende, selv om det også kun var fjern familie. Men nu mente han at have oprettet det forbrudte over for Ejgil ved at skaffe ham skriverarbejde på rettens kontor. Dér var han i alt fald på den rigtige side af skranken! –

Ejgil sad så hver dag fra klokken tre – efter den tid han venteligt besøgte sin skole – ved sin pultplads i det store skriverkontor. Skriverne havde modtaget ham venligt:

"Du er jo vores gamle adoptivsøn!" havde løjtnant Dyrlund, skriverkorpsets doyen og ordfører sagt og klappet Ejgil på ryggen. "Og vi er glade ved at optage dig i vores midte, selv om du må begynde med de dårlige sager med meget på siden. Kom, sæt dig her: Du får hædersplads ved siden af min gamle prøvede ven, krigsassessor Mølberg."

De andre skrivere stod i kreds omkring. Dyrlund slog bredt ud med hånden:

"På den selvsamme plads sad vores lille Ejgil for knap en menneskealder siden i overbetjent Gulagers yngstes uldne kåbe! Du er vokset siden, Ejgil! Jeg bredte selv et stort ark klatpapir under dit sæde, min dreng. Nu får du det som skriveunderlag!" Han udbredte et ark trækpapir på Ejgils pulteplads.

Krigsassessor Mølberg var skjult bag sin forskansning af opstillede protokoller, han hadede og frygtede kollegernes blikke, de misundte ham hans fordelagtige sager som kontorets ældste: med mange brudte linjer og bred margen. Man hørte ham gnaske sine bolcher og mimre vredt om unge labaner, som bildte sig ind, fordi de var nevøer af junkeren, kontorets umulige chef, som Mølberg havde oplært fra volontær, uden anelse om kontor og lige fra eksamen.

Ude i politigården faldt rappe øksehug i retternes brændeskur; det lød som halshugning, de tunge brændeknuder rullede dumpt hen til stablen. Nede foran politiets sidefløj, hvor nedgangen til sædelighedskælderen var, stod som sædvanlig på denne tid den lange rad af "hundredefirsere", som de kaldtes efter deres paragraf i straffeloven: fra pigebørn på sytten år, pjuskede småfugle i fjerboa og med skæve snørestøvler under den uldne nederdel, op til halvgamle travere: tykmavede, i ulster og råbende med brændevinsrøst øgenavne efter betjente, der gik forbi: "Smukke Madsen" og "Peberbøssen"! De skændtes, der faldt lussinger, de sludrede fagligt og udvekslede recepter. Nu ringede den skrattende klokke oppe i domhuset, så alle korridorer hostede hult: Det betød, at de herrer arrestanter, der ville med salatfadet til Vestre Fængsel, måtte skynde sig, for nu gik transporten af!

Hvide og blå duer baskede mod ruderne. Uden for vinduet til femte undersøgelseskammer hang en dame-rejsetaske. Den havde indeholdt et nyfødt barnelig indpakket i smørrebrødspapir, afhentet på hovedbanegarderoben, fortalte løjtnant Dyrlund, og hørte til en barnemorderske i sag nr. 218; den hang til udluftning. –

Straffedommer Buchmann kom gennem kontoret på vej til kammeret, hans skaldepande stod stejlt og kuplet som en japansk pagode, den umådelige krop var – nu i sommerheden – klædt i hvidt lærred, omfangsrigt som møllesække om de mægtige ben. Han kom skridende majestætisk, dampende på sin lange pibe, han aldrig slap, selv under forhør. Han hilste gemytligt på skriverne, der ønskede ham velbekomme oven på frokosten, hvis spor hang i det lange jernskæg. Alle elskede og beundrede ham for hans vældige humør og brave hjertelag, selv arrestanterne, hvis tyvesprog han talte perfekt som en af professionen.

Han så Ejgil. "Nå, der er nok en ny!" Han kneb drengen i øret: "Husk så, at jeg staver mit navn med *ch* og ikke med *k*! og at når jeg forlanger en sag færdig til klokken fire, skal jeg have den aller senest klokken tre!"

Han gik drønende mod døren. Ude i korridoren klappede celledøre, klaprede arrestanttøfler, klirrede håndjern. Den lille nisse med det lange gråskæg, der passede på fanger i femte kammers skabe, kom forpustet gennem kontoret med en flaske hoffmannsdråber i hånden: barnemordersken havde søgt at kvæle sig i sit lommetørklæde, men var blevet hindret. Det var et ulykkeskammer! – Forrige uge drak en brillanttyv en flaske terpentin, glemt af en malersvend inde i cellen, men blev pumpet ud!

Sanders kom ind og så til Ejgil.

"Nå, min dreng, kan du finde ud af det?"

Han var blevet helt hvidhåret, ansigtet var svundet og ganske rynket, han havde forsømt at få nye fortænder, der sad kun en stifttand og skinnede af guld. Fuldmægtig Nøhrmann kom

bredbenet ind og smed en protokol til skriver Lausgaard: "Udskrift af sagen mod Mads Brændevin og Nattegøgen. I en ruf! Færdig om en time!" Han marcherede af med et blik til sin kontorchef fuldt af ringeagt.

Lausgaard tog protokollen under venstre arm, han havde kun den ene. Den anden havde han mistet ved en geværeksplosion som jæger på søndagsjagt, og nu havde han ud af højre ærme kun en træstump med en jernkrog. Kontoret kaldte ham "Hr. Lauge med den tunge hånd." Han var fader til elleve børn, hvoraf flere, forskellige hver gang fra tid til anden, midt i kontortiden, hentede faderen hjem i anledning af skålkopper, røde hunde eller nye barnefødsler. De holdt ham ved jernkrogen, når de fulgtes med ham.

Han tilbød Ejgil at føle på armen, hvad den vejede. Han stod med sit runde og rødkindede degneansigt og så indbydende ud.

Skriverne protegerede Ejgil; endelig en gang var han kommet hjem fandt de. Ludvigsen med pragtskægget kom til ham med bøger fra det Kongelige Bibliotek, de var på latin, og dem måtte Ejgil oversætte; hr. Ludvigsen skrev endnu på femtende år, stadig uden understøttelse fra det historiske fakultets hjælpefond, på sit store værk om Frimureriets Ugerninger og Mystik, afsløret af en udenforstående Tilskuer, og han behøvede citater af de latinske pavebuller og andre anathemaer, lige fra tempelherrernes tid op til Leo Taxil og indtil dato. Ejgil hjalp ham og fik som tak en cigar fra øverste lomme af Ludvigsens vest lige under skægget.

Fuldmægtigene var på nakken af unge Sanders, navnlig hr. Nøhrmann: den nye skriver var jo junkerens nevø og protegeret ind ved pure nepotisme, trods sin alder og lave anciennitet

blandt ekspektanterne. Forhåbentlig blev det kontorchefens sidste streg! Han var faldet svært af og kunne se ud til at have kræft. –

I blå tobakståge svømmede de triste og medtagne åsyn om for Ejgils øjne. I terminerne kom de velkendte pengeudlånere luskende og slog stilfærdigt, men bestemt, knoen mod kontorchefens dør, – for at sikre sig gagen, der var transporteret for veksler, inden vedkommende bestillingsmand fik hævet. Det var i de usle gagers, de forkomne kontorproletarers tid. Og Ejgil følte sig ussel som de andre.

Han sad i en gråmeleret dragt, der havde været onkel Strobels daglige habit, men som tanten havde ladet omsy til lille Ejgil, da onkel Strobel dog næppe kom på benene mere. Hans ærmer var flossede, der dannede sig hård hud på højre hånds mellemfinger af pennen. Mil efter mil skrev han ved glødelampelys, nætter igennem, af uhumske og gyselige ting fra kamrene.

Muntre episoder kunne ganske vist hænde, de blev kolporteret af de raske kammerbetjente, der altid havde sans for spilopper og sjove historier.

Men det var mest skumle og skidne sager. Ejgil så ind i livets vilde morads, dets svovlede pøl, dets stinkende møddinq; men ondskaben imponerede ham ved sin kongelige naivitet, den brølende bestialitet ved sin uskyld, ofre var tit mere sjofle end forbryderne, der blot var dumme eller rå, det hele var et vildnis af tåbelighed, et kaos af utæmmelige kroppe; de skyede al orden, rent kemisk som olie skyr vand, det var et kor af voldsmænd, uterlige, tyve og fordægtige vidner, der løj, svor, bekendte eller klagede i samme gorillasprog, den samme

dumpe idioti, *flokkens*, hordens evige hyl imod nat og måne! – Og kun nu og da et glimt af bevidst og oprørsk geni, en ulastelig gentleman-forbryders slebne enfoldighed og hvasse begær. –

De tykke protokoller gled gennem hans hænder, tømte blad for blad deres rapport ud i akten, han skrev. Tålmodigt tjærede han de talløse linjer om blodige og slimede bedrifter, der tørlagdes i juridisk proces-stil. Således var livet: Registreret tåbelighed!

En embedsklasse håndfaste mænd under strafferettens daglige pleje slog med jernknipler løs på denne klump hylende drifter fra dybet, stampede den ned, lagde jernlåg på kloakken, for at ikke det ordnede samfund skulle smittes og vorde besat og spedalsk. Her sad Ejgil altså på sin beskedne post og noterede hvert slag af kniplerne, der traf de løftede næver, de klamrende klør, der raktes ud fra dybet, registrerede, skrev op i knastørre ord, hvad der var forkomne og døende menneskebørns yderste ve!

Han talte om det en dag med onklen, da han med en akt kom ind i dennes kontor.

Kontorchef Sanders så ængstet op:

"Sådan tænkte og følte jeg også i de allerførste år heroppe, så mærkede jeg det ikke mere – i mange år var det kun rutine, jeg var gjort hård. Men nu – nu føler jeg det igen. Jeg føler, som går jeg hver dag over en valplads og træder på dynger af lig og sårede kroppe. Jeg holder det ikke mere ud, nej, jeg gør ikke – men jeg slipper ikke fri, jeg må jo leve, det er mit embede, jeg lever af det, – vi er alle sjakaler, vi lever af lig, og hvem ude i samfundet er bedre end vi, – alle har ansvaret for *fængslerne*, for

anstalternes straffeceller, *alle*! Fra den voksne mand til det spæde barn: Alle!"

Han tog i krogen en gammel paraply:

"Ser du den, min dreng. Vi kalder den *Morderparaplyen*! Med den er en gang en mand stukket ihjel, og voldsmanden dræbte sig selv af anger. Men vi her på kontoret bruger den i regnvejr for at komme hjem i tørvejr.

Sådan, du, er hele samfundet. Vi lever under en paraply, hvis spids er et morderisk spyd og mørkt af størknet blod, men det glemmer vi, vi vil have vort eget på det tørre og vi søger ly under skærmen.

Jeg har kæmpet med kontoret i femten år om den paraply, nu har jeg fået den for mig selv, den står altid herinde. Det er såmænd det eneste avancement, jeg for alvor har følt i min tjenestetid! Og jeg skammer mig ikke én gang ved at gå hjem i tørvejr under en morderparaply! –"

Værst var det når de store celebre sager trak ud til natteforhør. Så måtte Ejgil blive oppe på det tomme kontor, hvor kun en lille grønskærmet lampe var tændt over hans pult. Og nede i kammeret skiftedes protokoller hver halve time og blev bragt ham, for at han kunne renskrive forhøret i samme tempo, sagen skred frem, time for time, ofte til det blev lyst.

Dernede i dybet stod måske imens en skælvende kvinde med knoerne presset mod skranken, svedig kold, mens dommeren fulgte pulsens hamren i hendes hals: Om tilståelsen ikke snart faldt! – Eller Boston Carls og Lynbarberens bande fægtede mod retten og dens stikkere for at redde et juvelrov, hvis skat var gravet ned og gemt til bedre tider. "Hvor?" "Midtvejs mellem nord og syd, hr. dommer, lige præcis! " – Betjente kom

forvågede op og rystede på hovedet. Mindst et par timer endnu! Men de giver sig nok, de triller nok med den; dommer Buchmann giver ikke op før daggry! Hver time ringede avisernes natreporter: "Intet nyt?" – Eller Ejgil var med i drosken, når en morder efter midnat kørtes ud for at stå konfronteret med sin kærestes lig, der blottet til midjen og med syv knivstiksår som blege spalter i sit bryst lå på sektionsstuens bord som vidne mod sin ven. Buelampens lys viste hendes og morderens to stive og gibshvide masker. – Retslægen demonstrerede med sølvblanke pincetter mordets forløb. Alt var tyst, syntes stivnet i buelampens lys, der grelt stod spejlet i den dødes væskende øjne; det var som om de brast, som døde hun for hvert sekund på ny, øje i øje med sin elsker. –

Tit tænkte Ejgil, at han ville løbe sin vej. Flugten fra den hårde disciplin sprang ud i hans krop; han fornam som et refleks fra de urolige sjæle, der hamrede på fængslernes døre, på låget for den brølende kedel, hvor drifterne boblede og brast. Desertere, bryde ud!

Han havde endnu i brystlommen brevet, hr. Favier havde givet ham. Men det fristede ham ikke. Det var blot en anden art bånd, en mahognipult i stedet for dette malede fyrretræsbord, hvor slægtled af skrivere før ham havde trællet; – der sad mærker endnu i kanten fra penneknivenes tid indtil anno 60! – Var en bankbygnings simili-marmor, tynde mahogni og oksyderede jerngitre mon et mere tåleligt tugthus! – Han bøjede sig og skrev, ark efter ark, mil efter mil.

Kom han hjem før sengetid, tog Kirsten imod ham, hun havde lagt sine briller, og han mødte hendes runde og

hjertensgode øjne. Hun lagde sine barnearme i halværmerne om hans hals og kyssede ham på munden:

"Stakkels lille Ejgil, der må slide så længe!" Hun satte smørrebrød og hvidtøl foran ham, stod og så på ham spise.

"Men i morgen er det søndag, – så skal Christian ud med kurven til baron Tottenberg og Andres!"

15

Sidst i juli blev Theodor arresteret. –

Ejgil havde nu i næsten et år skrevet akter i rettens sekretariat. Han var mærket af den tid, var blevet en stuebleg, falmet og duknakket dreng. Han følte sig brudt. Han havde indtil nu holdt sig oprejst og stejl, trods skolens tåbelighed og hjemmenes uforstand, – havde nøjsomt og spartansk tæret på sin egen varme, siden ingen ømhed, ingen kærtegn kom til ham fra de fjerntstående sjæle, der var ham nærmest.

Han havde skaffet sig viden om livet ved læsning, mættet sin hukommelse med vægtigt stof, følte sig godt orienteret men forstod, at om det virkelige liv havde han intet vidst før nu. Dernede i domhusets hemmelige kamre spilledes akt efter akt af livets virkelige drama. Ofte blev han brugt ved retsprotokollen, og han fik at se store og stærke skæggede mænd segne som et fældet træ, slappe som klude, klynkende som småbørn, klamrende sig til skranken, når kendelsen faldt tørt og koldt: Fængsling! Han havde revet morfinflasken ud af en kvindes hånd, da kendelsen ramte hende med arrest, som sigtet for vold mod det kim, hun bar under sit hjerte; – hvid, med øjnene vilde af angst, havde hun stået støttet mod skranken, – og derude ventede hendes kæreste uvidende om sagen, blot undrende over at skulle møde –: Han først og fremmest måtte intet vide om den anden, med hvem hun havde forrådt ham! – og hun nægtede, bed tænderne sammen, nægtede, indtil ordet blev sagt: "Sigtede sat under bevogtning!" – og flasken med den blå etikette blev i et nu revet op og ført

mod hendes mund. – Ejgil så ældgamle stoddere med skæg som patriarker, i laser fastholdt af sejlgarn, stå rystende delirisk for skranken, – betlere, drankere fundet i en bagkælder, hjemløst snorkende på en kulsæk.

Det var livet, han mønstrede nu, tusinde enere hvert år, hver med sin grumsede, grå eller blodrøde skæbne.

Denne levende bog vendte for hans trætte og sløvede øjne blad efter blad. Nu fik han ikke mere tid til anden art bog, – ikke til Spinoza, Pascal eller Kant. Hvad havde de vidst om de levendes land? Nu lød blot telefonen fra kammeret: og Kirsten i natkjole kom farende ned, hvor han sad og læste: "Ejgil, der er bud, du må komme på domhuset straks!" –

Der var natteforhør. Femten folioark skulle være renskrevne til næste morgen klokken ni! Så måtte han halsende af sted, ad de snævre stræder, hvor kun hveranden lygte var tændt, i snesjap og blæst, ad domhusets bagport, ad den snoede trappe, hvor et eneste gasblus oste gustent i den store vognskurs-lanterne, ad den lange flise-korridor, hvor dagens støvlesmuds og spytklatter gled slimet for hans fod, forbi vægteren, der med sin lygte på maven fo'r op fra sin sovebænk og stak sit visne ansigt tæt hen til hans for at syne ham. –

Han sad i sine få pauser og følte slidfladerne i sit sind langsomt vinde frem. Han mærkede sit bryst blive fladtrykt af bordets kant, senerne i hans hånd var kun drivremme for en pen, der tegnede bogstavers stumme og uendelige kurve på papir.

Hans drengestolthed var knækket, det følte han, den selviske ro, der frelst havde ført ham gennem skolen, var forbi. – Jeg er

tyndslidt, tænkte han med et smil, som mit tøj på albuer og knæ.

Men hvad vil jeg da med mit liv? Han havde selv givet onklen svaret en dag: Ingen ting! Det var det æselagtige i hans natur, det havde hans lærer tit nok fortalt ham: at slå bagud mod vognens skagler, at sky enhver disciplin. Blot at drive og drømme. At betragte natur og mennesker og søge at forstå deres veje.

Det var blot gold kontemplation, foragtet af livets praktikere, fordømt af enhver positivistisk profet! Ene tilladt af Rousseau og Tolstoj – som han i øvrigt selv energisk tog afstand fra. Han fortjente ikke bedre, – fandt han –, end æslets lod: bidsel, trækselen og en tungtlæsset kærre! Hvad ret havde han til at lytte til Apollos fløjtespil, han med sine æseløren, han, hvis herkomst var skjult i uudgrundeligt mørke: Hvor kunne han påstå, at hans sjæl var udtænkt en gang i det høje af den evige ånd!

Nej: selen om ens skulder, karren bag hans haser, bidsel, skyklapper, svøbe, det var hans lod, det var skæbne for enhver, der ikke suverænt brød ud!

Derpå tænkte han tit: at undløbe. De arme syndere, han daglig så ført til kammeret af gamle cellemand Carlsen, de søgte at undløbe nu og da. Et vrid i håndjernet, et tøffelspark til Carlsen, og så sprang de! – Men sjældent slap de væk. Og hvad ville udvejen blive for ham selv? Sin ugeløn, regnet til 80 øre pr. ark, måtte han aflevere til tanten, der hver mandag gav ham en krone til børnemælk, bolcher, eller hvad han behøvede, ganske efter eget valg!

Overfor ham sad gamle skriver Kullemann, kaldet Lollikken, en lille grå og bekymret kirkerotte, med lidt hårtjavs spredt i flæng over det skjoldede store hoved. Han var gift, vidste Ejgil; men en logerende havde husets bedste kammer, selv sov han på en puf i spisestuen, og barn efter barn fik konen, skønt Kullemann var en gammel mand. Og nylig havde den logerende giftet sig med den ældste datter, der straks fik tvillinger; – alle boede hos Kullemann, der måtte ernære dem, som det gamle elendige æsel, han var.

Ejgil kom til at tænke på Kirsten. Hun var den eneste i verden, der holdt af ham. Hendes lille forkomne krop lagde sig så trøstende ind til ham, når hun modtog ham i sit køkken, – hun var i grunden blot en ny byrde til de andre, men han måtte være god mod Kirsten! Skulle hun måske blive hans skæbne, når han en gang, om en snes år sad her som en grumset, grå kontortræl ved den selvsamme pult som nu – og pengeudlånerne kom med hans transport for gældens blodige renter og indkasserede hans gage med en manende kno mod kontorchefens dør. Og hjemme gik Kirsten ved sit komfur. Hendes hår lugtede af stegeos som nu. –

Skriver Kullemann løftede øjnene over brillerne fra en akt, han skrev:

"Strobel – hedder ikke Deres familie Strobel? Her er en arrestant Theodor Strobel – anholdt i dag."

Ejgil greb efter akten. Theodor var arresteret for falsk og tyveri. Han havde efterskrevet hr. Faviers navn på checks til over tyve tusind kroner. Han sad ved femte kammer.

Ejgil fik ham at se, for dommer Buchmann ville tale med arrestantens fætter.

Som et bjerg ragede Buchmann op i den mægtige tronstol han havde ladet bygge til sit korpus. Skaldepanden lyste, brillerne lynede. Foran hang slatten ved skranken Theodor i nypresset sejlklubs-dress og med en falmet nellike i sit knaphul. Hr. Favier sad med ryggen til vidnerne og vendte sig ikke om, da Ejgil kom.

Hr. Buchmann rejste sig og stod som en domkirke foran Theodor. Hans stemme kom som et bjergskred: "Nu ud med sandheden, Strobel!"

Ejgil hørte Theodor snøftende tilstå. Alle tilstod for hr. Buchmann, han vandt dem ved sin vælde og ved sin humor, for ham ville de tilstå, det var kun en ære, når det var ham.

"Din fætter er en net fyr," sagde Buchmann til Ejgil. "Gå hjem og fortæl hans mo'r, at slubberten har bragt skam over hendes grå hår!"

Ved siden af Ejgil stod en lille frøken med lysegule krøller, silke-spadseredragt meget stram bagtil, høje lakhæle og næppe seksten år. Hun snøftede lydeligt, og en grumset lille hånd med dyre diamantringe greb efter Theodors lange fingre. Det var hans forlovede, forstod Ejgil.

Theodors mo'r slog hænderne sammen, da Ejgil kom med sin besked:

"Det siger du ikke!"

Hun måtte sætte sig ned på klaverstolen. "Der kan bare man se!" Så blev hun fnysende vred og gik op for at tale et lille ord med hr. Buchmann. Men hun kom slukøret hjem og ville ikke fortælle, hvad hr. Buchmann havde sagt. "Han forhørte mig," lod hun dog forstå, "og det skønt jeg ikke var tilsagt. Men nu har jeg lagt lille Theodors skæbne i hr. Buchmanns hånd. Han er

retfærdig, selv om han er streng, og han vil ikke dømme Theodor, uskyldig som drengen er, hvis han på nogen mulig måde kan lade nåde gå for ret. Men nu går jeg til hr. Favier!" Hun sprang op. "Kom Ejgil. Du skal stå din tante bi med at bede for din fætter!" –

Hr. Favier modtog dem i sit hjem. Han sad bag et uhyre skrivebord i barok. Gamle mørke malerier hang omkring ham, i vitriner glimrede pretiosa, hovedvandsæg og snusdåser; tunge brokader hang for dørene, og der var en balsamisk duft i rummet som i en tropisk have. Ejgil så med et ind i den hede og eventyrlige verden, hr. Favier havde sagt stod åben for enhver, der ville handle sig til rigdom, og hvortil Ejgil vidste, nøglen lå i et krøllet brev, som var faldet gennem hullet i hans lomme ned i jakkens foer.

Hr. Faviers ansigt var maskeagtigt lukket. Han lyttede i tavshed til fru Strobels vidtløftige plaidoyer: "Og nu hr. Favier! Tramp ikke en moders hjerte i snavset. Giv mig min søn tilbage!"

"Nej," sagde hr. Favier. Ingen muskel fortrak sig i hans ansigt. Han gav ikke sine motiver, sagde blot dette ene: Nej! Gentog det blot, næsten rytmisk, da fru Strobel vekslede med trussel og bønner.

"Nej!"

Han sad og vippede med en lille papirkniv, der var slebet som en dolk. Hans bryn stod ganske lavt og viste panden høj, hvid og ren. Og Ejgil anede, at hr. Favier hentede sin ubarmhjertige styrke fra en eller anden sejr, han havde vundet over sig selv, en retfærdighedens medynksløse kraft til at slå – til gengæld fordi

han i sit eget sind ubarmhjertigt havde knust og kapslet ind ønsker, han vidste for andre ville være ondt.

16

Theodors arrestation blev årsag til, at Ejgil forlod rettens kontorer, dernæst til at han kom bort fra det Strobelske hjem.

"Ikke en dag skal du være mere i den forbryderske bygning," sagde fru Strobel. "Din broders blod råber til himmels deroppe! Vil du sige din plads op fra den første! –"

Theodor fik 8 måneder at udstå i Nyborg Straffeanstalt for unge forbrydere. –

"Ejgil kan ikke blive længere i vort hjem," sagde fru Strobel til Kirsten. "Huset har fået en skamplet, som ikke skal komme en uskyldig til skade, han er en forældreløs dreng, der ikke bør bøde for familier, som ikke en gang er hans egne!

Jeg er på sporet efter hemmeligheden ved hans fødsel," sagde hun til Kirsten. "I morgen gør jeg et afgørende skridt!" Den aften drømte Kirsten før hun sov, om Kasper Hauser og manden med jernmasken, begge kongesønner.

Fru Strobel havde ikke sine attester på Ejgil helt i orden, men det viste sig, gudskelov, at de slet ikke behøvedes! Det var altid – for det havde hun selv erfaret – det personlige indtryk, det kom an på. Og hun indestod for Ejgil. *Hun* havde taget sig af hans sag; det var sandelig også bevis nok.

Theodors skæbne havde gjort indtryk på Ejgil, selv om han og fætteren havde været yderst lidt forbundne.

Men han forstod, at unge Theodor havde været en af dem, der på egen hånd forsøgte at fægte sig til lidt ulovlig lykke. Sådan gik det altså alle unge vagabonder, der prøvede at slå skaglerne fra vognen og at få nap i nogle af de rare gulerødder, hvormed

de under kuskens svøbeslag trak til torvs. Altid blev de fanget ind igen og sat på sultekur i båsen. –

Tante Strobel kom ind i Ejgils stue. Det var den første september og Ejgils første fridag. Ejgil vendte sig fra vinduet, hvor han havde sine sedler og papirer.

Tanten satte sig på en rørstol. Hendes ansigt blev blåligt, hun kunne ikke tale, og hun begyndte lidt efter at hikke. Først så fik hun sin bevidsthed tilbage og kunne tale flydende, til en begyndelse om mange andre ting, navnlig om møbler hun ventede næste dag, en yndig havestue, der var solgt som anvendt i en nyoptaget film, hvis beboere var grever og grevinder.

Endelig tav hun, så fast på Ejgil. Hun kvalte endnu en gang sin hulken:

"Ejgil! Det er en stor dag i dit liv. Kom!"

Hun tog ham med op i Theodors værelse, dér græd hun endnu lidt ved mindet. Hun tog fra Theodors klædeskab en splinterny blå dragt med pressefolder og en snip lilla lommetørklæde op af jakkens lomme.

"Værs'god Ejgil! Tag den roligt på, min dreng. Stakkels lille Theodor kan dog ikke bruge den nu for tiden." Hun slugte gråden i sig. "Nu han går i skammens grå og simple uniform. Du må låne den så længe, indtil du får klæder, som er dine egne og skræddersyede efter mål. Og så vil stakkels Theodor være vendt hjem til alt, hvad der er hans, og til sin moder!"

Undrende måtte Ejgil trække i Theodors tøj. Det passede kun tildels, men tante Strobel fandt, det klædte ham. Han var så slank og elegant, fintbygget og dog spændstig, fandt hun, ret en

lille kavaler. Det kunne også godt behøves. Han måtte gøre god figur, hvor han kom hen!

"Sig så farvel til onkel Strobel," fortsatte tanten. Og Ejgil måtte stikke hovedet ind i kammeret, hvor den syge nu lå stille hen og legede med en stump pimpsten og en neglebørste i sit overlagens folder. De gled som skibe eller tømmerflåder frem i små kanaler.

"Nu rejser lille Ejgil!" sagde tanten.

"Nå," sagde Strobel blot og vendte ikke blikket. Det samme havde han sagt den dag, det yderst nænsomt blev fortalt ham, at Theodor var sat fast.

I køkkenet faldt Kirsten om Ejgils hals.

"Du kommer igen!" sagde Kirsten grædende, "du kommer tilbage, så vi kan lege baron Tottenberg i Alperne igen. Ikke, vil du ikke nok? Og hun har ikke mere ret til dig end vi!"

"Hvem?" spurgte Ejgil uden at forstå, hvad barnet mente.

Men tanten tyssede på Kirsten og trak Ejgil med mod døren. "Selvfølgelig vil lille Ejgil hyppigt se til tante og kusine Kirsten, som har vist ham al den megen godhed!" Svømmende i tårer stirrede Kirsten på Ejgils ryg i den nye jakke, der havde påsyet bælte, og gik smækkert ind i begge sider, så han fik den yndigste figur. Kirsten tænkte, at nu kom Ejgil aldrig tilbage mere: I den nye habit var han allerede som forvandlet til en prins, selv om hun tit og mange gange havde set Theodor i det samme søndagstøj, men Ejgil klædte det meget bedre, og hun vidste god besked om, hvorhen han gik nu, det var en sorg, selv om det også nok så meget blev hans lykke!

Moderen strøg Kirsten over håret. "Græd ikke søde stump!" Selv viskede hun en tåre af øjet, hun havde ikke opgivet håbet

for de to, tværtimod, men Ejgil behøvede da også lidt for at stå på lige fod med Kirsten.

Tante Strobel var i sin nye fodfri homespun-dragt. Hun gik ned ad Vestergade, rank med hænderne i jakkelommerne og barmen i bølger under blusen. Ejgil fulgte hende temmelig sløv, lidt for vant til hendes indfald, som mest løb ud i nonsens. Men nu da tante Strobel vinkede ad en taxameter, blev han vågen. Den art flothed lå kun lidt for tanten, når hun ikke kørte på klienters regning.

Drosken standsede foran en villa på Platanvej. Der var en høj hæk og tre stentrin op til den eleverede have. Gitterlågen stod på gab, grusgangen var strøet med slimet våde blade fra et dårligt røgtet vildvins espalier. Fem trin førte op til en indgangsdør, hvis plade bar et navn prentet i det anløbne messing: "Thorvald Schnackenborg, inspektør."

"Bryd dig ikke om det," sagde fru Strobel forpustet. "Det er den forrige ejer, han døde for halvandet år tilbage, og hans plade sidder her endnu. Men adressen er skam rigtig nok, jeg var her selv i forgårs. Vent bare, lille Ejgil!" Og hun så på ham med glade tårefyldte øjne.

Hun var dybt rørt ved tanken om det besøg, der forestod dem nu. Men intet ville hun sige til Ejgil. Overraskelsen i hans ansigt ville hun nok have med. Selv havde hun to dage før aflagt vedkommende en visit. Og til hendes lettelse var der end ikke blevet spurgt om de attester, som hun – meget mangelfulde som de var – havde med i sin taske. For jordemoder Poulsen, som fra 1890 til 1905 havde haft distrikt i kvarteret om det ydre Østerbro, var død, og hendes protokoller vidste hendes efterfølgerske intet om, de var enten gået under ved en

ildebrand eller lå begravet i en fejl reol på Provinsarkivet, hvad var lige så håbløst som dersom de var brændt. Men vedkommende lod sig ikke alene nøje med fru Strobels mundtlige rapporter, – nej, hun blev ude af sig selv af taknemmelighed og glæde! Trøstig trykkede fru Strobel nu på den elektriske knap, der sad ved døren.

Der gik næsten et minut, før der blev lukket op. I sprækken, holdt af sikkerhedskæden, så de en dame klædt i sygeplejedragt.

Hun rystede på hovedet. Nej, fruen var gået ud. Hun vidste ingen ting om hvorhen, men jomfruen var hjemme, hun kom straks. Og en lille gammel pige viste lidt efter sit ansigt bag ved sprækken.

"Jeg har en aftale med fru Funch-Pettersson," erklærede fru Strobel.

Pigen betragtede hende skarpt, men tav og ville lukke døren.

"Jeg er sagfører," sagde fru Strobel og stak lakstøvlespidsen frem, men nænnede dog ikke at sætte den imellem, da støvlen var ganske ny.

Pigen åbnede døren gesvindt. "Hvis det er penge," sagde hun, "skal jeg give Dem en adresse –"

Men fru Strobel erklærede, at det var en privat og strengt personlig visit, og det var efter aftale, at de kom.

"Massøsen har ventet snart en time," sagde pigen mere spagt, "og det er også aftalt til hver dag klokken to. Men måske vil fruen vente?"

Fru Strobel og Ejgil blev vist ind i havestuen. Den hævede sig midtvejs ved et trin. Der stod silkedamaskes-divanmøbler; svære bløde puder, stemt i fine farver, lå omkring på gulvet. En

trappe med et gitter, helt forgyldt, løb op til en balkon, hvor døren var til førstesalens stuer. Højt på væggen så Ejgil tre store blege laurbærkranse. Længe sad de hver på sin pudestol. I sprækken mellem to portierer så de et længdesnit af massøsen. Lidt senere så denne på sit armbåndsur, stod op fra stolen og gik bort, timen var løbet ud; de hørte døren gå.

Ejgil betragtede med undren denne stue, der var overlæsset med bløde puder og med legetøj. På etageren var nips i guld, emalje og skildpadde og på en lille ruslæders pude en kødfarvet dame af guttaperka, kun iført strømper og silkehat. På hylder stod fotografier i endeløs rad.

De hørte nøgler rasle i entredøren, to damestemmer talte hviskende og forceret; også husjomfruens stemme lød og gav ordknappe svar.

Pludselig blev fligen af portieren slået til side, og i et par sekunder stod en mørktklædt dame og så på dem.

Hun var slank, ikke høj, hendes holdning havde en egen styrke, bevægelsen af hånden, der havde fjernet portieren, viste energi og ynde. Hun var i overtøj, en stram blå spadseredragt med hvide bræmmer. Ejgil mødte hendes blik; det var strålende og varmt. Munden var smal, skøn og resolut. Nu lod hun portieren falde til.

På ny lød de hviskende stemmer. Straks efter blev entredøren atter åbnet og lukket. Fra sin plads kunne Ejgil gennem vinterhaveruden se den mørktklædte dame fjerne sig mod lågen. Hun vendte sig ikke om, som han til det sidste havde håbet. Nu var hun borte.

Fru Strobel smilede tilfreds. "Nej, Ejgil, det var ikke hende, vi skulle træffe."

Hun vendte sig om med stolen i et sæt, så dens ruller hvinede: "Ejgil!" sagde hun. "Den vi skal træffe her i dag er din mo'r." Hun snøftede et par gange i lommetørklædet, men sindsbevægelsen var hende alt for svær. Bevidstheden forsvandt af hendes træk og hun sad stum og hikkede en lille tid.

Hendes ytring havde ikke undret Ejgil. Noget sådant havde han i grunden ventet. Det lignede godt nok tante Strobel at arrangere den art møder. Men det mathvide, næsten gyldne ansigt, han havde skimtet bag portieren, stod endnu for hans tanke. Aldrig før havde han set kvinders øjne på en gang strålende hede og tillige klart intelligente. Det var som glød stivnet til krystal. Men hun var altså ikke den, de skulle møde. Blot en tilfældig gæst. Han følte sig træt, trist og ligeglad for, hvad der forestod ham nu.

De ventede næsten i tyve minutter. Så blev en dame synlig oppe på det lille galleri i havestue-hallen, hvor de sad.

"Rejs dig op!" sagde fru Strobel hektisk: "Det er *hende!*"

Damen var lille, babyagtig og blond med drengekrøller. Hun bøjede sig ud over gelænderet og så ned på de to som et barn på bamsen i en bjørnegrav. Hendes store, violette øjne stod vidt åbne af forskrækket undren. Hånden holdt hun trykket mod kinden, sagtens en gestus, der var anlagt på at støtte en dramatisk entré, nu så hun blot ud som havde hun ondt i sine tænder. Hun syntes helt bragt ud af fatning.

Omsider kom hun ned ad trappen, idet hun strammede folderne i den løse teagown fast om de spinkle dukkeben, der spankede i rødlakerte sko. Hun standsede lige foran Ejgil med de purpurrøde læber vidt skilte og endnu med store runde øjne. Hun nåede Ejgil næsten til hagen.

Også fru Strobel syntes helt bragt ud af fatning:

"Det er fru Funch-Pettersson," fik hun dog sagt til Ejgil. Og hun tilføjede fortumlet: "Hun er den, – den, som jeg sagde til dig før!"

Fru Funch-Pettersson sank slapt ned på en pufstol med begge fødder sidelæns lagt på gulvet og pillede nervøst ved en lille kniplingsklud, hun holdt presset over venstre knæ.

"Det er Ejgil!" Fru Strobel rejste sig på ny og fik travlt med sine handsker: "Ja, dermed har jeg altså gjort min pligt!"

Den blonde dame bøjede hovedet gratiøst men tonløst. "Selvfølgelig. Jeg takker Dem."

Fru Strobel stod et øjeblik fuldkommen forvirret. Det hele var forløbet anderledes, end hun havde tænkt. Det første besøg, hvor hun fortalte fru Funch-Pettersson al ting ligeud, var endt dramatisk: hun selv behersket omend ikke uden tårer, og fruen ganske smeltet hen i gråd. Nu havde hun forventet et gensyn gribende og skønt imellem Ejgil og hans moder.

"Jeg tror," sagde hun, "at jeg vil lade Dem og drengen her alene. De har vist meget nu at tale med hinanden om. Og jeg forstyrrer blot."

Hun gik mod døren. Der standsede hun og brød sammen for et øjeblik. "Farvel da, Ejgil. Og glem mig ikke helt!"

Ejgil og fru Funch skottede efter hende. De stod derefter og stirrede tomt og ganske stumme på hinanden.

17

Fru Strobel genvandt på vejen hjem sin fulde styrke. Hun gik ud i køkkenet, hvor Kirsten sad på høkassen alene og rørte kødfars.

"Pak straks Ejgils tøj," befalede fru Strobel. "Tag fa'rs kurvekuffert og tøm den for retssager ud i korridoren. Tag fem af Theodors nye manchetskjorter, men stryg dem først, så de er præsentable. Det hele skal bringes til fru Funch-Pettersson i aften." Hun tilføjede med vægt: "Ejgil bliver herefter hos sin moder." – Kirsten pakkede bedrøvet og græd sine salte tårer ned på Ejgils skjorter. –

Fru Strobel fandt, at denne sag stod fint, den var blandt de bedste, hun i al sin praksis havde klaret. Alene at hun igennem år havde elsket fru Funch-Pettersson på scenen var et instinkt! I den art sporsans går en kvinde langt forud for mænd! – Tilfældigt kom hun for nogle måneder siden i snak med en klient, der i sin ungdom var frisør og havde rejst som sådan og i tjenerroller med en tourné, hvor fru Funch-Pettersson, før hun blev gift og siden skilt, var med og gjorde lykke i provinsen som "Nitouche". Og hvad hun hørte om en mystisk orlov, fruen tog midt i tournéen, var kædens andet led. En gammel dame, forhen garderobiére, en fru Dederding, vidste næsten fuldt besked om alt og dertil en adresse. Jordemoderen i det betræffende distrikt var altså død. Men gamle Gulager, forhen betjent ved femte kammer, han huskede endnu et ord af arrestantinden om en purung moders besøg i haven hos de vantrevne børn: Lille, blond og buttet, næppe atten år og sikkert fra teatret. Hun kom med dukker, som blev fundet siden, helt

gennemblødte og forbidte, gravet ned af husets hunde midt i plænen, hvor man søgte efter barnelig.

Hermed var alle led i kæden lagt i orden. Fru Strobel indså, at det som med alle hendes sager, var gået let som fod i hose. Hun gratulerede sig selv. –

Fru Harriet Funch-Pettersson bad Ejgil vente et minut. Hun gik derpå ind i sit sovekammer, lagde sig på sengens duntæppe, dødtræt og forstemt, og ringede i telefonen på natbordet til veninden, fru Ulla Faber, der nu utvivlsomt måtte være nået hjem.

Det var som hun havde tænkt, fortalte hun fortvivlet. Veninden vidste jo om al ting den gang, – til ingen anden havde hun betroet sig. Og nu anede hun ikke sine levende råd!

Fru Fabers stemme kom nænsomt men bestemt. "Gør intet overilet. I morgen tidlig ser jeg ud til dig, så taler vi i ro om sagen. På gensyn da!"

Fru Harriet lå endnu et kvarter, før hun fik samlet sig en smule: På én ting var hun vis – fra første øjeblik aldeles sikker: Den unge dreng, der sad der inde nu, var ikke hendes, – han vedkom hende ikke, havde ingen ret og ingen krav at stille! Med den ting blev hun hurtigt færdig. Men al den gamle længst fortrængte kval var vågnet op ved mindet om de dage og havde brudt sin kapsel; nu flød den triste og betændte rad af billeder frem for hendes syn: Den første vilde rus – en mand, hvis favntag var som jern og flammer – fem vanvids døgn mod hvilket alt, hvad siden var så bittert eller sødmefuldt erfaret, syntes falmet og svundet hen til intet. Afskedens rå brutalitet, så angst og siden vished – fordølgelse og rædsler – et skident kammer og en skiden kvinde, der talte hendes sidste penge på

kommoden, – så nætters helvede og et sekund af ukendt lykke – forbi – og glemt, – tournéen turede som før, og hun var med i hvirvlen! Blot et – nej, to besøg i hastværk i en have, hvor småbørn lå i solskin på en plæne. Og et var hendes, blev der sagt: en ussel skabning med et hoved som en gnom, vantreven, rynket, fuld af sår, døende omtrent. Så intet mere, blot flugt. Tournéen turede på ny, provinsens sneglekredsgang i de kolde tredjeklasses vogne – og rejsestalde, hvor en skueplads var tømret op. Om barnet intet. Det var ikke mere til, var dødt, det vidste hun, det følte hun. Thi havde hun vel udholdt selv at leve, at rejse, hvirvle rundt, snart som Nitouche, snart som Gretchen, om ikke hendes barn var dødt!

Og alligevel var det så lindrende at genopleve disse år igen og vide, at de nu var forbi og at al ting siden var gået godt og let. Og det, der nu kom til, ville ganske sikkert også gå i orden. Selv om det også ligestraks var tungt og frygteligt, og hun var sunket ganske sammen – så havde hun grædt ud den dag, hun fik den underlige nyhed første gang; det havde været så vemodigt at vide, at der levede et barn fra den tid, da hun var ung, ukendt og forkommen, og som var hendes. –

Men nu så hun sagen mere klart. Hvis den historie, der blev fortalt, var sand, så betød det nye kvaler, ulejlighed, muligt at rygter kom i omløb på teatret. Heller ikke gjorde det hende yngre, at hun var moder til en næsten voksen søn. Det heldigste var altså, om den hele sag var påfund, opdigtet eller misforståelse. Og da jo al ting tidligere var gået heldigt, var det sandsynligt, at det hele heller ikke denne gang betød den aller mindste smule!

I alt fald var det for ubehageligt, nærmest uhyggeligt at tænke på den historie. Hun plejede således heller ikke at læse ondsindet kritik i bladene. Hun gav sig til at tænke på mere behagelige ting. Foreløbig måtte sagen vente, til hun fik talt med Ulla. Hun kunne sige til den unge mand derinde, at hun måtte til en prøve. Sagen havde dog alligevel varet årevis og havde altså i grunden ingen hast. Hun mønstrede sig i spejlet, gjorde sit udtryk så naturligt som muligt, pudrede sig en smule for dog at synes lidt bevæget. Hun ønskede at virke vindende.

Ejgil havde rejst sig og stod ventende, da hun kom. Hun smilede stille. Egentlig var han nydelig, velvoksen og køn.

"Ja," sagde hun og bøjede hovedet let og ikke uden værdighed.

"Som al ting står, ved vi jo ingen ting endnu. De kender ikke mig, jeg ikke Dem. Derfor må vi vente tålmodigt begge to, til al ting er klart. Jeg siger derfor ikke *du*, vi må stå for hinanden som to fremmede, der mødes, – fængsles af hinanden, muligt nok. Men intet mere!"

Hun talte så naturligt som på scenen, hver sætning var for hende en replik.

"Men jeg vil kalde Dem ved fornavn. Ejgil? Ikke?"

Hendes stemme fik en sprød, sølvagtig klang:

"Vi skilles for i dag." Hun mildnede sit blik og lod det dvæle ved ham for et sekund. "Gå rundt i haven, se Dem om i huset.

Jeg må til en prøve på teatret, og i aften skal jeg spille. Derinde står der bøger, find en og læs så længe."

Hun pegede mod hylden: "Hvad ønsker De? Her har jeg Clara Tschudi: Historier fra Europas hoffer. – Eller her: Maria Corelli! Hun skriver smukt."

Hun rakte ham sin hånd: "På gensyn – Ejgil! Nu hviler jeg mig et øjeblik, kører så hen på teatret. I aften efter forestillingen træffes vi her. Vi spiser sammen, ikke? Jeg spiser aldrig middag, førend jeg har spillet. Og så taler vi i fred og ro. Sporvognen er tæt herved og kører sent, – og en taxa kan De altid få."

Hun nølede et øjeblik med hånden på portieren.

"Hør!" sagde hun. "At jeg ikke havde tænkt på det straks! De må i teatret. De har aldrig set mig? Nej? Så må De lære mig at kende. Vent lidt, jeg beder Anna-Lise ringe til teatret og skaffe Dem en fribillet!" –

18

Men uden for teatrets kunstner-indgang ventede efter forestillingen dr. Max Nielsen på hende: "Jeg har taget et bord inde på "Bristol"," sagde han, "jeg trænger til en rigtig hyggelig passiar med dig i fred og ro. Det har været en bevæget dag: En blindtarmsoperation og to galdesten, den ene så stor som en valnød." Hun huskede vagt, at noget ubehageligt ventede hende hjemme, hun gik derfor hellere med, skønt dr. Nielsen nødig, netop nu for tiden, måtte føle sig for sikker.

Først ved éttiden kom hun hjem. Anna-Lise modtog hende i entréen.

"Jeg har spist til aften," sagde fru Funch-Pettersson, "og går i seng med det samme." Hun opdagede, da hun lagde hat og overtøj, en stor kurvekuffert i et hjørne af entréen. "Hvad er det?" spurgte hun lidt forbavset.

"Den kom klokken otte," meddelte Anna-Lise. "Den hører til den unge herre."

Hun forklarede med lidt for understreget diskretion: "Han sidder vist i spisestuen endnu. – Han sagde, fruen havde sagt, han skulle vente."

"Det passer ikke!" Fru Harriet blev vred. Hvem havde bedt ham tale om den sag til Anna-Lise!

Men denne blev ved sit: "Det sagde han. Jeg tænkte nok, at fruen ikke kom. Så dækkede jeg til ham. Og jeg tror nok, han har spist."

Fru Harriet så på kufferten, først indigneret, så uvis, dernæst slap. Hun havde ikke megen lyst til at tale om alvorlige og

ubehagelige sager netop nu – særlig ikke efter Max, der som sædvanlig havde været overlegen og docerende samt skinsyg – selv på restaurantens nye inspektør, som for øvrigt var slank, elegant med holdning, spændstig som en toreador.

Anna-Lise så ikke på fruen. Som altid, når hun ville vise sig diskret, blev stemmen ubetonet: "Måske han kunne ligge over til i morgen i gæsteværelset. Skal jeg rede op?"

Fru Harriet greb tanken som en udvej. "Ja, gør det Anna-Lise." Hun gabede. Det var det nemmeste; så slap hun for at tænke til i morgen. Og i morgen kommer Ulla, huskede hun beroliget. Hun bad mig give tid og ikke overile mig, nu må hun selv tage følgen!

Hun gik ind i sit sovekammer, lod Anna-Lise hjælpe sig af klæderne, fik sin veronal-tablet og sov, inden hovedpuden endnu var varm af hendes kind. –

Ejgil lå med hænderne forsigtigt samlet på det brede overlagen af mellemværk og knipling. Aldrig havde han ligget på så bløde bolstre! Over ham var en himmel af rosenstrøet silke båret af små luegyldne pager. Blot ved at trykke på en knap nær ved hovedgærdet kunne han slukke den elektriske lampe, der brændte under en skærm af ravgult silke. Han krøb sammen under tæppet, frysende ganske let af velbehag. Han følte meget godt, at her lå han på en måde uden lov og ret, men komfortabelt som en prins.

På en ting var han nemlig fuldkommen vis: at den hele sag var tante Strobels frie fantasi. Han kendte hendes fabler, når det gjaldt forretning, selv når hun handlede ganske uegennyttigt, blot af ømhed for en klient.

Men dertil kom, at hans instinkter førte til det samme. Han havde fra første øjeblik følt en egen irritation, såret blufærdighed og alligevel en vis romantisk forventning. Men intetsomhelst drog ham imod den yderst ungdommelige kvinde, der stirrede ham i møde, forknyt og dog beregnende som et koldsindigt barn. Han havde følt for hende ganske som for en fremmed.

Og stykket, hvor hun havde spillet titelrollen, havde overbevist ham helt. Det hed "Madame X." og drejede sig om en moder, der forlader mand og barn for at følge sin elsker. Det viste i banale scener hendes fald og rejsning og hendes soning, da hun dør for rettens skranke i armene på sin defensor, den unge advokat, hendes søn. –

Fru Funch-Pettersson var helt i stykkets ånd, dreven i sin teknik, men i sit udtryk sødlig sentimental og helt igennem falsk. Blot i scenerne som elskerinde fandt han en vis effekt, der passede med hendes dybt frivole sind.

Han følte, fuldkommen overbevist af sit instinkt, at hende var det ikke, som han i vage drømme havde higet imod. Og det var ham også nok. Hun vedkom ikke ham. Intet bandt hans sjæl til hendes. –

Han vågnede ved, at et smeltende sollys faldt gennem vinduets gardiner, varmt, som gennem høstgule blade.

Han huskede straks alt, hvad der var hændt, mindedes stærkest teatrets forestilling og den uvilje, han havde følt. Han havde kun enkelte gange besøgt teatre, mest til operetter og forstads-farcer, hvortil tante Strobel fik billetter af klienter. Han tænkte, at i scenens indbildte verden kunne undere opstå,

banes en bro for alle drømme. Men det, han fik at se, var uden eksistens.

Det slog ham, at netop således var hans egen stilling her. Han troede ikke selv på den rolle, han var udset til at spille. Og alligevel følte han, som om han havde gjort et spring hinsides rampen, hvor alt var tindrende lyst, venligt og lunt. Han havde fantaseret sig ind i en uvis og dog livsvarm verden, han var vågnet til en drøm.

Han så sig om i stuen. Der var et søblankt blåt tapet. Væggen ved vinduet var skrå, som lå han i et telt af silke. Der var en hvid kamin, og over gulvet lå aflange, bløde tæpper. På et bord stod et trefløjet spejl og mange skåle af krystal og sølv. Duntæppet var af samme søblå silke, og fra hovedpuden anede han en duft af fin parfume; han kendte den fra dagen før: en duft, der nat efter nat var suget ind fra en kvindes hår. Sengen havde bredde, så han næppe med udfoldede arme kunne nå dens kanter. Mellem sølv og krystaller på det lave toiletbord lå endnu en lille vissen buket roser, og i et askebæger, hulet ud i svær porfyr, så han til sin forundring en tyk og sort, halvt udrøget cigar.

En sagte banken lød. Døren blev åbnet, og husjomfruen kom ind med service på en lakeret bakke; kande og kopper var af et gyldent og bjergstensblåt kinesisk stel.

Den lille, gamle pige stod ganske uden udtryk ved hans seng; hun sagde, at han kunne vælge mellem kaffe, chokolade og te. I to glaskrukker under sølvlåg var der honning og marmelade, og i en æske af udskåret elfenben tre slags cigaretter.

Husjomfruen forlod ham uden et ord. Hendes holdning havde vist, hvor vant hun var til at servere her for gæster af den allermest uventede art.

Da Ejgil havde spist, lænede han sig tilbage og krøb i fuldt velbehag ind under sit duntæppe på ny. Uvilkårlig tænkte han på baron von Tottenberg.

Han lå og stirrede fortabt på loftet, hvis skrå og hvide flader syntes ham som tinder klædt i sne, fra puden bag hans nakke kom en duft af alpeflora, sød og hed.

Her var en verden, høj og ren, fin, luftig og steril. Ingen skulle få ham herfra nu, aldrig på ny tilbage til de skidne stræder, domhusets kamre stinkende af surhed, sved og klor, de skumle celleskabe, hvor menneskevrag gispede i kval og kedsomt døde!

Ejgil trak tæppet helt op til hagen og blundede halvt hen. Det var forbi herefter med at være æsel! Han var Andreas Hofer med sit hoved på en blomsterpude, sneens bræmme hvid og lun om sine skuldre. Og en gammel, gråklædt bernhardiner-munk kom tavs og værdig med en bakke og bød ham skoldhed chokolade, fintbrød og honning.

Han klemte fast om overlagenets kniplingskant. Ingen skulle få ham herfra mere!

19

Ulla Faber ringede næste morgen på venindens dør. Anna-Lise lukkede hende ind: "Nej, fruen sov endnu. Den unge herre, som i går var kommet, sov ligeledes. Efter fruens ordre var der redt til ham i gæstekammeret." –

Fru Faber smilede en smule. Hun gik igennem spisestuen, der stod en kuvert, kun én, og en knapt halvtømt flaske vin: en daglig bordvin og ikke venindens velbekendte fine bourgogne. Hun gik til Harriets sovekammerdør og bankede på. Da der ikke blev svaret, gik hun ind.

Harriet sov med den lille røde mund åben, som blæste hun cigaretrøg i ringe, de lange øjenfrynser lå afbleget mod kinden. Hun lignede et tidligt falmet barn. I sengens fodende så fru Faber et stort loddent hoved, det var Harriets teddy-bjørn, Jako, der havde sin plads her med duntæppet op til hagen hver nat.

Fru Faber satte sig i rococostolen ved siden af sengen efter at have lagt venindens strømper, korset og et sølvhåndspejl ned til bjørnen. Hun blev siddende tålmodigt i den tro, at veninden efter traditionen skulle mærke hendes blik og vågne. Dette skete imidlertid ikke. Hun bøjede sig altså og trykkede midt på bjørnen, der gav et lille barneskrig, hvorved Harriet straks slog øjnene op. Hun rettede sig i et sæt ved at se veninden. Hendes skuldre og lille buttede barm skød op af sovedragtens kniplinger som af en blomsterkalk.

Hun tændte straks en cigaret og ringede, Anna-Lise bragte et Sèvres stel med chokolade.

"Hvor er det blå kinesiske stel?" spurgte Harriet vredt. Anna-Lise fortalte tvært, at det var i gæstekammeret hos den unge herre. Harriet spilede øjnene op, huskede, og hendes udtryk blev tungsindigt. Hun rystede langsomt de gule tindingkrøller og fordelte med en kvast lidt rosa pudder over kinden.

"Ja, hvad mener du, Ulla?" Blikket var nu tragisk. "Jeg har ladet ham sove her i huset i nat."

Veninden nikkede stilfærdigt: "Nå ja, det finder jeg fuldkommen rigtigt af dig."

"Det trak nemlig ud i går," vedblev Harriet. "Max Nielsen plagede mig til at spise til aften med sig, og du ved, han taler uafbrudt. Det blev sent, før jeg fik ham standset. Han er meget engageret. Jeg tilbød, at han snart skulle træffe dig hos mig, men det gjorde intet indtryk på ham, han er inkurabel, tror jeg. Så det er vist håbløst, jeg beder jer sammen."

Ulla Faber smilede svagt. "Ja, ganske håbløst." Hun yndede ikke ubetinget denne unge modelæge, der nylig en aften havde kedet hende ved sine kyniske replikker, sagt med stemmen smægtende melodisk, en blaseret troubadour i ulastelig salonstil, selv om han også havde nydelige øjne, uskyldige og køligt blå som en fiskerknøs fra det allernordligste Norge.

Hun mærkede det skarpe sideblik fra venindens øjne, der var noget ved hendes ydre, der ikke behagede Harriet helt, forstod hun godt. Altså havde hun en heldig dag! Hun følte sig da også frisk, oplagt til dagen, havde suget blæst og solskin ind på sin morgenvandring ned langs Søerne herind.

"Du kan sagtens!" Harriet vendte sig fortrydelig. "Du skal ikke spille banjo på dine nerver hver aften som jeg, det er at leve

som et natdyr, og som brunette kan du også bedre tåle bleghed end jeg!"

De hørte skridt i spisestuen, dæmpede og dog distinkte, udpræget mandlige i rytmen, nu standsede de, en stol blev rykket frem.

Harriet fo'r op, blikket blev stirrende og angstfuldt: "Ulla! Du må hjælpe mig. Hører du? Du ved jo det hele, tal du med ham, jeg kan ikke, jeg er så træt. Ikke et sekund har jeg sovet. Alene tanken om – om de forfærdelige dage den gang. Vil du ikke nok?"

Hun rejste sig næsten helt op på knæ i sengen.

"Få ham bort, få ham til at gå!" Hendes skuldre skælvede, hun skjulte ansigtet i sine hænder, men mellem hendes fingre så veninden glimtet af to lysvågne og påpasselige øjne.

Fru Faber rejste sig: "Nå, ja. Jeg vil tale med ham, når du altså synes. Bliv blot roligt i din seng, Harriet. Søg at få lidt ro, jeg kommer herind igen, når jeg har nået et resultat." –

Hun gik igennem dagligstuen, løftede portiéren til spisestuen. Derinde sad venindens gæst ved vinduet ud mod haven.

"Vær så god," sagde hun, "kom herind og lad os tale sammen."

Han havde rejst sig i et sæt, nu kom han frem imod hende; hun følte, at han droges ikke af hendes ordre, men af selve hendes nærhed. Og nu fornam hun også selv en sagte strøm, der gik fra hende ud imod ham. Han stod dér, smal og rank, en spinkel drenge-silhuet mod vindueslyset, standset og holdt fast af hendes blik.

Hun mærkede, som mange gange før, sit væsens almagt over mænd; men denne gang så underligt: slet ikke denne stolte

styrke, som når hendes vilje hårdt stod stemt mod mandens tavse attrå, – og heller ikke sødmefuldt og svimmelt, som når hun lod ham sejre. Hun syntes, at hun havde levet så usigeligt alene indtil nu, – de lange, lange år, der var så fyldt af handling, hvor hvert minut var levet i et eget vildt humør – af lidenskab, tit også kval, men aldrig bitterhed! – de syntes nu med et som løse øjeblikke uden sammenhæng.

Hun sænkede sin stemme, nænsomt, sagte, hun mærkede dens tone glide næsten som et kærtegn mod denne dreng, der var så ung, som næsten kunne være hendes søn:

"Kom! Lad os sætte os og lad os tale sammen."

Men hun blev selv ved med at tale, hun følte en befrielse, som næppe nogensinde før, ved at lade alt sit væsen, al sin varme strømme mod ham, blot svøbt i hendes stemme eller varsomt lagt i hendes blik. Hun kunne næsten græde af henrykt ømhed, da hun så det mørke drengehoved bøje sig, som bluedes han selv ved at vise, hvad han havde savnet indtil nu. Og ængstedes hun ikke selv for den lykke, som det ville være, om hun nu tog det smalle fine ansigt mellem sine hænder og tvang hans nakke tæt mod sine læber!

"Fortæl mig nu alt!" Og langsomt, sætning efter sætning, fik hun ham til at tale, formede forsigtigt ved sine spørgsmål som et leje, hvor hans svar fandt tryghed.

Hun lod ham tale om de første år i det Sanderske hjem fra en for længst udlevet tid, om skoletidens tåbelige tvang, om Strobels løjerlige stuer og om livets rå realitet, han siden fik at se i domhustidens kamre.

Hun lyttede, snart grebet, snart ængstet, selv kendte hun jo kun sin egen klasses slebne luner eller hærdede passioner,

lutter oplevelser, der havde samme spil og kulde som facetter i krystal. Nu følte hun, at for hvert billede, hun ved hans fortælling fik at se, fortrængte hun ud af hans minde hæslige og triste ting, og langsomt gav hun ham i stedet, det følte hun, en rigdom af ømhed og af varme, der som en uudslukket længsel lå gemt i hendes egen sjæl.

20

Fru Faber havde talt om Ejgil til den engelskfødte sceneinstruktør og teatermaler, Cecil Grant, der i snart et år havde været knyttet til byens eneste kunstnerisk stræbende teater.

Hun havde kendt ham allerede for en halv snes år tilbage i Italien, da han i Florens forsøgte sine planer om en moderne scene under bjælkeloftet i et gammelt fyrsteligt palads. Siden var de mødtes i London og i Paris. Hans geni og charme havde fængslet hende for en tid, og de var endnu, skønt årene havde skilt dem, meget nære venner. Cecil Grant lovede med et håndkys som en hyldest til veninden at tage sig af Ejgil Sanders.

Han stod tankefuld og glattede sit hår, som med årene var blevet stålgråt. Han bar det langt, som før, nu lignede det en forhugget stålhjelm. I sin løse kittel, der hang om den lidt førladne figur, fandt hun ham mindre engelsk end i de gamle tider; da havde han været spændstig og atletisk, en typisk vesteuropæer med en profil som David Gorrick. Nu fandt hun, at hans hænder langt fra var så levende som før, de manglede den virtuose nerve. Men øjnene var unge, stærke og med den samme muntre fanatisme, der den gang havde revet hende med.

Hun tænkte, at det dog kun var næppe ti år siden. Hvor måtte hun dog have været purung den gang, umoden og ivrig, og hun var dog fem og tyve, da de mødtes. Hun følte, at hun selv var vokset i de år, havde nået sin middagshøjde næsten, følte sig oplagt og stærk trods al bitter eller rig erfaring. Han

derimod var blevet mindre mandlig i sit præg, – usvækket sikkert nok! – blot mere absolut i sine drømme, – alene til for sin kunst, – glemsom for de kvinder, som han dog en gang havde elsket. –

Han havde adspredt påhørt hendes skildring af den unge protegé, hun ønskede skulle lære ham at kende.

"Han har levet sit hele liv i krinkelkroge," sagde hun. "Det han behøver er, at hans verden afrundes og formes. Om han er kunstner, ved jeg ikke. Prøv ham. I hvert fald ved jeg ingen verden, der som Deres har alsidigt indhold og dog fast begrænsning." Hun lo: "Luk ham inden for Deres vidtberømte rundhorisont!"

Cecil Grant sukkede. Han havde allerede et par elever – mådelige begge to –; men han behøvede jo altid nogen til at grunde de store flader på et bagtæppe. "Jeg kan jo lære ham at tjære en nathimmel sort som blæk og male en morgenhimmel lyserød! Lad ham blot komme."

Ejgil havde i et par dage boet i gæsteværelset hos fru Funch-Pettersson. Ulla Faber talte med veninden om sine planer for Ejgils fremtid og mente, det var bedst, man fandt et andet opholdssted for ham. Heller ikke i hans sidste hjem hos Strobels fandt hun det hensigtsmæssigt, om han blev.

Men til hendes overraskelse fo'r Harriet indigneret op. "Flytte fra mig! Hvorfor?" Fru Harriets barneøjne blev voksne og årvågne. "Og hvorfor må han ikke blive? Sig mig det! Mig forstyrrer han ikke. Tværtimod. Han går hver morgen, førend jeg endnu er vågnet! Han har endnu ikke gjort mig den ære at spise ved mit bord."

Fru Faber smilede: "Nå ja, når du altså synes – indtil videre i alt fald. Jeg mente blot, du helst var fri."

Fru Harriet blev hidsig: "Og hvorfor? Var det ikke mig han søgte, da han kom? Men straks – ganske som sædvanligt – har du krydset mine planer og prøvet at få trængt mig ud. Men det vil ikke lykkes dig. Det skal du få at se!"

Hun havde rejst sig.

"Hvad ved du om, hvad han måske betyder for mig!"

Ulla Faber lod hende tale ud. Hun kendte veninden og havde ventet denne holdning.

"Du mener altså, du føler for ham – som for din søn?"

"Naturligvis! Han er min søn. Hvad ellers! Det tror du måske ikke." Hun søgte spejdende venindens øjne.

Ulla nikkede: "Ja, hvem ved? Det er så ligegyldigt, synes jeg. Fuldkommen ligegyldigt. I femten år har du trængt dit barn ud af din bevidsthed. Og jeg ser intet bånd imellem ham og dig. Så vidt er vi vel kommet, at en tilknytning, der blot er biologisk, mangler al interesse. Vi forsker ikke mere efter slægt, vi spørger ikke om herkomst. Kun det, der føles som vort, har betydning, kun de mennesker, mænd eller børn, med hvem vi har levet, er vore. Alt andet foregår i reagensglas – i livets store laboratorium – og angår os ikke meget."

Harriet sad med armene tæt krydset om sit bryst. Blikket blev truende. "Godt! Du skal få at se. Jeg skal nok få min ret. Om jeg så skal sige det til dem alle på teatret – råbe det ud til publikum og presse: At jeg har en søn!" Hendes øjne fik hektisk glød. "Selv om jeg skal skrige min skam over hele verden!"

Og virkelig en dag ved prøven sagde hun det ligefrem. Hun havde pause, og som sædvanlig sad hun med sit store

kunstbroderi udspændt på rammen i sit skød. Hun yndede at sidde således, ærbar og huslig, mens kammeraterne pjankede eller flirtede i den lange korridor med det slidte fyrretræsbord, der flød med kostumer og rekvisitter. Gennem år var dette broderi velbekendt: Syv sværdliljer og tre kolibrier. Man sagde, at fru Harriet for hver rolle syede et sting og pillede det op for hver reprise.

Ned ad malersalens vindeltrappe kom en ung mørkhåret dreng; han var i kittel, spættet i alle regnbuens farver. Selv på hænderne og midt på panden var der stænk af mønjerød farve. Han ilede forbi med en hastig hilsen.

Fru Harriet så op fra broderiet, stemmen blev sløret men fuldt tydelig.

"Det er min søn!" Hun smilte ikke, hun mødte fast de ubestemte blikke der vendtes imod hende: "Vidste I ikke det: – at jeg har en søn?"

Kammeraterne sad tavse. Fru Harriet var frygtet som teatrets favorit, man kendte hendes lunefulde indfald, men denne gang lød det som alvor. Ingen havde tvivlet på, at hendes fortid jo var lige så frivol som den leveform, hun yndede nu. Men selv når hun mest åbenlyst skiltede for kolleger og for pressen, næsten som reklame, med sin vekslende skare af de allermest udsøgte mænd, beholdt hun bestandig sin mine af borgerlig anstand, hun var kendt som en såre berygtet ingenu.

Men fru Mandix, teatrets coustumière, der havde frisprog, fordi hun altid i ugen før gagedag var parat med et lån, løste stemningen ud. Hun lo, så det tykke grå zigøjnerhår ringlede om hendes kinder: "Det kan Harriet aldrig bilde os ind!" Hun så

sig om i kredsen. "Hvis Harriet havde gjort sin pligt, mens det endnu var muligt, måtte hendes søn være allermindst tredive!"

Alle lo. Fru Harriet tog et par ekstrasting med sin silketråd og tav. Dybest inde var hun dog tilfreds. Hun havde fået sagt den ting, hun ville, – og som hun havde ønsket, var hun ikke blevet troet.

Derhos kunne hun herefter uden risiko lege med tanken, om at hun havde en stor, køn og velvoksen dreng – hendes søn! Det var en ting, vidste hun godt, der ikke for alvor gjaldt, men tanken behagede hende som noget ømt, intimt og tillige tragisk. En hemmelighed, som hun ensom og forrådt af alle måtte bære!

Ejgil arbejdede hver dag på teatrets malersal. Han var den yngste af Cecil Grants tre elever.

Han lærte at føre den langskaftede pensel over uhyre flader. Teknikken var enkel. Det var udfyldning blot af et lærreds kvadrater, selv var man blot Cecil Grants forlængede arm.

Herligt og ganske nyt for ham efter alle disse år i snævre stræder og skumle stuer var salens ovenlys.

Det strømmede fra den umådelige rude vældigt og hvidt, det hvirvlede ud af rummet som et fygende snevejr, til tider kunne lyset blive fuldkommen synligt, man kunne fatte om det, næsten få det til at smutte i sin hånd som sølvfiskestimer i en fos. I dette dagslys klang alle farver som fanfarer, alt blev til visioner.

De to andre elever gik trevne om, to nøje kopier af Cecil Grant og derfor ens som to aber. De klædte sig som mesteren i posede frakker, lod håret vokse, havde korte bakkenbarter og

røg snadde. De trak penselkosten efter sig tvært som trolde deres haledusk gennem kokasser på en sæter.

Ejgil undgik dem helst. Han havde aldrig søgt venskab med jævnaldrende drenge eller mænd, deres snak om kvinder og tobak, om boksekamp og udstillingskomitéens dumhed gjorde ham forstemt. Han hadede at føle en mands hånd intimt lagt i sin arm eller forsorent om sin skulder.

Han på en gang frygtede og droges imod kvinder. Han vidste, at kun de kunne give og kun til dem kunne han give. Han følte en egen øm medlidenhed med disse bøjelige væsner – deres vege øjne og slanke og modstandsløse lemmer. Og en af dem ville en gang, det tænkte han i trætte øjeblikke, tage hans hoved i sine bløde og varsomme hænder – som ingen, ingen før i verden havde gjort!

Han havde omsider lejet sig et værelse andet steds i byen. Det var flere gange hændt, at fru Harriet havde siddet i haven, når han vendte hjem, hun bød ham plads på bænken hos sig, talte i den samme lette tone, som hun altid anslog om alt slags nyt fra scenens verden.

Men bestandig anede han i hendes øjne en dvælen, næsten en spørgen, der tit blev til et krav. Det var, som om hun ventede på en lejlighed til at kaste alle omsvøb væk, pukke på en ret, hun indbildte sig, mere stædigt for hver dag, at have over ham – som hvad? En moders ret til samvær med sin søn –? Tanken var han næsten afskyvækkende. Og alligevel! – meget muligt var hun ensom, skuffet af sin kunst, af livet og af elskov – søgte måske en lindring for sit sind i alle slags fantomer, greb efter, hvad der bødes hende, vant som hun var til illusion. Han ynkede hende næsten, men undgik hende dog. Han skyldte

hende intet. Og hvad vedkom hun så ham – selv om hun også – det, han ikke troede, aldrig havde troet –!

Også scenen undgik han, når der var prøve, dér vidste han, hun var, og hendes dristighed var uhindret her, her var hun vant til alle arter roller, gøglede for sig selv og sine kammerater. Gang på gang havde han mødt den blege smægten af hendes øjne, når han i hast passerede foyeren, hvor hun sad, kendte det kvalte suk, hun lod ham høre: her sad hun ene, en barnløs moder og så sin søn kold og som en fremmed gå forbi. –

Men Ejgil vidste, at det for hende kun var en scene, som hun undte sig, og hun nød som krydderi hans usikre nølen, mættede sig ved det dybe savn, hun sikkert læste i hans øjne. Hendes blik hang ydmygt ved hans og hviskede om sin kval. Men aldrig et direkte ord, – sådan var rollen: stumt spil, uden en replik!

Han levede mest på malersalen nu. Det var hans verden. Tit tænkte han, at han var flygtet herind præcis som når han i sin skoletid var skulket, og nød den forbudte fritid på en byggeplads højt til vejrs i et stillads med tømmersvendene. Det var den samme drengeagtige, kåde og lidt rædde trods, som når man var knebet ud og rendt af skole. Man var nok lidt benovet, men fandt det dog helt flot, at man var rendt – og altid parat til næste gang igen at skulke.

Når han passerede skuespillernes foyer, et aflangt rum med fløjlsbænke og et vægspejl, skyndte han sig forbi. Han skimtede fru Harriets spinkle barneryg, bøjet ydmygt over broderiet, hun løftede hovedet langsomt, så ham, hendes blik blev dvælende, synes tårevædet for et nu, læberne bed sammen, som kvalte hun en hulken.

De andre skuespillere ventede i korridoren. Teatrets nye første-kraft, Ronald Birger så ufravendt på Harriet, hektisk og utålmodig, han var for tiden favorit. Lidt fra sad teatrets tre elever, de to hviskede sammen som to fugleunger på en pind, begge smægtede for Ronald Birger, som det var skik for alle backfische; hans billede på postkort hang over mange tusind hvidlakerte ungpigesenge.

Men den tredje elev sad for sig selv, en lille stille pige med lysblondt hår i fletning lagt om panden og tyste mørke øjne. Det var vist hendes første dag til prøve, forstod han nok. Han vidste, at hun var opvokset her på teatret, var datter af dets regissør – og skuespiller i et utal tjenerroller –, gamle Preisler; hun havde færdedes bag kulisserne, fra hun var lille, når hun kom og hentede sin fader, nu var hun lukket ind i helligdommen, hendes øjne tindrede, som var de løftet fra en salmebog og ikke fra rollehæftet i hendes skød – med kun én replik: "at middagen var serveret!" Hun hed Jenny.

Ejgil besøgte ikke ofte Strobels. Onklen var, sagde Kirsten, ikke mere ved sin fulde samling og Kirsten frekventerede selv i formiddagens timer en kogeskole og gik derhos og læste fransk hos nonnerne, hun sagde, at hun ville være katolik og muligt gå i kloster, når hun var blevet omvendt helt. Tante Strobel var dagen igennem i forretninger, – nu da Ejgils anliggende var ude af verden, og de andre sager gik også godt fremad, gudskelov! Klienterne stod ligefrem i kø i hendes kontor. – Theodor sad bestandig i Nyborg Anstalt.

Derimod besøgte Ejgil onkel Sanders, der havde taget ophold i et pensionat for ældre.

Sanders rejste sig besværligt fra sin lænestol, da Ejgil kom. Han var hyllet i en gammel trævlet slåbrok, det lille indfaldne hoved rokkede på en lang og rynket hals, han lignede en syg og mosgroet skildpadde. Han slubrede nu og da lidt hyldete i sig for at dæmpe en lidelse i struben, hvor der sad en svulst, som doktoren ikke kunne sige, om det var andet end lidt katharr, men det kneb sådan at synke.

Han blev glad, da Ejgil kom: "Jeg hører, at det går dig godt, og at du er blevet maler ved teatret. Ja, kunsten er et kald, men tillige en fornøjelse. For de pågældende!"

Stuen havde dels det tredjeklasses pensionats luvslidte plydsesmøbler, dels de antikke ting fra det gamle hjem. – Men på lampeskærmen af papir sad fluesnavs, og de hæklede stykker over chaiselongue og stole var grumset grå. Der lugtede af en servante bag et grønt gardin; men Ejgil vidste, at onklens næse gennem åringer var sløvet af kontorernes og straffekammerets dunst. Over skrivebordet hang et billede af Willibald: Badende Kvinde, mønjerød imod en græsgrøn sø; det var heldigt, at værtinden i pensionatet, som var troende, ikke havde fattet billedets betydning og opdaget, at det var en nøgen kvinde, sukkede onkel Sanders, det hang her mellem to apostle af Thorvaldsen i gibs på små konsoller af mahogni. Men det billede havde dog bragt lykke, da Sanders jo havde købt det for at få rejsepengene til Willibald! –

Desværre, sagde onklen, var hans indtægt nylig gået ned. Han havde mistet et ekstrahonorar for revision, i årevis havde fuldmægtig Nøhrmann luret på at få det, nu havde han sagt i ministeriet, at Sanders var til års og måtte lettes. Og Nøhrmann fik benet.

"Men stakkels Nøhrmann er selv desværre faldet af," sagde onkel Sanders skadefro. "Han er blevet sur og mager af at vente i så mange år på, at jeg skulle trække mig tilbage med det gode. Men det gør jeg ikke, jeg bliver i embedet til min død! Og du skal se, min dreng, det bliver mig, der følger Nøhrmann ud til Vestre Kirkegård. For resten," han nikkede vemodigt, "gør det mig ondt for manden. Han har fire børn, og konen er hysterisk, al hans gage går til hendes sovedråber og til klinik."

Han tav, og Ejgil så igen de grå kontorer med løjtnant Dyrlund og Hr. Lauge med den tunge hånd, – de frygtelige kamre med deres ubønhørlighed og klynk, han hørte på ny den rappe banken af de fordømtes hudløse knoer mod cellens bræddevæg. Han følte, som var han reddet op i den rene alpeluft, omflydt af skyer, der nænsomt skjulte verden. –

Onklen famlede på bordet, hvor der lå akter, og fandt et brev:

"Jeg havde otte sider fra Veronika i går. Hun er så lykkelig. Hun har boet den hele sommer i en lille bjergby, som de kalder Rocca del Papa, nu er hun i Rom. Og Willibald har fået trykt tre stykker, som han har malet, i et engelsk kunstblad, det er en ære for ham, selv om klichéerne var dyre for ham. Så nu er han da berømt i hele England! Veronika skriver, at han trives godt, og næsten er rask efter en forkølelse, han pådrog sig ved badning i Sorrent. Men der er dyrt i Rom, hvis man vil bo lidt ordentligt, og det koster slemt at holde en model. Willibald foretrækker rødhårede modeller, må du vide, men nu har han fundet en sød ung pige, som hedder Francesca, hun følger med på alle rejserne, blot mod frit ophold og beklædning, Willibald kan kun male model efter hende, og Veronika skriver, at hun betragter Francesca næsten som en datter. Men det er jo en

mund mere, så du kan forstå, at det var kedeligt, jeg mistede revisionen."

Han sukkede. "Men dejligt må det være at bo i Rom og se Forum Romanum og Peterskirken daglig og alle kunstens store: Michel Angelo og Raffael og en, der hedder Signorelli, Willibald elsker mest. Har du hørt om ham? Han har malet de dødes opstandelse fra de døde i en by, der hedder Orvieto." Han smilede: "Den gang troede man, de døde stod op. Det håber jeg nu ikke, at vi gør!"

Han rakte Ejgil en kraftesløs hånd, oversået med brune hudpletter: "Lev vel, Ejgil. Til lykke med din bane som kunstner. Gid samme held må følge dig som Willibald!" –

Ejgil gik eftertænksom til sit arbejde på teatrets malersal. Det var sandt nok, at han havde nået lykken. Det var, som om han levede i en vidunderlig have, omkring ham voksede en verden af marmor og blomster. Penslen i hans mesters hånd var som en tryllestav.

Det faldt ham ind, at han kunne have tænkt: at det var et sælsomt lykketræf, der faldt i hans lod, at han, som var født i mørke, forældreløs og fattig, var adopteret ind i en sorgløs og sikker eksistens: først barndomstidens hjem hos Sanders – og dernæst ganske vist de smalle år hos Strobels og i de triste retskontorer, med udsigt blot til samfundets allermest fordømte! – Men endelig nu var han fuldkommen frelst og ført op her i et milevidt ovenlys, højt over alle dale og udbredt for hans øjne over malersalens gulv, et panorama af al verdens romantik: af lyse landskaber, prægtige paladser, mystiske nætter, himmel eller hav!

Men han forkastede straks tanken om et lykketræf som lidet logisk. Det var de gamles fejl, at de altid regnede med et: "Hvis det var hændt –!" Livet var ubetinget, det, der var en gang hændt, det kunne ikke være hændt på anden vis. Derfor var en sammenligning mellem indbildte muligheder ikke lovlig. Den drømte verden havde ganske vist den samme kraft som den nøgternt reelle. Men mellem dem var et uoverstigeligt svælg, de var to dimensioner af den samme ting, man havde ret til begge.

Cecil Grant var for ham som en gud, der skabte verden på ny. Det var en anden, en langt større ting end Willibald Olsens små flade lærreder. De blot spærrede for ens udsyn! Men her slog kunsten en tryllecirkel, og man stod selv midt i dens verden.

Cecil Grant var som en Demiurgos, der sendte sin hær af genier ud for at bygge: En bragte marmor fra Paros og byggede et palads på en nat, en bevægede havets bølger ved et sindrigt håndsving, en frembragte uvejrets torden ved en tromle, en vindens susen, en sjette nattergalens sang og kildens sagte rislen i skærsommernattens drøm. Og mægtigst af alle tjenere var lysets mester, der foran sin store reguleringstavle i kulissen blot ved et håndgreb hersker over solskin og den bleggrønne måne, over klosterkirkens kærter og kongesalens kroner, tænder bålet i Mefistos heksekøkken, stjerneskarerne i natten om Sakuntala og morilden om den flyvende hollænders skib.

Ejgil elskede denne verden med de mange flittige små gnomer: regissøren Preisler, der med sin forknytte mine stod parat med tændstikken foran otte fængrør, ladede med krudt: Det var de kongelige troppers æressalver uden for paladset, når signalet viste sin lille røde lampe i kulissen. Hr. Preisler rystede

på hånden, han var angst for skud og frygtede for sine fingre. Men han måtte jo, det var hans pligt!

Og der var den store skare maskinfolk, blåklædte brede rygge, de slæbte snart, tre mand på rad, en spinkel lille sofa, snart to mand en sneklædt alpetop. Scenen, syntes Ejgil, var som en by af travle småfolk, en troldhøj, der ved dag lå lukket, og blot i dybet blev der hamret eller smedet; men ved aften løftede den sig op på syv glorøde pæle, det koglede, lygtemænd lyste, – magisk stod dampe op om Pythias trefod.

Han tænkte, at også digterne, der bragte deres skuespil var tjenende genier, trofaste bygmestre i den verden. Nu og da kom de på malersalen for at kontrollere udstyr til deres skuespil. Han havde tænkt at se dem der i ovenlyset som de drømmende ånder i Raffaels Parnas. Men her så han dem prikne og hovne vade hjemløst om langs de uhyre lærredsarealer. Intet passede dem helt. En skribent, med et åsyn som en sødmælks-ost, rasede: "Jeg ønsker en regnbue over havet i sidste scene, og De må finde på en måde! Jeg ønsker den ikke malet med en kost! Jeg ønsker himmellys og ikke limfarve!" – Mest var det kvindelige digtere, de kom i brus af silketøj og fjer, spankende på lakerte hæle over scenens snoretræk og skinner: "Rosenbuketter i tapetet i min anden akt, om jeg må bede! Akten skildrer ung og huslig lykke!"

Cecil Grant rystede på sin stålgrå manke: "De kommer til mig med en gråspurv og forlanger, at jeg skal forvandle den til svane!

Og alligevel," han sukkede, "har De vist egentlig ret: Teatrets kunst er dog at hæve hverdagen fra sit gråvejr op mod solen.

Men hvorfor giver De mig ikke skuespil, der gør det muligt! Vor tid har intet drama, højst billig søndagspromenade!"

Han søgte helst de store klassikere, han skabte en Walpurgisnat af månelys og flammer, nu havde han til opgave valgt sig Hamlet, – en verden af abstraktioner fæstnet i en kubisk form: slottets bastioner, formet af kvadersten og mulm, paladsets sal af søjler, sortgyldent stribede som hvepsekroppe, kirkegårdens dorske muld med portens galge om en måne, der var grøn som hængt mands ansigt mod fortrukne skyer, der jog forbi og svandt.

Cecil Grant var over sine lærlinge som et uvejr, ildnede dem og rasede, var som torden og lyn. Hans skitser stod plastisk i karton opstillet på et diminutivt teater: "Således! Ser I! Selv tyve kvadratmeter flad zinnober kan males med temperament. Det er ikke plankeværk, I maler, det er de blodbestænkte vægge i en brodermorders slagtehus!"

Han gav dem øgenavne, når han var venlig, skældte, når han var vred, på tre slags sprog.

Han satte pris på Ejgil, roste ham dog aldrig, men talte med ham åbent ud, om hvad han ville med teatrets kunst: "Bygge en verden, håndfast og konkret – og dog en gennemsigtig drøm!"

De to andre rasede han imod: "De er som aber, de maler himmelblåt med deres bagdel og tror det er azuren!"

Selv lignede han i kitlen, der som en kaftan bølgede om ham, en trold fra Østerland, en magisk mester fra Tusind og en Nats Fantasia. Han kunne vise sig med et i malersalens dør, sprang så frem, han skød som en befriet djinn ud af sin flaske, rund, tykmavet, hvirvlende med begge hænder, som var han

hundredarmet, – til andre tider majestætisk og gigantisk som lampens genius. –

Dødtræt og dog forfrisket, inderlig fordrømt kom Ejgil fra det blændende lys i salen ned i teatrets mørke korridorer, de mindede ham med deres mange døre om strafferettens kamre. Foran portnerlogen så han Ronald Birger ventende, med fløjlshatten ridende skråt på det venstre øre og de hvide handsker klemt i hånden støttet elegant mod hoften. Han røg en tyk og sort cigar, der passede lidet til det smalle kvindeansigt. Højt oppe på teatrets trappegang hørte Ejgil fru Harriet le, hun lod den ventende forstå, at nu omsider kom hun.

Hastigt på de små dukkesko kom hun ned ad trappens trin. I vestibulen så hun Ejgil. Hun standsede. Hendes øjne smøg sig mod ham, bønligt og bedrøvet. Hun hviskede hans navn, blot en gang: "Ejgil!" Hendes læber formede lydløst ord, hendes hånd havde løftet sig mod ham, den lille guldskælstaske, der hang ved hendes armbånd ringlede som en bjælde. Han havde i et glimt set i hendes øjne en længsel, et savn. Hun stod der bleg, næsten livløs, bedøvet af sin sorg, som en kvinde, der har mistet alt. –

Han vendte sig modløs og forpint: Var det mon rollen som den barnløse moder, det evige komediespil igen? Han samlede sig, gik til, løb, hun vedkom ikke ham, – han ikke hende. Valgte hun frivilligt at lide, blev det hendes sag!

Ronald Birger stod utålmodigt og slog med sin spanskrørsstok på den hvide gamache. Han var forbitret indtil hysteri.

"Jeg tåler ikke, at du nikker til hver en hvalp, du møder!"

Hun svarede ikke, nu så han, at hun ganske stille græd. Han blev beroliget, nu forstod han, at hun angrede og blot gjorde sig lidt kostbar, hvad jo kun var en kompliment til ham.

Harriet sad hulkende i vognen, lod ham dog tage sin hånd et øjeblik. Men hun følte en tomhed i sit bryst, et øde i sit hjerte: Aldrig, aldrig havde barnehænder lagt sig om hendes nakke, aldrig en spæd uskyldig mund nærmet sig hendes, kun en elskers lystne og brutale læber.

Et eget planløst mismod havde naget Ejgil i nogen tid, en uklar, ubetonet melankoli. Han forstod det, som brød noget ukendt i hans sind, vel også i hans krop, igennem; men det føltes blot som brast al ting itu. Han dreves af bestandig uro; alene i fru Fabers selskab fandt han en foreløbig hvile. Han spiste nu og da hos hende, hun syntes glad ved at se ham, men behandlede ham dog mest som en dreng, venligt vejledende og med en egen blid og adspredt ironi. –

Han var særlig forstemt den aften, han gik til teatret, hvor "Hamlet"s premiere ville finde sted. Fra den åbne plads så han teatrets brede silhuet; men skæret fra de smalle ruder viste, at højen nu var tændt og snart ville løfte sig på glorøde pæle. På taget flammede to hvide bål, hvert båret af en trefod.

Han gik gennem teatrets korridorer. Alt var tyst og øde. På scenen var første akts kulisser for længst stillet op. Han hørte blot den fjerne mumlen ude fra parkettet, det rappe smæld af stolene. Gamle Preisler hostede et sted ude i kulissen. En herde tændtes med ét til venstre og sluktes igen. –

Han drev omkring i teatrets korridorer. Han forstod, at skuespillet nu var begyndt, men han fandt ingen lyst til, som han havde tænkt, at se de første akter fra rækken bag balkonen.

Teatrets komiker kom halvnøgen, med frisørkåben åben for det lodne bryst, hvor der hang en amulet i et hylster af læder, han sagde selv, at det var huden af en flået neger. En dør blev åbnet, en kvindearm rakt ud, en rund og barnlig skulder, glinsende af vaseline stod nøgen ud af en lille bræmme knipling. Komikeren gik omkring ved alle garderoberne og bød bonbons med stærk chartreuse og cognac. En klokke ringede: Færdig til næste akt!

En mand kom forbi. Det var gamle Preisler. Han var maskeret som Hamlets faders ånd: en næseløs dødning med bleggult chiffon hængt over rekvisitkamrets berømte rustning. Om lidt skulle han stå på bastionen, udsat med sine svage øjne for det stærke projektørlys og hyle hult, indtil hanegal lød bag scenen, blæst af oboisten, der var dyrestemme-imitator.

Ejgil så efter ham: "Du gamle muldvarp, – roder du så rapt i jorden!" Gennem tredive år var denne scenens ulyksalige ånd skudt frem af teatergulvets lem for at tjene helte og heltinder med sin ydmyge dont, – selv en attrap som alle andre rekvisitter i teatrets magasin. Ejgil vidste, at Preisler var en trist familiefader med fem pigebørn, hvoraf kun et var anbragt ved balletten, de andre havde rygskævhed, undtagen den yngste, der var Jenny.

Han anede med ét hele det private småkårs-liv bag de malede kulisser, det var som den krasse virkelighed, der skjulte sig bag den tørre rapportstil i straffekammerets akter. Hvad gavnede det livet, at man opløste det logisk i jura eller blegede dets lidelser i kunst!

Ved en dør ind til scenen så han Jenny. Hun var klædt som dreng i en vams af højrødt fløjl, de slanke pageben var i trikots. Her stod hun med teatrets to elever, ventende signalet, når hun

skulle ind på scenen med sin kærte, hvis flamme hun forsigtigt skærmede med sin hånd.

Lidt fra stod teatrets komiker i maske som Polonius, hans øjne søgte slubrende de unge pigelemmer, der syntes blottede i den tynde silke, om lidt skulle hun på scenen udstilles således for rækker af nydende øjne, og her ventede hun ivrig og uvidende, lydig mod sin faders regissørsignal – som nylig, når skoleklokken havde lydt.

"Jenny!" han hviskede uvilkårligt hendes navn. Men hun havde ikke hørt ham, stod forberedt og ventende som før, vendte sig blot smilende af lykke, da Polonius med sin skulder tæt ved hendes bød hende en af sine giftige bonbons. – Ejgil tænkte, at han burde tage hendes hånd og drage hende med sig, hviske til hende, at hun skulle løbe – luften her var kvælende og ukysk. "Kom Jenny – lad os løbe bort!" Men han fik intet sagt, og så hende gå ubehjælpsomt med knæene ufri mod hinanden ind på scenen.

Forstemt og nedslået gik han ind i foyeren. Han fandt, at det lave og aflange rum med bænkene langs væggen og det falmede betræk af fløjl lignede en sporvogn.

Ved det store spejl stod Ronald Birger i sin sorte silkedragt som Hamlet. Ansigtet syntes næsten ægformet, pudret blegt som kalk. Purpurrød sminke og kul lod øjets hvide syne. Han var blottet dybt ned over brystet, der bag den stivede strimmel viste en trekant af kvindehvid hud. Han stod for spejlet og så på sine lægge, lod de fine muskler spille under trikotet, mønstrede sin hoftes krumning, lændernes smækre vækst. Trikotet fra bæltet til hans hæl viste hver en runding, levende i pulsslag og i nerve. Han opspilede sine øjne, skilte sine læber, smilede og lod

de hvide tænder lyse. Han gjorde en gestus, som slyngede han en indbildt kappe om sin skulder.

Ejgil så, at det var ikke Hamlet, tvivleren. – Det var Narcissus! –

I foyeren sad på bænken, med de brede hænder ind under sine haser, Cecil Grant, i sin vide skødefrakke og med trævlede manchetter. Ejgil så, at han var falmet, håret tyndt, der sad grumset hvide skægstubbe om de slappe kinder.

Grant klappede på bænken: "Kom, sæt Dem her!" Ejgil tog plads, pludselig bevæget, følte sig næsten gråden nær. Han vidste med ét, at denne englænder var en luvslidt vagabond, en reduceret ånd, der fra den store verdens scener var glemt og lukket ude, strandet her til sidst i et afsides lille land. Ejgil anede den mands tragedie, som han sad her i sin falmede jaket, for åringer tilbage syet af en storstadsskrædder, skjulende de uplejede hænder under sædet, trist og luvslidt som en morgenpassager, der i en londonsk omnibus skal ud til dagens dont. Her sad de begge og kørte gennem Eastends gule tåge.

Cecil Grant fortrak sin mund, som spyede han det hele teater fra sig.

"Så De, hvordan min scene tog sig ud, da der kom skuespillere på den!"

Han kastede med håret som en manke: "Det er skuespillerne, der ødelægger scenen! Så snart menneskene viser sig, dør det, jeg har malet, baggrunden visner og tværes ud til kridt.

Intet er så modbydeligt som menneskers kroppe!" Hans stemme blev snappende bidsk. "Intet er så stinkende uhumsk! Flæben – grin – grimasser! Nøgne primadonna-maver, wattons

og lægge i trikot. Og et mæle med lyd af al den indre hulhed, rumlende eller bragende, som slipper de gas af deres vomme!

Med noget så vederstyggeligt som deres sminkede krop vil de lave kunst! Kunst, der er det luftigste af alt, – stofløst, vægtløst, drøm og visioner! Disse vraltende toben, disse ormesække, opblæste kadavere, rullende skarntønder! De vil lave kunst med deres væmmelige kroppe!

Kunsten er af Guds rige. Man kan ane den i farver, drømme den i toner, skimte den i rytmer.

Men de derinde tror, at de får selve deres skidne, gemene og liderlige legemer med ind i Himlen! Dette uhumske instrument! De spiller på det som Marsyas på en fløjte af skarntyde og tror de er Apollo!"

Ejgil ynkedes; der sad denne angrende skaber, en gud, der ser ned på sin verden, som viste sig forfejlet fra det øjeblik den myldrede med mennesker og maddiker. Men hvorfor også bygge andre verdener end den, der var håndfast til og snart flød med honning, snart med gift og galde!

Han rejste sig og slentrede adspredt ned mod scenen. Akten var netop nu forbi. Tæppet faldt under spinkelt bifald fra det slet besatte hus.

Ud fra et forhæng ind til scenen kom fru Harriet i kostume som Ofelia i vanvidsakten, med valmuer og strå indflettet i det løste hår. Om hendes mund var bitre drag, hun havde ventet sig et bedre bifald.

Pludselig så hun Ejgil. Et hoverende og grådigt udtryk glimtede i hendes øjne. Hun kom ganske tæt hen til ham, struben hulkede hysterisk, – eller lo hun? Før han kunne hindre det, var hendes arme om hans hals: "Min dreng!" De våde læber

hviskede tæt mod hans øre: "Min dreng, min egen – mit eneste i verden!" – Han mærkede hendes krop fuldkommen nøgen under kjortlens tynde silke. Hun klyngede sig til ham. Stemmen var ru, afbrudt af hulken: "Forlad mig ikke – alle har forladt mig. Jeg har kun dig!"

Med et kast rev han sig løs, smittet af hendes hysteri, forbitret, halvkvalt af skam og væmmelse ved hende og sig selv, han så de hektisk vrede øjne stirre ud af huler, hvor sminken syntes sprukken, mærkede endnu det våde pres af hendes læber, der var fedtede af crême.

Hun stod og så på ham et øjeblik, så lo hun, fnisende som en tøs. Lidt fra stod Ronald Birger og stirrede stupid med Hamlets pudderhvide maske.

Fru Harriet løb hen og tog hans arm: "Kom! – den dumme dreng! Er du skinsyg på en dreng!"

21

Fru Faber havde en samtale om Ejgil med professor Kramer, der var hendes gode ven og rådgiver. Det var ham, der i sin tid havde ordineret hende skilsmissen.

"Det er ikke blot for Deres mands skyld og den kvinde, som både De og jeg og hun – blot ikke han selv! – ved, at han elsker. Hans sky og sentimentale natur har ikke vovet at gøre denne opdagelse – blot af ømhed for Dem! Han tror, at han vil gøre Dem fortræd ved at elske en anden. Der ser De hans grænseløse selvovervurdering! Den er typisk for alle ydmyge naturer. – Og så gør han i stedet for den anden kvinde og sig selv – ikke uden et vist martyrium – ulykkelig. – Og Dem gør han kedelig!"

"De mener vel, professor, at han gør *mit ægteskab* kedsommeligt?"

"Nej, Dem selv, Ulla! De er blevet kedeligere, siden De for to år siden rådspurgte mig med hensyn til en af mine nervepatienter, der bag min ryg generede Dem med sin prætentiøse kærlighed under påskud af fortroligt venskab. Det var Dem, han attråede, og De burde straks have afvist venskabet og meldt ham til mig som hans rette sjælesørger. Men forfængelighedens dæmon drev Dem!"

"De vil altså gøre min mand lykkelig. Og desuden den unge kvinde. Jeg ved jo, hvem De mener. Ja, hun elsker min mand, lige siden hun var hans sekretær. Det ved jeg meget godt. Det stod med store, lyseblå bogstaver at læse i hendes øjne."

"Men Deres mand ved det ikke. Som alle tekniske genier forstår han sig ikke på at bygge broer mellem sjæle. Der passer

hans cantilever-system ikke! Han er naiv og ivrig og et stort fæhoved. Men det er ikke så meget ham, jeg vil hjælpe. Han ved ikke en gang af, at han er ulykkelig og føler derfor ikke sine stemninger som lokal smerte. Det er heller ikke den unge pige. Hun er et almindeligt påskelam med meget svage reaktioner. Og hun er heller ikke min patient. Det er derimod hendes moder. Og dér kommer puddelens kærne."

"De vil hjælpe moderen til en forsørger for datteren? Det er jo meget ædelt – med *min* mand!"

"Aldeles ikke, Ulla. Det er slet ikke i min plan. Men ulykken er, at den unge dames moder elsker og elskes af en kontorchef sidst i fyrrene, – embedsmand!"

"Virkelig?"

"Men hun er for fintfølende til at give datteren en stedfader så længe datteren er i hjemmet. Hun har måttet fortrænge sin kærlighed i flere måneder, og dette har angrebet hendes nerver. Jeg er hendes læge. Kort sagt: –"

"– Og så vil De hjælpe hele rækken –!"

"De ser min kombinerede plan."

"– hele rækken. Undtagen mig?"

"Også Dem, fru Ulla. Jeg vil give Dem den lette samvittighed, De med Deres skønhed, charme, ungdom og sjældne evne til at vinde de fineste og bedste af alle mænd, fortjener."

"Kære professor. Jeg har ikke søgt Dem som patient endnu."

"Ikke endnu, Ulla. Derfor er De medicinen for de andre. De er et serum, der betyder død for alt tvivlsomt og betændt i andre sjæle. Hvad siger De så til mit arrangement? At jeg er en fortryllende menneskekender, og at De tilbeder og højagter mig meget. Ikke sandt?"

"Det ved De, jeg gør, professor, som De på Deres side højagter og elsker mig! Og hvad mere er: Jeg beundrer Dem."

"Kære Ulla, det gør jeg selv, og med langt større kendskab til genstanden end De! Og lov mig så, at De vil gøre fire mennesker lykkelige og genvinde Dem selv som en stolt og uafhængig sjæl!"

Ulla havde smilet, ikke helt uden alvor: "Jeg skal tænke over Deres forslag, kære professor." –

Nu, fem år efter skilsmissen, spurgte hun ham til råds om Ejgil Sanders.

Professoren kom ind i den grønne hjørnestue, hvor hun sad og stirrede på flammen under den lille sølv-tekedel.

"De sidder her som en af Vestas jomfruer," sagde han, "og vogter på den evige lampe. Men hvor længe vil De blive den tro?"

"Ja, hvem ved!" lo hun forborgent. "Men fortæl mig hellere om patienten."

"Jeg er ikke sikker på, at han bør kaldes patient. Hvis man på en rejse for en tid kører gennem en tunnel, kan man vel ikke derfor kaldes blind! Ethvert menneskeliv passerer gennem kurver fra lys til skygge. Og kan man egentlig sige, at en tid tilbragt i tusmørke er mere sygdomsbestemt end den belyste periode? Det hele forløb er, som jeg sagde, en rejse over bjerge og i de dybe dale, ofte igennem bjerget, hvor der er meget mørkt. Således glider livet i sagtelig rytme for alle. Det er kun de store udsving, der er farlige, både de, der træffer individet udefra, rent materielt, og de svingninger, der rammer ham sjæleligt og styrter ham fra flugt til hæmning, fra den vilde sorgløshed til den dybe depression. Både De og jeg lever udmærket tilpas ved vore rytmiske skifter mellem lyst og mørkt

humør, vi kunne ikke undvære denne bølgende kurve, den er harmonien i vort liv, tonen, der skaber musikken i vort sind."

Professoren tav et øjeblik. Ulla sad tilbagelænet mod de orientalske puder, hendes træk havde en dvælen, som følte hun sig båret viljeløst med på den bølgende strøm.

"Ja," sagde hun, "jeg føler det netop således, som De siger. Og jeg tænker tit på, om det slutter, når vi dør. Døden er vel det voldsomste udslag i kurven, ikke sandt? Og mon det så ikke bøjer afgørende enten opad mod Paradis eller nedad mod Helvede. Og mon ikke kurvens vej, når man dør, afhænger af hvor harmonisk man har levet?"

"Jeg fratager aldrig nogen af mine patienter troen på, at Paradis en gang vil følge det Helvede på jorden, som den dybe melankoli sikkert må være. Men Deres liv har altid været skønt og harmonisk, Ulla – ikke sandt?"

"Ja, hvor ved De det?"

"Det ved jeg som Deres ven og læge."

"Ja, mon? Måske vil jeg også opleve det store udsving en gang. Når min ungdom er helt forbi!"

"Aftendæmring, Ulla! Og jeg ved, at De vil befinde Dem vel derved. De vil altid være i harmoni med Deres alder."

"Ja, hvem ved! Men nu Ejgil Sanders?"

"Dér er jeg mindre sikker. Dog tror jeg, at den mørkere tone, der bestemmer hans sind nu for tiden, kun er normal for hans år. Han har meget sent nået brydningen mellem drengetid og den voksne alder. Puberteten, ved De. Han talte selv oprigtigt og klogt derom. Hans intelligens og hans viden er langt forud for hans fysik. Han forstod præcist, hvad der foregik i ham nu og spurgte mig til råds. Han følte hele sit væsen hæmmet, følte

sit viljesliv sænket til en art drømmetilstand, som han selv betegnede som en dæmring, og den tilstand er kun typisk for de unge år. Det er det halvlys, der betinger sund og harmonisk vækst. Dæmring inden dagen, – siden vi nu har vedtaget at anse manddomsårene som livets middagshøjde og barnetiden som dets dagning."

"Jeg ved," sagde Ulla, "at der findes tidligt modne mennesker, der i deres opvækst viser høj intelligens, fremragende evner, og så pludselig går i stå, aldrig kommer ud over pubertetens krisetid, men synker, visner, går til grunde i sløvsind i de første år af tyverne. Sindssygelæger har et navn for den art sammenbrud, så vidt jeg ved."

"Jeg tror, jeg kan berolige Dem. Intet tyder i den retning, som De mener."

"Han kom fuldkommen nedbrudt til mig," sagde Ulla og så hen for sig. Hun oplevede på ny Ejgil Sanders komme hin aften, da han i fortvivlelse og væmmelse var styrtet bort fra teatret og havde søgt hende i hendes hjem. Hun havde set ham stå der i stuen, så ganske uventet, hun havde rejst sig fra det vigtige brev, hun havde påbegyndt; det var et brev, der var bestemmende for hendes og en mands fremtidige liv. Det var ofte påbegyndt, men aldrig fuldendt. Og heller ikke den aften blev det sendt af sted.

Hun havde straks forstået, at Ejgil var brudt sammen under et eller andet, der var hændt på teatret. Hun havde vist ham al den venlighed, hun kunne, havde endog taget hans hænder i sine, ført ham med sig hen til sofaen og søgt at få ham til at fortælle. Lidt fik hun da også at vide, men mest var han stum, med tænderne bidt sammen som for ikke at græde, hun havde

nænsomt strøget hans hår, det var stærkt og tillige silkeblødt, bølgende under hendes hånd, hun mærkede den vilde sitren af hans nerver med egen ukendt ømhed. I et uforglemmeligt nu havde hun taget hans hoved i sine hænder, presset det hedt og tæt mod sit bryst, følt ham i sine arme, denne skælvende yngling, som hun kunne give så uendelig meget. Hun skjalv, selv berust af den ømhed, det var: at sanse denne ungdom, der fortvivlet søgte glemsel efter lykke, her tæt mod hendes bryst. Og som i drømme vuggede hun hans hoved ganske tyst, til hun mærkede, at nu blev han rolig. Og med et følte hun, halvt forbitret, halvt skamfuld og til sidst i vemodig fryd, at det blot var et barn, hun her holdt i sine arme og nænsomt strøg over håret, til det fik fred og sov ind. –

Professoren havde stille fulgt det skiftende lys i hendes øjne.

"Jeg tror, De har handlet rigtigt," sagde han og nikkede. Og Ulla forstod, at han nøje vidste, alt hvad hun nu i tanken havde gennemlevet på ny: det skælvende nu, – den fuldt bevidste kræven, dernæst resignationen og den underfulde fred.

Hun smilede. Hun fandt ingen grund til at skjule sig for denne gode og forstående ven:

"Ja," hun mødte hans øjne frit. "Det er, som om jeg pludselig har fået en stor og halvvoksen søn!"

"De skal beholde ham i Deres hus," erklærede lægen. "Fra teatret må han bort. De og jeg kan tåle den slags indtryk, vi er vænnet til at træde fra fodfast plan til gyngende grund uden at blive svimle. Jeg går selv hyppigt i teatret. Det er for mig ikke gøgl, fordi jeg ikke venter dér at finde de værdier, som jeg kræver i det reelle liv. Jeg nyder komikernes grimasser og primadonnaens sminke med god appetit, som jeg nyder en fin

diner, – jeg kigger ikke i køkkenet for at se, om kokkene har rene negle. Det gælder at placere alt her i livet i balance og navnlig om ikke selv at lade sig rokke. Derfor må heller ikke De, Ulla, lade Deres hensigt forurene, når uden tvivl en del af Deres kreds vil tiltro Dem det, de anser for urene tanker, i det øjeblik De tager denne unge mand i Deres hus."

Der kom som et regnbuespil i Ullas øjne: "Mener De, at De ikke stoler på mig – eller at jeg ikke kan stole på mig selv?"

"Det sidste ved jeg intet om. Det første derimod: Jeg stoler på Dem, Ulla. Jeg ved, at De vil finde den skønneste form for kærlighed: Godhed! Jeg giver ham i Deres hænder. Vær hans værn under hans dæmring."

22

Ejgil fik den fjerde august et brev fra tante Strobel: "Onkel bliver i morgen klokken fem ført til ligkapellet på Vestre," skrev hun, "og du kan altså nok tænke, at han må være død, hvis du ikke har set annoncen i dødslisten, jeg lod indrykke i de tre største blades morgennummer. Begivenheden foregik i stilhed, stakkels onkel led ikke på det sidste."

Ejgil skyndte sig den følgende dag til Vestergade. Byen var urolig, Rådhuspladsen myldrede af mennesker, der stimede tæt foran bladenes vindues-opslag. Nedtrykt og sky borede han sig vej gennem vrimlen.

Tante Strobel modtog ham i dagligstuen. "Hvor er det sørgeligt med onkels død!" sagde hun, "selv om vi længe har ventet på den! Han var sådan et ejegodt og uselvisk menneske i sine sidste måneder. Han lå ganske stille hen uden at kende nogen. Vi kunne lade ham ligge timer igennem uden at behøve at se til ham, han var ganske lam over det hele, så vi var vis på, at han ikke kunne komme noget til!"

Hun var sørgeklædt i ny tailor-made spadseredragt, og stod og strøg en sort nederdel, som hun havde ladet omsy til Kirsten.

"Ja," sagde hun. "Det er en bedrøvelig dag. Og en ulykke kommer jo ikke alene. Først dør stakkels lille fa'r og selvsamme dag udbryder der verdenskrig!

Men jeg røgtede min pligt mod mine børn, hvis forsørger jeg nu er blevet," vedblev hun, "og det til trods for sorgen. Jeg gik øjeblikkelig, da jeg så på Rådhuspladsen, at der var kommet

krig, op og hævede alt hvad jeg havde på mine sparekassebøger. Selv om de stod spredt i fem forskellige banker, kunne jo ulykken true, og så gik jeg rundt og købte havregryn, kaffe og ti kasser Mignoncigarer, hvis det skulle knibe. Jeg har jo kredit alle stederne, så hvis krigen kommer hertil og landet går fallit, behøver jeg ikke at betale for varerne. Men kom nu med ned, Ejgil og se til onkel. Han ser så glad og fornøjet ud i døden.

Kirsten kommer straks derned og de par nærmeste af slægten samt pastor Krabbe. Vi vil synge en lille salme ved båren."

Hun gik foran Ejgil gennem lejlighedernes net af korridorer.

"Stakkels Theodor kommer desværre ikke hjem til begravelsen," sukkede hun: "Som du nok ved, fik han et lille ekstratillæg på straffetiden for opførsel, men ved nytår kom han på fri fod. Og så fik han jo straks ugen derpå en plads hos en anden vekselerer, og lige så betroet som hos hr. Favier. Det var et svimlende held, som vi må takke for! Men han havde jo også en glimrende anbefaling for flid og troskab fra hr. Favier, som han fik fire måneder, før hans snyderier blev opdaget, da han bad hr. Favier om en attest til et legat på Handelsskolen. Så på den anbefaling kunne han jo få hvilken som helst plads byen over. Men nu har han meldt sig syg på kontoret nogle dage, fordi han er rejst til Jylland med en finansmand for at opkøbe alle landets heste ned til krigen. Det er jo en stor lykke for Theodor, at krigen kommer og kan give ham oprejsning!" – Heller ikke Aase var hjemme, hun var forlovet med en tandlæge, og han lukkede først klokken fem, men begge ventedes til højtiden.

Ejgil gik efter tanten ind i dødsværelset. Alt var som før. Kun stod nu den sorte kiste, hvori onkel Strobel lå, parallelt med sengen, hvis dyner var slået tilbage over fodstykket. Det så ud, som om han var rullet lige fra sengen ned i kisten. Ejgil kom til at tænke på Willibald Olsens maleri, der endnu hang der inde i den tomme spisestue og havde fået patina af fluesnavs. Men hvor var det ikke længe, længe siden, at Willibald havde lagt dette billede fladt ud på gulvet for hr. Bonfils og onkel Sanders, som gravede han en grav for deres fod! – Og endnu længere siden syntes han det var, at han havde siddet her på onkel Strobels sengekant med Christian og leget baron Tottenberg i Alperne. Nu følte han, det stillede han sig klart, ikke stort mere for hine dage. Det var blot som at være trådt fra en sal i et billedgalleri ind i en anden. Der var nye billeder, de gamle var blegnet, og de nye vandt magt, som havde de altid været den eneste virkelighed i verden! –

Tante Strobel tog svededugen bort fra den dødes ansigt, det var en chokoladestels-serviet af damask med forglemmigejskant og frynser; Ejgil huskede den nøje fra fødselsdage hos Strobels.

Den afdøde sagfører lå imellem de to snehvide lagener, med et muntert smil om den ikke meget indfaldne mund.

"Vi lod ham beholde gebisset," hviskede tante Strobel, "– indtil kisten skal lukkes." –

På alle væggene sad som før de talrige bladudklip klistret.

"Vi gjorde alt, hvad vi kunne for at more ham," hulkede tante Strobel, "selv da han lå hen med liggesår, og doktoren ville have ham lagt i vandseng. Men det forbød jeg dog på det strengeste, og heldigvis døde han, før det blev nødvendigt. Selv var han jo

ganske åndsfraværende den sidste månedstid, men man kunne jo dog ikke vide, om han ikke nemmede et eller andet omkring, og jeg blev derfor ved med billederne, det var dog livligere for ham end de gamle numre fra i fjor, selv om han ikke kunne bruge kikkerten mere. Der er alle de sidste løbesedler med verdensbegivenheder ude fra krigen, ligefra dobbeltmordet på den østrigske kronprins og hans prinsesse. Og der hænger den sidste bulletin fra i forgårs med Tysklands krigserklæring! Om natten døde han, men den nyhed fik han dog med, hvis han da endnu var bevidst nok til at læse. Og jeg er kun glad ved, at vor Theodor ikke er nået til den værnepligtige alder, hvis krigen skulle komme her til byen."

Der lød højrøstet tale fra entreen, den dæmpedes nu. Det var Aase, der var ankommet med sin forlovede, tandlægen, de havde haft en scene op ad trappen, men dødens nærhed tvang tandlægen til at lade Aase beholde sidste ord indtil videre. Han var i sort stram jaket, rødblond og fregnet helt ud til de pastapolerede negle. Aase var i ny fodfri dragt fra sørgemagasinet. Hun rakte nådigt Ejgil tre handskefingre.

Lidt efter kom et par fattigklædte tanter med crêpeslør på hattene. Deres åsyn viste en kummer og forgræmmelse, der var for årgammel indgroet til blot at skyldes onkel Strobels død. Og på slaget fem indfandt pastor Krabbe sig i fuldt ornat.

Hans endnu blomstrende runde oldingeansigt lyste op, da han så Ejgil:

"Hvor er De – eller skal jeg virkelig sige du – blevet lang og velvoksen! – og ikke mere den lille spæde glut, der lå og smilede i sin tantes arme, da jeg gav ham dåben!"

"Ejgil var virkelig over otte, da han blev døbt," protesterede tante Strobel. "Jeg holdt blot hans kasket."

Pastor Krabbe så distræt op. "Ja, nu husker jeg det. Det må være Deres egen, jeg tænker på, fru Strobel. Theobald, ikke sandt?"

"Theodor," rettede tante Strobel. "For ham har pastoren ganske rigtigt konfirmeret i forfjor. Og, jo tak, pastor Krabbe, med ham har Gud føjet alt til velsignelse, selv om det også blev noget sent."

Kirsten havde stillet spisestuestole fra et endnu usolgt møblement i to rækker langs kisten og man tog plads. Kirsten omdelte derhos sin egen og Theodors konfirmationssalmebøger, begge i rødt maroquin og med guldsnit samt moderens, der var af ældre umoderne snit, men ellers som ny, hvilket fru Strobel forklarede pastor Krabbe ikke skyldtes dårlig kirkegang men sparsomhed, idet hun var langsynet og godt kunne se i salmebogen i stolen foran hende. Pastor Krabbe sagde selv, at han kunne undvære salmebog, han kunne alle tekster udenad, og Kirsten og Ejgil så i samme bog.

Fru Strobel skottede til dem, mens hun sang, og hun kunne have grædt, om hun ikke allerede svømmede i tårer over stakkels Strobel, der dog lå i sin kiste, så forsonende i døden, med et udtryk som sang han salmen med. Men hvor var det ikke skønt at se på dette unge par, som hun altid havde håbet for hverandre, og som nu sad dér med deres skuldre tæt op imod hinanden og sang sammen af den samme bog. Kirstens figur havde ikke gjort forhåbningerne til skamme, den havde strakt sig i længden, hun havde ligefrem fået et mellemstykke ind mellem barm og hofter. Ejgil lignede en ung kerub, hun

huskede fra hjørnet af en altertavle, særlig nu i sit nye mørkeblå fine sæt, der sad så glimrende, og som sikkert var skænket ham af hans nye velgørerinde, hvis skatteopgivelse, vidste fru Strobel af selvsyn, var blandt de øverste på listen. Og hvor uhyre måtte så ikke hendes virkelige indtægt være! Det var et sjældent og betagende syn at se på de to kære unge mennesker! –

Christian stod udenfor og skrabede på døren. Kirsten måtte efter salmen hen og låse, da Christian jo kunne lukke op med poten. Kirsten hulkede. Hvor var ikke alt forandret fra den tid, da Christian kom med vin og brød fra klosteret til Andreas Hofer og baronen i hans spalte! Hun prøvede at fange Ejgils øjne, men hvor var de ikke blevet underlige, de undgik ikke hendes, men var ganske fremmede! Gråden kvalte hende næsten, skønt hun havde stoppet hele lommetørklædet ind i munden for ikke at vise sig for svag. –

De sang endnu en salme, den skønne hymne: "Tænk når en gang den tåge er forsvunden".

Og fra de ord tog pastor Krabbe sit udgangspunkt.

Kirsten søgte som et råb om lindring blot et eneste blik fra Ejgil, varmt og fortroligt som den gang. Men hvor var ikke hans øjne blevet hårde, kolde, blanke, næsten som af slebent glas! Hun tænkte på eventyret om den lille Kai, der var bortført til Snedronningens slot. Var denne rige velgørerinde en sådan isnende kold og egenkærlig kvinde, der forvandlede alt omkring sig til kulde og frost! Havde Ejgil en splint af Djævelens troldspejl i sit øje, havde han glemt baron von Tottenberg, som nu lå her stivfrossen og død, ingen ville mere bringe ham portvin og smørrebrød i Christians kurv! Alt var så håbløst og

sørgeligt. Men Kirsten bestemte, at kom hun selv en gang til højhed, så ville hun være lige så kold og ond imod Ejgil! –

Den sidste salme blev sunget. Aases forlovede, tandlægen, blev efter aftale med fru Strobel ene med afdøde, det var jo et dyrt gebis med guldgane, og nu kom jo tilmed krigen med knaphed og opråb til folket om at spare over alt.

23

Fru Faber fik besøg af sin tidligere mand. Hans runde skikkelige ansigt var ophidset, han var i knæbenklæder med gamacher og var lige kommet til byen på motorcykel ude fra sit landsted ved Helsingør.

"Jeg tog ud for at ordne alting for Laura," sagde han. "Villa "Trods" ligger på en bakke, 65 meter over vandfladen, ved du, og hjælpeløst udsat for beskydning fra søsiden. Jeg kan ikke forsvare at lade min kone bo derude, når jeg selv sidder sikkert på mit kontor i en velbefæstet hovedstad, selv om alt vakler om os nu. Men nu du, Ulla! Jeg skyndte mig herop, da jeg havde fået Laura med børnene og bagage i toget. Nu må jeg have lov at ordne al ting for dig. Du har vel hævet alt, hvad du har på din bankkonto? Jeg tror, du kan forsvare at lade dine værdipapirer ligge i din boks, banken har jo bombesikre hvælvinger."

Ulla smilede. "Din stakkel, der skal have bekymringer ikke blot for Laura, men også for mig!"

"Selvfølgelig. Jeg føler selvsamme moralske forpligtelse for dig som for Laura!" – Han så hastigt og sky på hende. "Jeg bemærkede for resten, da jeg kom, en herrehat i entréen. Har du besøg?"

"Nej, du forstyrrer slet ikke. Det er blot en gæst, jeg har."

Han så ned. "Ja så! – Ja, mig skylder du jo ikke regnskab – ikke nu mere i alt fald. Det eneste, jeg beder dig om, er at du tager hensyn til din egen sikkerhed. En verdenskrig er ikke sådan helt til at spøge med!"

En let frysning fo'r gennem hendes skuldre. "Nej, jeg ved det, du!"

"Du lover altså at træffe alle nødvendige dispositioner?"

Ulla stod ved vinduet, der vendte ud mod havnen. Over Langebro kom en afdeling artillerister, indkaldte til sikringsstyrken. De var i ny mundering og bar endnu det civile tøj over armen. Deres march var mærkelig majestætisk, de træge ansigter havde præg af anstrengt ansvar.

Ulla vendte sig, hendes stemme fik en understrøm af vrede: "Jeg agter kun at træffe én disposition: Jeg ruller mine persienner ned!"

24

For Ejgil stod disse år, der fulgte, stemt i halvlys.

Intet var grelt. Han vidste, at blot et eneste glimt af flammerne derude ville skære som en kniv, hvert gny nå her ind som en hvinende dissonans. Han var dybt taknemmelig for den evige skumring i dette hus, hvor hans sind i hine brydningsår fandt en vækst, der føltes monotont som en halvt bedøvet smerte.

Han mindedes lang tid efter, når han tænkte på disse år, et billede af Albrecht Dürer, en radering:

En vinget genius sidder dybt forstemt med hånden knuget mod sin hage, hun er en kraftig, modnet kvinde, de stærke folder af den vide kjortel viser hendes lemmers kraft, men sorgerne har ældet hendes åsyn; hun sidder bøjet tænksomt, tvivlende og dog i rolig trods mod skæbnen. I højre hånd holder hun en passer, hvis spidser spænder om en lukket bog. For hendes fod er slængt en sav, en høvl og tænger, livets træge værktøj. For længst har hun holdt op at forme den konkrete verden. Den randt som sand tilbage gennem hendes fingre og blev igen til kaos. En mynde hviler dybt i søvn ved hendes side, alt liv er blevet dvale, og blot tanken tumler rastløst og ukueligt endnu med sine formler. Men de sfæriske symboler er kastet bort som legetøj for længst – en globus og en femfladet terning. Alt rumligt er forladt. En stige mod det høje standser afbrudt ved verdens ramme; et timeglas bag hendes hoved viser kun, at evigheden blot er tomhed. Genius har træt af sin grunden løftet sine øjne, talcifrene på en kvadreret tavle siger hende intet

mere, regnbuen, der står spændt om stjernen, hvis stråler spreder tågen, er for hendes øjne blot et goldt fantom. Fra pillen over hendes hoved stirrer på sin brudte bue en forgrædt erot. Men på en flagermus' gustne, vidt udspredte vinger står skrevet hendes navn: Melancholia!

25

I de fire år Ejgil boede i fru Fabers hjem, drev han frie studier af enhver art. Hans hang til at samle viden var endnu som før, men alt faktisk stof blev nedstemt i dybden af hans sind, han var ubesværet af sin kundskab, havde evnen til at glemme i et nu og på ny at huske i det nu, det gjaldt.

Han sagde tit til fru Faber halvt i spøg, at han på et, højst halvandet, år ville kunne stille sig til prøve i et hvilket som helst fag og med lethed bestå. Hun lo og fandt det hensigtsmæssigt, om han dog i hvert fald først blev student. Han lovede at føje hende, undersøgte samme dag, hvad der blev krævet, indså at han på et par punkter muligt havde mangler, læste for en sikkerheds skyld matematik og sprog et par måneder og tog derpå eksamen.

Han kom hjem og satte sig til frokostbordet, hvor fru Faber ventede ham. Ingen af dem fandt grund til særligt at fejre lejligheden, de talte blot fornuftigt sammen.

De sad over for hinanden i den store hvide spisestue, holdt i Louis Seize stil. Hun var klædt i en let sommerdragt, blot et svøb af bladgrønt silke, hendes legeme syntes fuldt ungdommeligt endnu, spændstigt og smidigt, selv nu da hun mageligt sad lænet i den brede armstol.

Som så ofte gled hans blik bort fra hende og så ned. Hun nød altid denne sitren, hun anede i hans nerver, når han med ét fuldt bevidst sansede hendes nærhed. Hun undte sig nu og da en sagte kalden i sin stemmes klang, en æggende gliden af hånd eller fod, ville gerne føle den lette rus, det var at mærke hans

øjne hige som et frygtsomt kærtegn imod hendes. Men straks slukte hun på ny sine sanser, kunne sidde streng og ubønhørlig, eller hun kunne mildt og blot moderligt skænke ham et håndtryk eller smil; således var det jo hendes pligt, som værn for hans dæmring!

Nu nød hun at se ham sidde dér urolig og nervøs ved at mærke duften af hendes parfume, lyttende efter silkens gliden, når hun glattede den om sit knæ. Dagens oplevelse var ganske glemt, han følte kun hende, og hun tilstod åbent for sig selv, at hun følte kun ham. Men ikke som han ønskede – hvis da noget ønske var ham bevidst! Eller mon ikke –? Hun i alt fald ønskede ikke det forbudte. Der var imellem dem en zone, bævende af fine strømme, der ikke måtte brydes. –

Hun tog magten af hans øjne ved et bebrejdende næsten bedende blik.

"Og hvad har du nu tænkt dig, Ejgil? Kaste dig over et særfag. Jeg stiller dig frit."

Han overvejede et øjeblik, sikkert dog blot formen, hans hensigt var på forhånd givet.

"En specialitet vil jeg i hvert fald ikke vælge. Specialisten er vor tids forbandelse: Klog på et eneste af livets felter og imbecil på dets ti tusind andre. Specialismen er filistrenes vældigste våben, deres patent på at holde dom over alle frie ånder – blot fordi de kender hemmeligheden ved infinitiv-surrogater i rumænsk eller patent-dørlukkere! – Specialister," sagde han, "er alle skyklappede æsler!" Han lo, dog ikke overgivent. Hans nerver var endnu ikke i ro.

"Du kan gøre, som du vil Ejgil. Og for resten har jeg altid båret mig ad på samme vis. Jeg nød over alt, hvor jeg så ting

værd at nyde, – aldrig til overmål, aldrig et glas til bunds. Derved har jeg holdt mit sind ungt, trods mine alt for mange år. Og har du lyst, kan vi dyrke vore studier sammen. Alt hvad vi kan samle i disse triste tider af musik, bøger eller billeder. Kun en ting kan jeg ikke give dig lejlighed til foreløbig –!" Hendes øjne sortnede, stemmen fik en hemmelighedsfuld bæven: "– til at rejse sammen med mig!" Hun tilføjede lavt og vredt: "Den forbandede verden! Den fordømte krig!" –

Krigen var for hende intet videre end en ufrivillig pause, en ganske uventet hæmning udefra mod hendes drift, hun endnu følte usvækket, ung og ivrig. –

Hun var opdraget i datidens radikale doktriner. Faderen havde i sit rigmandshjem samlet en kreds af de førende navne inden for firsernes og halvfemsernes frisind: politikere, videnskabsmænd og kunstnere. Datteren var opdraget til urokkelig tro på et fremskridt, der roligt og rationelt blev til gavn for sund demokratisk politik, – dog uden at krænke overklassens ret til en mere forfinet kultur!

Hun havde i sin opvækst kun set denne tro bekræftet ved fremgang over alt: folkelig højnelse, bedre lovgivning, mere velstand for de mange småhjem, rigere mulighed for de dygtige, en vældig teknik i alle fag, nye metoder til rådighed for en sund intelligens, der omsider var frigjort for dogmers og præsteskabs censur. Den mægtige samfærdsel havde åbnet alle lande, over alt var tryghed, orden, sikkerhed, fred. Det var blot hendes fædrene idealer på sindig og solid vej mod en løsning. Hvad der skete nu, var brud på programmet, mod alle forudsætninger, absurd, så irrationelt, at det gav en oplyst

intelligens ret til den absolutte protest, det var, helt at bortse fra krigens eksistens, at benægte dens virkelighed!

Hendes ringeagt for de krigsførendes tåbelighed var så stor, at hun end ikke følte sig forarget eller vred: Heldigvis havde hun midler til at holde denne verdensgalskab ude fra sit privatliv! Hun havde det held at bo i et neutralt land, det var et faktum hun tog imod uden videre tak, – selv under pest forblev vel enkelte huse smittefri! Altså indrettede hun sig her bedst muligt. Hun undte sig endog at læse bladenes depecher, – fulgte krigen rent teknisk, holdt blot sine nerver og sin sympati fri for giftens kim, der jog herind.

Professor Kramer søgte at fritte hende ud om hendes stilling:

"Jeg kan forstå," sagde han, "om De slutter som så: Verden er kun *mit jeg*. I det spejler sig alt. Jeg er derfor det vigtigste væsen af alle, og på en måde er alle andre kun fantomer, jeg ser i en drøm. At de kæmper, forbløder og dør, angår derfor ikke mig en smule mere, end jeg bestemmer selv!"

Men han indså, at således sluttede hun slet ikke, forstod end ikke hans tankegang. Og kvinder, vidste han jo, behøver ikke abstraktioner som mænd for at nå til et praktisk resultat. De går lige løs på målet. Krigen var Ulla Faber til gene, derfor satte hun den på døren som en ubelejlig gæst. Og foreløbig i alt fald gik det også godt. Mere ønskede hun da heller ikke, hun regnede stedse kun med overskuelige ting.

Han beundrede hendes enestående brutale fysik: Hun trodsede sig igennem hver dags dont præcis som før krigen, hensynsløst benyttede hun sine venner og forbindelser i banker og offentlige kontorer til at undgå alle krigstidens restriktioner, pugede ikke som de forknytte små hamstrere havregryn,

stearinlys og grøn sæbe i dynger; hun skaffede sig, hvad hun ville, benyttede et blik eller et smil, hvor et ord ikke var nok, hun vedligeholdt suverænt et liv i luksus og forfinet kultur som før. –

Til Ejgil havde hun indrettet værelser i en anden etage af det store hus ved Vestre Boulevard, som hun ejede. De mødtes ved måltiderne, drev studier i fællesskab, hun havde et atelier i et rum under taget, hvor hun i sin tid – uden videre held – havde forsøgt sig som billedhuggerinde. Ejgil arbejdede heroppe, når han intet bedre havde for, modellerede eller mejslede i sandsten, prøvede med større interesse sortkunst eller træsnit. Men at han intet virkeligt kald følte til at blive kunstner var ham klart, uden at det voldte ham videre sorg. Han indså desuden, at han tegnede for korrekt. – Han tænkte i spøg, at han turde ikke for Willibald Olsen og de andre modernister! Han kunne nu en gang ikke frigøre sit syn helt fra livets realisme. Det var hans skavank! Til andre tider drev han og Ulla i fællesskab studier i kemi. Der blev indrettet et laboratorium, det var endnu muligt at få tilsendt udenlandske fagbøger, de eksperimenterede med de sidste opdagelser inden for kemisk fysik, ikke altid blot dilettantiske forsøg, uden ønske om at nå det originale. De vidste begge, at det kun var tidsfordriv og legetøj, men fandt det sindrigt, smukt og rationelt. –

Ulla Faber førte Ejgil med sig som sin kavaler, når hun besøgte et teater eller en koncert. De blev snart kendt af det faste parket som et par. Man smilede eller skumlede; men hendes dristighed: at vise sig offentligt med denne ganske unge mand, hun underholdt i sit hus og utvivlsomt som sin elsker, denne ganske imponerende hardiesse var så uhørt, at den

sikrede hende en særstilling så absolut, at enhver kritik var malplaceret; de gængse love passede ikke på fru Faber. Hun modtoges i alle kredse, hvor hun nedlod sig til at komme. For kuriositetens skyld fandt man på at bede hendes unge page med. Man kunne for en forms skyld regne denne dreng for adopteret, selv om man gisnede på et forhold af en lidt intimere natur.

Fru Faber nød at sidde på sin fremskudte plads i logen ved premierer og koncerter med Ejgil ved sin side; hun elskede at vide ham bedømt og vurderet af de diskrete blikke, der sneg sig mod dem i ly af en kikkert. Hun vidste, at han flatterede hende med sin ynde, finhed, mandighed og elegance, hun kælede for den tvivl, hun så i alles øjne, om han var hendes elsker eller blot en dreng, i hvem hun fandt en ven og kammerat; hun lod ane ved et blik, et sagte pres af sin hånd om hans, vidt synligt for alle, at der var mere end blot lidt moderømhed mellem dem, men vidste dog på samme tid, at netop dette kærtegns dristighed, gav hoben nye tvivl: om ikke denne åbenhed just kunne tyde på, at der intet var at skjule!

Tit tænkte hun: Hvad ved jeg selv, om hvad jeg føler for ham. Jeg elsker ham, – så meget ved jeg sikkert. Men hvorledes? Med sjælen kun – og dog tit savner jeg hans nærhed, intenst og hedt! – altid som behag, men aldrig som en hunger. Jeg elsker, at han som en page følger mig og drages af mig, at han beundrer og tilbeder, bedrøvet tit, men aldrig helt fortvivlet, hengiven, ridderlig og aldrig ydmyg. Hendes hele opdragelse og hendes slægts kultur var præget af de franske idealer, den ånd, der i hendes opvækst var moderne. Hun så i sin protegé lidt mere end en page, som hun tillod at smægte hen i elskov, hun

formede ham i sin tanke til en type: chevalieren, stiliseret efter *le goût français*, – mere smidig, mere fri og spirituel end den moderne gentleman i angelsaksisk mønster.

26

Til naturen havde fru Faber intet nært forhold. Hun plejede at sige, at i Vesteuropa eksisterede naturen kun på havet og i stjernehimlen, resten var blot land under agrarisk dyrkning eller ruter for turister. Og hun selv var også veltilfreds ved at være en turist i luksustog mellem internationale hoteller. Naturen i hendes eget land var enten offentlige parker eller villahaver i privateje. Den moderne friluftsbevægelse fandt hun udtryk for i tennis eller ridning.

Hun red ofte ud i selskab med Ejgil. De havde deres heste i det fashionable ridehus, men i forårssæsonen tog de ofte flere dages ture ud i hovedstadens omegn. Hun red som kavaler i herresaddel, i de ens mørktfarvede ridedragter lignede de to unge jævnaldrende brødre.

Det var i de store dage i 1916, da krigens hausse gik over de neutrale landes børser. Hvem der ville, satte levefoden op til svimlende beløb, støttet på en margin i dampskibs- eller industripapirer, der stod åben næsten uden depot hos de talløse vekselerere, som skød op. De nye rige viste deres flade fjæs på alle promenader. – Ulla Faber undgik med vilje hver art spekulation, og hendes levefod var forholdsvis beskeden nu, da landet var et orgie af grådigt og beriget plebs.

En af disse forårsdage var hun og Ejgil redet ud i Nordsjællands skove. Ved et hotel, hvor de holdt rast var rækker af højrøde, blå og gule splinternye automobiler, mægtige frokoster serveredes på den store glasveranda. –

Ejgil opdagede, da han stod af sadlen, familien Strobel højt til sæde i en rødlakeret Rolls-Royce vogn. Theodor sad ved rattet og bag ham moderen med Aase og hendes tandlæge, – de var nygifte vidste han, – samt Kirsten. Han hilste på dem.

Theodor betragtede overlegent hans ridehest:

"Jeg troede ikke disse gammeldags dyr fandtes mere her i landet! Vi sendte, hvad vi kunne skrabe sammen af alle landets krikker, ned til krigen og fik dem skudt." Han klappede på hjulskærmen: "Set min nye vogn?"

Tante Strobel rakte Ejgil sin fede lille hånd, fortroligt som i gamle dage:

"Theodor har sin egen forretning nu, og har den største omsætning af alle på Børsen trods sine unge aldersår. – Vi ligger i dampskibe, han og jeg à meta, – sig til din dame, at hun skal købe Skandia-Linjen og bugserbåde; Theodor er leder af en blok, der hausser dem. Lille Kirsten har sat fem hundrede ind, hun har sparet op i ti år, det lille skind, nu ejer hun tyve tusind, blot til lommepenge!"

Begge husene var solgt, fortalte tante Strobel, med vældig avance. Og tandlægen, Aases mand, tog mægtige partier vin hjem fra Californien, som han sendte ned til Tyskland etiketterede som ægte rød Bordeaux. Der var engelsk klausul mod eksport til fjenden; men den åd Kirsten.

Kirsten stod ikke ud af vognen, men havde ladet tjeneren bringe sig en citronvand, som hun betalte med en femkrone uden at skulle have igen. Hun så hovmodigt fra sit sæde ned på Ejgil. Hun var i spadseredragt af lyseblåt silke og havde fået pagehår som Aase; munden var en anilinrød streg med en klat i midten. Også Christian var med i vognen, han lå gispende og

fed på bundens bjørneskind med en lyseblå sløjfe ved sit halsbånd.

"Det er lille Ejgil," sagde tante Strobel mildt til Kirsten.

"Nå," sagde Kirsten og så lige ud for sig. Hun sad stiv i sædet med sin barm skudt op mod hagen af det djævelske korset.

Theodor kom ud. "Bliv i vognen," sagde han. "Tredje klasses sted, skidt vinkort, og ingen orkester." Han tog plads på førersædet.

"Vi kører til Marienlyst! – Hold på krikken, mens jeg starter!" råbte han til Ejgil, – "at den ikke dør af skræk!"

Vognen fo'r bort i en stribe røg. Forinden mødte Ejgil Kirstens øjne. De var kolde og grusomme. Den røde plet midt i hendes mund så ud, som rakte hun tunge. –

Fru Fabers hjem var for ham kun toner, nuancer der bølgede forbi og svandt hen. En stue var grå, en anden hvid, en tredje vieux rose. Der var vinterhavens hvælv af palmer og bund af orkideer, bibliotekets mørke paneler og bogrygge som de gyldne døre til tusind nye verdener. Og gennem den stille skumring gled Ulla Faber ulegemlig, syntes han, en fe, et fantom, alt lys var fortættet i hende, farverne tændtes hvor hun rørte, blomster brød frem for hendes fod, som når Venus vandrer i sin have. –

27

Da krigen omsider blev forbi, rejste fru Faber og Ejgil sammen sydpå.

For hende var denne rejse som en erobring af kloden på ny. Hun havde levet sin ungdom i den store internationale verden, i London, rom og Berlin, i Orienten og Amerika, mest dog i Paris, først på rejser med faderen og siden, efter hans død, et uafhængigt liv i de store centrer for rigdom og smag. Og nu efter fire tusmørkeår gik forhænget op for denne verden på ny.

Hun styrtede sig ud i denne rejse, planlagde den længe, og lod den tage sig som en storm. Og nu kom tilmed det nye: at hun skulle vise alt det, hun havde elsket, Sydens sol og palmer, Italiens marmorbyer, Østerlands haver for sin unge kammerat, oplukke hans friske og kundskabslystne sind for tonen derude, hvor verden var vid og vældig – – føre ham til Bayreuth og Wien! – til musikkens mestre – Wagner – Beethoven! Endelig en gang igen lytte til de brusende orkestre derude. – Og først og sidst Paris, hvor farverne har hjemme, den blonde aften over Seinen, boulevardernes vrimmel, caféernes intime kroge, den krystalklare klang af det franske sprog i de hvide saloner –! Endelig en gang tilbage til mindet om mænd, hun havde mødt derude, – nætternes tropiske glød, ildfluernes dans over tvende vinglas, når hun og en anden var alene omsider på terrassen ved hotellet i Algier.

De gamle steder, de herlige byer, de skønne lande, dem skulle hun se på ny, eje dem på ny, åbne dem for den, der til nu havde levet som en drømmende dreng i hendes hus! –

Og nu på udrejsen ville hun først lidt efter lidt fjerne sløret fra hans sind, langsomt lære ham at nyde det vidunderlige liv, der ventede derude. Og til sidst! En gang –! Hvad vidste hun selv? Var hun selv endnu ikke ung, stærk og erfaren, havde gaver at give, rigere end nogen mand havde mødt fra hendes hånd. Attråede mon denne kloge og uberørte dreng noget andet i verden end det, hun overdådigt kunne give, – og ville *hun* give til nogen anden i verden end til ham! –

Men en knugende uhygge fulgte deres rejse fra første færd. Ved alle grænser var endnu vagter, Tysklands byer var hærgede af nød og revolution, sultende børn, nedbrudte gamle, krigens invalider mødte dem over alt. Ved Italiens grænse blev tre blinde officerer af en Rødekors-søster ført ind i deres kupé. De seks tomme øjenhuler fulgte dem indtil Rom.

Hun så, at verden var forandret. Det forhæng, hun drog til side, var blot lagnet, hun drog bort fra et lig. Deres rejse blev en flugt. Og forbitret indså hun, at den tid, der havde været hendes, de år, da hun havde elsket skønhed, godhed, ånd og fordragelighed, var skilt ved et sværdhug fra en tid, der endnu var skjult under skyer. Hun følte sig forrådt, plyndret, berøvet en verden, der var hendes medfødte ret. Her var alt kun amputerede, krigsenker, hittebørnskolonner af magre og forkuede tyvefjæs – og bag brandmurene lurede sikkert horder af oprørsk proletariat!

Hun følte, som var Ejgil det eneste, hun havde reddet! Han var hendes, uafviseligt hendes, hun havde spundet ham ind i et silkesvøb, som en puppe hvilede han i drøm ved hendes hjerte, hun havde lagt et slør mellem verden og ham, ingen anden kvinde var blevet til for ham endnu, ingen anden skulle eje

ham. Disse år for ham havde været som en drøm i et Venusbjerg – nu – snart! – ville hun se ham vågne, længes, fordre at kende den usigelige lykke, det var hans ret at eje i hendes favn! Snart – snart! Ikke nu! I Paris! Måske i Paris! I fire år havde hun afledt og formet hans higen, nænsomt vendt hans drift imod drømme, mættet ham med skønhed og kundskaber, lært ham at vente på en time, da alt skulle blive hans.

Men nu da deres rejse sammen blot var en vandring gennem tåge, hvor hæslige skygger rejste sig fra krigens ruiner, nu havde hun kun den eneste ting tilbage at give ham: Sig selv. Hun forstod, at det vidste han som hun og blot ventede tålmodigt på den time, da hun kaldte ham til sig.

De nåede omsider Paris. Hun fandt byens konturer som før, en myldrende menneskehob som før, men dens tempo var tungt, dens åsyn alvorligt. Og fra de gamle caféer i Montmartre, hvor hun havde leet med studenter og kunstnere i de purunge år, der lød nu en ny tone: de amerikanske jazz-bands, en rytme, der rev i hendes nerver; men hun forstod den, følte dens kraft, den kaldte forunderligt sødt på den drift, der endnu i enhver er til fra den tid, da verden kun var en kraal i en jungle.

28

Ejgil strejfede ofte på egen hånd omkring i Paris.

Hans nerver var i uro, samværet med Ulla blev tit uudholdeligt, han magtede ikke mere at underkue kravet, som drev ham mod hende. Han kunne uden afsked pludselig bryde op, når de var sammen, følte, når han gik, den stille spørgen af hendes øjne, og han så af smilet om hendes læber, at hun gav sig selv det svar, han prøvede at fordølge: Jeg ved du går, fordi du elsker mig!

Han nagedes af skinsyge, når hun mødtes med sin kreds fra fordums dage; tit var det mænd, hvis blikke, når de søgte hendes, hviskede om et og andet minde, som hun fortav for ham. Han huskede, at i de år han havde levet i hendes hus, var en af disse mænd en stadig gæst. Han tænkte ikke videre derved den gang, nu genkaldte han sig aftner, hvor hun i selskab med den anden var taget bort. Hvorhen? På en koncert – i teatret? – måske til ham! Hans navn var Berenskjöld – han var for tiden bosat i Paris, var svensk og havde stilling ved gesandtskabet, vidste han, en verdensmandstype, en tavs charmør, gråsprængt i tindingerne, yderst sleben. Han kom og gik hos Ulla uanmeldt. Og når han så på Ejgil, var der i de små fine rynker om hans øjne et drag af mild ironi – kun en enkelt gang – det huskede Ejgil, et udtryk af en egen irritation, af slet behersket vrede!

De havde sammen spist på en stor italiensk restaurant, og da de skiltes, var det, at Ejgil så Berenskjöld bragt ud af ligevægt.

Han hviskede et uhørligt ord til Ulla, og Ejgil opfattede hendes korte svar, – "Det er min egen sag!" forstod han, at hun havde sagt. Hun var tillukket tavs, da hun og Ejgil kørte hjem.

Han fulgte hende gennem korridoren i hotellet, hvor de boede, til de nåede hendes dør. Et øjeblik stod hun stille dér med hånden om dørlåsens greb. Han så den hvide oval af hendes ansigt lysende i rammen af det svære mørke hår. Og for et nu så han en sløret, en tårevædet glans i hendes øjne. Hun tøvede, om hendes læber kom en bæven, en hvisken, næsten som en kalden. Den svære pels var gledet bort fra hendes nøgne skuldre, han bedøvedes af den hede duft han anede fra hendes hud. Men da han løftede sin hånd mod hendes arm, smilede hun blot stille, øjenvipperne skjulte blikket helt, og sagte som et kærtegn kom hendes stemme: "Ikke nu! Vent! –"

Han strejfede om på boulevarder og i parker, i gyderne om hallerne, i de gamle gader langs med Seinen. Han hadede Paris, den var en labyrint, hvor den, han søgte, bestandig holdt sig skjult. –

Tit gæstede han caféerne på Montparnasse. Der færdedes vildfarne vagabonder som han selv, han både foragtede og elskede dem på samme tid. Det var en sværm af dovne eller lystne marodører. Bestandig samme tvende typer: ådsel og sjakal, skibbrudne og strandingsrøvere. De var i sære dragter, banale kopier fra en Murger'sk bohême – med Sancho Panza-hatte over buldne fjæs eller fløjlsbaret og fipskæg som Don Quixote. Gadens små skøger kom trippende på skævtrådte laksko med deres hele ejendom i verden: tandbørsten og en pudderkvast i silkeposen gynget på en lille rynket rosenfinger.

Alle arter havarister sad her som svamp langs husmuren, klæbede til samme bord døgnet rundt. De sugede sløvt deres sirop af et græsstrå, skændtes på russisk, polsk eller spansk og solgte i smug i caféernes lavabo kokain til de forkomne små kokotter.

Nu og da traf Ejgil landsmænd, mest turister med deres damer, der beså det lyssky Paris som den intime sektion af et vokskabinet, nu og da også kunstnere; han undgik dem så vidt muligt.

Men en dag så han en blond pigenakke, ubetinget nordisk, en blomsteragtig let dunet hals over en bluse, vist fra *Bon Marché*. Hun sad alene ved et bord ved en kop te, havde åbenbart selv medbragt nogle skiver brød i sin taske. Det var altså hendes måltid den dag. Noget ved hendes rytme forekom ham bekendt, han satte sig i nærheden og kunne nu se hendes ansigt. Nu kendte han hende straks. Det var Jenny fra teatret. Han hilste, mødte et forskende blik fra de skyggede øjne. Nu huskede hun åbenbart også ham, hendes mundvige bævede ganske let, som var mødet hende halvvejs imod. Han følte en egen kraftløs glæde, en uklar angst tillige ved at se Jenny her.

Lidt fra hende sad en sortøjet herre med fastformet kvindemund, en spændstig ryglinje i den stramme figurjakke. Han syntes at ville fange hendes blik. Nu hilste han ved en bøjning. Ejgil satte sig hen ved hendes bord. Han fandt det rigtigst at sige sit navn. Hun havde sænket de lange øjenvipper, udtrykket blev tungsindigt. Jo, sagde hun, selvfølgelig huskede hun ham.

Det var som han havde ventet. Hendes debut var udeblevet, fru Harriet tillod ikke novicer at nå frem. Jenny havde altså

forladt scenen. Han trak uvilkårligt på skuldrene. Nå, hvad gjorde det? Der var nok til det grumsede fag!

De sad tavse begge to. Hun interesserede ham, samtidig følte han faren ved at fortsætte. Hun var efter alt at dømme ilde stedt, alene, uden midler og altså absolut hjælpeløs her i Paris. Han så forstemt på de forkomne typer her omkring, den lille klump landflygtige russere, der skægstubbede og med skidne skjortekraver spillede domino ved deres stambord, de små skøger med asfaltsnavs-stænk om de høje knapstøvler, dødtrætte og halvsovende på en jernstol; deres billige parfumer drev syrligt forbi, blandet med os af Caporal-tobak. Den sjaskede asfalt derude, og boulevardens grimme grå kaserner havde fattigforstadens gustne præg. Festligt alene gloede metro-nedgangens to små røde lamper gennem tågen.

"De er alene her i Paris?" spurgte han omsider.

Hun nikkede.

"Kender ingen?"

"Enkelte." Hun fastslog det lidt forceret, fandt han. – Havde truffet dem herude på caféen i Montparnasse.

"Jeg kom hertil," fortalte hun, "lige før krigen blev forbi. På teatret var der intet for mig mere, så søgte jeg stillinger. Jeg har altid villet rejse. Gå der hjemme, ved De –! Vi er fem søstre – så rejste jeg ud."

"Har De – en stilling her i Paris?"

"Ikke mere nu. Jeg kom herned med en familie, der hørte til den franske legation hjemme. Jeg skulle passe et par børn. På den måde kom jeg til Paris."

"Men nu er De altså uden stilling?"

Hun nikkede, men sagde ham ikke grunden. Han iagttog hende dulgt. Hun var en del forandret fra den tid, de mødtes på teatret. Modnet fandt han, fastere i alle træk. Håret var klippet kort af i nakken, som det var moden nu. Det barnlige var så godt som ganske veget bort af hendes træk. Hun måtte også være over tyve år nu. Blikket var imidlertid såre lidt forborgent, det var åbent og af en egen dugget varme. Munden var skøn i formen, viste nerve men næppe megen modstand.

Hun boede, forstod han, i et lille lejet værelse i en sidegade ud til boulevarden.

Pludselig og brutal i stemmen spurgte han:

"Til hvor lang tid har De penge?"

Hun blev lidt blegere men tog ikke blikket bort fra hans. "Jeg kan klare mig en månedstid endnu."

"Og hvad så? Vil De så hjem?"

Hun rystede på hovedet. "Nej, ikke hjem."

Han betragtede hende skeptisk. "Paris alene – uden penge!"

Hun så lidt sky til siden. "Jeg søger mig en stilling – i et magasin, hvor som helst."

"Håbløst for en fremmed!" Han trak på skuldrene. Men derved var jo ikke stort at gøre. Han tænkte vagt på Jenny fra teatret, den unge ængstelige page, der var sprunget ind på scenegulvet lydigt som efter skolens frikvarter, uden viden om at hun var nøgen i den stramme drengedragt og prisgivet mængdens øjne.

Den sortøjede kavaler ved nabobordet iagttog dem begge, nu smilede han til Ejgil med hvide tænder under den lille moustache, syntes at ville indlede et bekendtskab.

"De kender ham, Jenny?"

"Ja, – han er argentiner." Hun sagde ikke hans navn.

"De har truffet ham her?"

"Nej, på et sted, jeg spiste middag – den gang jeg endnu –! Han tog plads ved mit bord."

"Har han lovet at skaffe Dem en stilling?"

Hun så hastigt op. "Han ville gøre for mig, hvad han kunne. Han har forbindelse med et bureau, der skaffer engagements til cabaretter. Jeg må selvfølgelig først lære fransk perfekt," tilføjede hun og så frem for sig med et udtryk, der ikke var helt uden håb.

Han grundede lidt over sagen. Hvad skulle han sige til hende nu? Advare, fraråde? – sige sandheden ganske brutalt! Argentineren var en spyflue, uden tvivl.

Han så tankefuldt på Jenny. Hun var sikkert uden nåde dømt til at gå under, var bestemt dertil allerede fra sin fødsel. Regissøren Preisler havde syndet og sat fem pigebørn i verden. Den evige balance krævede, at i hvert fald et af dem gik til spilde. Og Jenny måtte tage mod sin chance nu. Hun havde drømt sig til Paris, var rejst, med brændte vinger allerede fra teatertiden, ventede at finde lykkelandet her i det forjættede Paris. Nu sad hun som en lille fattig og forpjusket fugl på boulevardens skidne fortov. Hun var uden modstand og køn nok til, at hun var værd at nyde. Var hjemfalden uden tvivl – først til den argentinske souteneur, siden vel sagtens efter megen nød og modgang til en hel del andre. Om et par år – vel sagtens også før – så ville Jenny sidde her som mange andre af det triste træk derude fra de ydre boulevarder, dødtræt og sulten efter døgns forgæves jagen.

Han følte sig et nu berust af dette fine slanke pigelegeme, han anede bag den tynde dragt, han led ved tanken om, at sjofle hænder skulle røre hende, bryde hende, lære hende op til råhed, griskhed, besmitte hendes hud til den var klæbende af smuds.

Han søgte uvilkårlig hendes øjne, de mødte hans uforbeholdent, ydmygt på samme tid, hvor havde dette blik dog varme, det bad og gav tillige løfte. Var hun mon til at tro, var mon en redning mulig eller værd at prøve?

Kunne han mon byde hende hjælp? Penge? Det måtte gøres effektivt, den snes francs han havde hos sig, var blot til galgenfrist. Og det slog ned i ham med ét, at han selv var ganske uden midler til at hjælpe. Ulla plejede at ordne alt på restaurant og på hoteller. Hun havde aldrig givet ham en større rede sum, fandt det vel overflødigt, eller havde muligt – den tanke meldte sig – sin nøje gennemtænkte grund dertil. Han var blot hendes page, afhængig helt af hende! Håbløst, om han altså talte til Ulla om sit bekendtskab med Jenny. Hun ville misforstå, mistænke.

Den hele tanke var ham pinlig. Han anede, at noget ikke var i orden, en utryghed i selve fundamentet, forhold der ikke måtte granskes, næppe nok berøres af hans tanke, at ikke hele bygningen faldt om.

Han rejste sig og rakte Jenny hånden til farvel. "God lykke!" Han følte selv at ønsket måtte lyde falsk. Men det måtte hun vel tolerere, det var den gængse form, når landsmænd skiltes.

Han gik og så sig ikke tilbage. Han tog metroen til den boulevard-restaurant, hvor Ulla Faber havde sat ham stævne. Han gjorde hastigt op. Der havde ikke været mere at spørge Jenny om. Det faldt ham ind, at hvert et af hans spørgsmål kom

som i et forhør. Således lå da også sagen. Hun var blot som hine tusind andre, han i sin domhustid havde set stå for straffekamrets skranke: Mislykkede små levnedsløb, der blev gjort op, små skadelidte skadedyr, der ved et tørt dekret blev taget i forvaring, forkrammede og halvvisne blomster, der skånselsløst blev fjernede med fejeskarnet. En vis procentdel af en bys befolkning går til bunds. Håbløst! Ned i kloakken. Og havde Jenny krav på mere medynk end de andre? De var jo myriader!

29

Han yndede at gå ind i Paris gamle kirker og stå gemt i halvmørket under de gotiske buer, mens messesangen lød. De lange toner drog deres slæb igennem kirken som lyd af åbent hav og bar hans tanker frem, gav dem på en gang vægt og løste dem til skum. Han så fortryllet mod det brudte ildlys af de cirkelrunde ruder over koret, de berømte rosers skønne mosaik af glas. Al ting blev flygtigt, alt tungt uvirkeligt.

Det blev så let herinde at få kraft og klarhed i en drøm. Springet fra den virkelige verden til den tænkte blev til flugt. Det var, som trådte man fra gadens hårde larm ind i en fuldkommen ny og stofløs eksistens, et skridt blot, fra et plan ind i en anden dimension. Her først forstod han styrken i en stor religion med dogmer, billedsprog, med sakramenter og symboler. Det var den anden sande virkelighed, fuldkommen fri og uafhængig af den stålgrå dag derude. De krænkede ikke et sekund hinanden de to verdener, de var samtidigt til, hver i sin storhed. Her var det tilladt at nyde farve og skønhed, at tage mindet frem om tingene derude, om dem man elskede og se dem forklaret vældigere, ædlere, stemt mod en guldgrund, monumentalt historisk.

Hans elskede kom vandrende herinde, gik smidig, rank, lydløst som en leopard dybt her i skyggen af de stengrå gotiske søjler som i en urskov. Hvem var hun nu? Moderen –? Madonna! – eller Ishtar, – på en gang forårsgudens moder og hans elskerinde! I røgelsen var duft af hendes hår, i korets violonceller den søde tone, når hun talte, i orglets brus var

hendes åndedræt, det rosenrøde lys, der sagte smøg sig om ham, var hendes favn.

30

De dansede sammen i de store restauranter nær ved Boulogneskoven. Chateau de Madrid, Armenonville og Hermitage.

Ulla Faber havde berust af sin lykke styrtet sig ud i dansen, som gik over kloden nu. Hun så, at verden var omsider vågnet af sin vintersøvn, krigens fire år var blot en storm af rædsler, som hun havde søgt at glemme bag de tætte forhæng. Omsider var alle døde fuldkomment døde, og alle sår var lægt, som der var groet græs i frontens minekratere, og alle invalider fjernede til milde hospitaler. Den gamle tid var vågnet op og livsglad ung på ny. Den klasse som hun hørte til, var ikke dræbt af krig, revolution og den ekstreme socialisme. Det attende århundredes graciøse ånd, der havde levet videre i den åndsaristokratisk radikale overklasse indtil krigen, den herskede endnu, brødfødt af et Amerika, der lærte ynde, ånd og smag på sin mission til Frankrigs frelse. Dets sønner førte deres rappe tempo med sig på salonernes parketgulv, tango og menuetten mødtes, Mississippi forenedes med Seinen, Yukon og Hudson gav sin uberørte kraft til den latinske genius.

Hun syntes, at krigen havde aldrig været. Her i de store marmorvestibuler på de mægtige hoteller, de fornemme danse-paladser, hvor en sorgløs og vild musik vuggede under palmekroner eller lampions, her var en urørlig verden, som den altid havde været – i Ninive, i Rom og i Versailles – international, rig og raffineret, dybt lidenskabelig bag den frivole stil. Hun havde overvundet disse fire år ved sin sundhed,

ved sin vilje og ved sin higen mod en eneste i verden. Hvad så om millioner unge mænd blev mejet ned! Skæbnen gav hende ret. Hun selv var ikke rørt, den som hun ville eje var bevaret, var hendes helt!

De dansede mest i den store restaurant, hvis gulv lå blankt som is i lilla lys af de japanske lamper. Rosa eller gyldent glødede de mange sale bag ved rampen, hvor man dansede. De to orkestre skiftede, snart europæisk legende og kapriciøs musik og snart en negertrups krigstromme, banjo, saxofon og hektiske hyl af struber som fra urskovens dyb.

Omkring dem sad ved de hvide duge den rige verdens damer med deres kavalerer. De sorte damekjoler, der var krigens mode, var netop i det forår veget for de lette stoffer og de fine, lyse farver. De dansede i deres tynde kjoler, der smøg sig tæt om bryst og hofter, som var de nøgne og blot svøbt i farver.

Ulla havde rejst sig fra det bord, hvor de længe havde siddet, nær ved rampen.

"Kom, lad os danse ud!"

Hun bar en vinrød dragt, om hofterne og om lænden lå et fletværk af gyldne blade. Skuldre, bryst og arme var nøgne, lysende hedt som bleget rosa. Håret stod i brus om issen, purpurrødt i det silkedæmpede ovenlys, skarpt afklippet mod den lysmættet hvide nakke.

"Kom, Ejgil!" Hendes kind rørte næsten hans. Han mærkede det søde pust af hendes mund, den bløde gliden af hendes legeme under silken! Berust fulgte han rytmen af hendes dans, hendes herskesyge higen, hendes luner, hendes vilde ømhed, når hun for et nu gav sig hen og lod ham føre. Og langsomt

fornam han, at hun blev viljeløs i hans arme, han bar hende, ejede hende, vidste svimmel, at hun var hans.

Musikken standsede. Han førte hende til deres plads. Hendes øjne hang ved hans, de var tårefyldte, ømhed og angst åndede ham i møde:

"Ikke endnu," hviskede hun. "Vi bliver her lidt endnu, ikke sandt?"

De sad længe tavse, selv da dansen begyndte på ny, for bevægede til at tale. –

En dame var standset ved deres bord. Hun nævnede Ulla ved fornavn. Ulla rejste sig, de stod og holdt hinandens hænder, lo og passiarede på fransk.

Ulla lod sig føre med den anden hen igennem restauranten. Han forstod, at det var en veninde fra tidligere sæsoner, – før krigstiden sagtens. Ulla havde valgt ikke at præsentere ham. Det gjorde ham pludselig forstemt.

Han rejste sig og slentrede ud gennem restauranten, samtalen mellem de to lod til at trække ud.

En stemme råbte til ham et par ord på engelsk.

Lidt usikker vendte han sig. Ved en cocktail-bar lidt fra stod en ung mand omtrent på hans egen alder. Ejgil havde ikke set ham før.

"*Halloh! Come and have a drink!*"

Uvilkårlig tog Ejgil plads på den høje rørstol foran skænken.

"*Name your poison?*" Da Ejgil tøvede med svaret, slog den unge kavaler over i fransk:

"Jeg tænkte, De måske var amerikaner! Jeg har truffet mange amerikanere under krigen. Jeg hedder Chana Caradek," sagde han, "jeg er pariser." Ejgil fandt dog hans udtale lidt for rullende

for en pariser. Typen var østeuropæisk, næsen kort, øjnene smalle, stenkulssorte. Håret var silkeagtig glat, sælsomt friseret: panden glatbarberet næsten indtil issen, hårkronen stod stejlt og bølgende, klippet i terrasseform.

"Hvad landsmand er De?" spurgte Chana Caradek, og ordinerede recepten på en cocktail.

"Skandinav." Ejgil mumlede sit navn.

Caradek skød glasset hen til Ejgil. "Prøv den. Jeg indestår for drikken!"

Jazz-orkestret var begyndt på ny, en hvinende hektisk takt, en sødmefuld tone, tårekvalt og lattermild, kildrende og kvalm. Ejgil vendte sig urolig.

Caradek fløjtede melodien: "Det er "*The Happy Little Minstrel*". Han nynnede teksten: "*Kiss me, my ho-ney! Come – come!* – De er tossede efter den melodi," sagde han irriteret. "*All the old girls!* De ender med at ville have fat i halenegeren, der skråler refræn der oppe i orkestret. Som dansekavaler, hvad! Sort kød. Ram parfume! Men det river dem i næsen! De sorte bliver vore næste rivaler, skal De se."

Han vendte sig på rørstolen. Ulla stod endnu i samtale med den dame, der havde forladt monsieur Chana Caradek. Det var en storlemmet, statelig person, nøgen næsten indtil livet, glimrende af brillanter og med parykken farvet brandrød, hun lignede en søanemone med sit væld af fimrehår. Nu vendte hun profil, Ejgil bemærkede sig to lange sorte øjenspalter og en blodrød lille sugeskive, der var hendes mund.

"Vi har god tid," sagde Caradek, "til vores cocktail. Min har slået kløerne i Deres, og hun slipper ikke let, hvad hun får fat i! De har truffet hinanden før krigen – i Nizza, tror jeg. Hun blev

helt eksalteret, da hun så Deres. *Ah, voila – Ully – eller Ulla!* Er det ikke sådan? Ulla – la, la la!" Han nippede til sit glas.

"Min," sagde han, "er ikke altid lige nem. Hun bilder sig ind, at hun danser som en Pavlova, men sandheden er: Hun er tung som en høstak. Der skal en fork til at vende hende. Og så transpirerer hun som en malkepige!"

Han virrede bekymret med hovedet, lidt pudder faldt fra hans kinder ned på eftermiddagsjakkens atlaskesopslag. Han pustede det bort og sendte et sideblik mod bar-hjørnets spejlglasvæg, strøg sig gennem hårets bukler og smilede til sit eget billede.

"Men det er ikke alt!" sukkede han. "Hun er begyndt at spille. Både i Aix les Bains nu i vinter og på en lille afstikker udenfor programmet ned til Monaco. Skønt jeg sagde: Lad være, madame! Men nej! Tabte fyrretyvetusind på fem dage. *C'est épatant!* Ikke! Selv er jeg økonom. Jeg skal holde mig selv med garderobe, De ved hvad det koster! Alene undertøj! Næsten umuligt at lægge op så meget som en sous. Og når hun så spiller! Hun er sikkert meget rig, – eller rettere manden –! Men hvad ved man i disse tider!"

Han vendte øjne, og tømte sin cocktail.

"Hvor meget betaler Deres Dem," spurgte han.

Ejgil tav, han fornam som om et islagen blev lagt om hans hud.

"Nå," sagde mr. Caradek. "Det er måske ikke sat til fast beløb. Men det vil jeg ellers råde Dem til at få bragt i orden snarest! De ved ikke, hvad man er udsat for! Og så konkurrencen! Min forrige blev snappet fra mig i Scheveningen af en græker, der frækt underviste i shimmy, men selv dansede som en skrædder.

Nu er jeg blevet klogere. Jeg har fast kontrakt. Garanteret tre tusind francs om måneden og hotelopholdet. Og kun pligt til at danse." Han fortrak munden. "Alt andet er ekstra. Og bliver der vrøvl, så har jeg breve nok til skandale!" Han trak de penselsfint barberede bryn sammen for at synes truende. "Og det skal ikke blive hende billigt!" –

Ejgil sad tavs. Han så pludseligt, at alle danserne herinde var ganske unge mænd, slanke pagekroppe i stramme, sorte atlaskesbræmmede jakker, buklede frisurer som silkehætter om de ovale pudrede og skønne åsyn. Alle dansede de som unge mestre, smidigt, kælent og diskret. Og deres damer var, hver en, rigtklædte, dybt dekolleterede modne kvinder friserede som drenge, med raserede nakker og en nøgen bræmme bagom ørerne, hvid som bugen af en hulepadde, der har levet sin længste tid i mørke. På andre kvinder, slanke, kulsorte typer, så denne stribe under drengehåret ud som nakkepletter på en snog.

Orkestret gentog valsen: "*My honey, come! Kiss me my honey!*"

Mr. Caradek drejede hovedet i den høje flip, et upudret, højrødt Adamsæble tvang sig ublufærdigt frem. Han gurglede endnu en slurk cocktail.

"Hvor meget betaler hun Dem så? – taget ganske rundt!" – frittede han. Hans blik søgte katteagtigt ned til Ejgils finger, hvor han bar en ring, en gave fra Ulla.

Ejgil tav, den anden mønstrede ham stift. "*Well,*" sagde han langsomt. "*I see!*" Han trak på skuldrene, beklagende; men hans blik viste åbenlys foragt.

"Jeg forstår," gentog han. Han smilede belevent. "Jeg må gøre Dem min undskyldning, monsieur!" Han bøjede sig graciøst.

"Men De ser: Jeg troede, De var en af *vore*!"

Han vippede smidigt benet ned fra rørstolen.

Hans dame kom i det samme hen imod dem med Ullas arm i sin.

Ejgil betragtede de to kvinder: M. Caradeks veninde hang som en opsvulmet rød vampyr klæbet til Ullas side. Og med ét så han, at Ullas ansigt var hærget, at linjerne om munden smertelige, furede og hårde, øjnene under tuschen trætte, triste og passé.

Ulla nikkede til ham, smilede og ville præsentere. Men han så hendes smil forsvinde, læberne blev blege, blikket svævende i angst. Han anede, at det var spejlet af et udtryk, hun så præget i hans eget ansigt. Han vidste i et nu, at han her var som hver en af alle disse unge mænd: professionelle dansere for et kuld af rige køberinder, betalte kavalerer for de falmede, der før sad over under dansen, en art Mignoner, der solgte deres gunst, deres pure ungdom, ynde eller elskov til halvgamle, levelystne kvinder. Simili-prinser, mandlige kokotter!

Han var som de: – i årevis i Ullas hus, som søn? som gæst? eller hvad? – nu på rejsen! Som hvad? Og sidst her i dansen, da hun skælvende berust lå lænet mod hans arm, – så var han kun ét: Den købte danser!

Han skimtede sig selv i spejlene omkring buffeten. – Så han ikke ganske ud som de andre: pageagtig slank, håret yppigt lagt i bølger, ryglinjens svungne kurve markeret af den snævre sorte jakke! Nøjagtig som de andre: Udpræget feminin! Når alle disse kvinder her med deres drengehår og indspændte bryst så ud som omklædte mænd, når deres blik var udpræget maskulint, kyndigt vurderende og med en kræsen købers vragen, så var til

gengæld deres kavalerer – og han selv! – blødagtige, forkælede, med arbejdssky og silkebløde hænder. Som kvinder! Som kokotter!

Forbitrelsen brød frem i ham som eksplosion. Nu var det nok med kælenskaben, med de bløde puder, med Venusbjergets drøm og dæmring. Han huskede den dag – hans dåbsdag! da han i et vredesanfald, løb væk og lod sit hår maskinklippe ganske kort. – Han havde nok, den gang, af rollen som den kælne, feminine dreng! –

Han huskede den sidste time i teatret, da han så scenens førstekraft i sort tricot fra bæltet spejle sine bløddele fra hofte og til hæl, forelsket og berust i foyerens store spejl. *Narcissus!* Var han bedre selv! En smægtende aktør, der tog sin charme, hver gestus, hver replik – ja vel til sidst sin gunst betalt!

Han huskede sin angst, da han i opvæksten så sine træk få fasthed i den spejlstump, Kirsten havde skænket ham. – *Narcissus!* Han væmmedes ved sit ansigt dér i spejlet: En maske af farvet voks som amorinen over døren til et fordægtigt hus! –

Han mødte Ullas øjne, vidste, at hun i samme nu, i hans øjne så alt, hvad han tænkte, alt hvad han følte, erkendte som han selv: stedet hvor de var, – parrene omkring dem, – markedet, hvorhen hun havde ført ham, – veninden, som hun nylig havde hilst med jubel! En falmet og forlist polyp!

Han så hende blive hvid, svag, – segnende omtrent, han løftede armen uvilkårligt for at støtte hende, men hun tålte ikke hans berøring.

Hun hviskede roligt, men med tænderne bidt sammen: "Kom, lad os gå hjem." –

De sad foran hinanden i hendes dagligstue på hotellet. Hun havde selv ledet samtalen, som hun så den blev lettest for ham at bære, hun ynkedes næsten mere ved hans forpinte stumhed end over det usigelige savn, hun følte blev hendes lod herefter nu.

For længst havde hun forstået alt, og han vidste, hun havde forstået. Bedrøvet og tillige slap så han hendes ansigt, som hun sad med hagen støttet mod de knyttede hænder: en ældet, sorgfuld, hærget kvinde – den han havde elsket – indtil i dag! Han joges af uro, havde mest lyst til at løbe. Men han måtte helt igennem sagen, hun fortjente af ham, at han var oprigtig, og ikke at han undveg af en misforstået skånsomhed.

Hun så op. Hendes øjne havde deres gamle strålen:

"Du går fra mig, ikke sandt?"

Han tav. På dette spørgsmål måtte stumhed være hende svaret.

Hendes stemme bævede i ubehersket kval:

"Jeg mister dig – for altid!"

Hun tænkte, at den kvinde, som har mod at tilstå, at hun er den, der har lidt tabet – for hende er al ting for alvor tabt. Hun burde have sagt til Ejgil: "Du har mistet mig!" – Nu viste hun sig for ham i sin fulde svaghed – viste, at hun dreves mod ham, i savn, i kval, – lod ham føle: at hun jog ham. Og en mand, der ser sig jaget af en kvinde: Han flygter!

Men nu var det sagt. – Og hvad så?

Hendes blik blev stille, ømt, hun så på ham, varsomt og mildt, følte pludselig, at det jo alligevel dog kun var hendes dreng, – en oprevet og fortvivlet dreng, der kom til hende som til sin moder for at finde trøst og lindring.

"Ejgil, du ved, at jeg vil hjælpe dig –, at alt kan være mellem os som før – og hvis du vil, – at du er fri, kan gå, hvorhen du vil! Men hvorfor? Havde du det ikke godt hos mig? Havde vi ikke sammen de hundrede glæder – derhjemme, når vi studerede, så kunst eller lyttede til musik, – og blot ved det, at vi var sammen! Og nu når vi rejste? Den dag i Villa d'Estes have, da vi fra terrassen under cypresserne så ud imod Campagnen! Var det ikke gode dage? Og behøver de at være helt forbi?"

Han følte det bryde i sig, kræfter og vilje, der ubønhørligt trængte på: Ja, de dage var forbi!

"Ulla!" sagde han nænsomt. "Jeg kan ikke blive her. Ikke mere nu – det var allerede for længe siden helt forbi. Jeg vidste det blot ikke. Dette ørkesløse liv! – Det var kun capricer, vi legede med kunst og videnskab, med os selv, med alt. Ulla," han rørte ydmygt hendes hånd. "Jeg må herfra, ind i andre forhold. Finde mig en plan, – vælge mig et fag."

Hun så forbavset op: "En specialitet! Du, som foragter særstudiet, der gør sin dyrker til en tåbe i alle andre ting i verden! Og kun er til tvivlsom nytte!"

"Jeg har tænkt derover," sagde Ejgil. "Men et fag er nødvendigt, hvis jeg vil finde mig en uafhængig plads i verden. Jeg må vel arbejde, førend jeg får plads til at føle mig som fri. Derfor må jeg gennem faget. Spørgsmålet er blot om hvilket. Det er ret ligegyldigt, hvilket jeg vil vælge. Jeg egner mig vel lige godt og lige slet for alle. Vil let og hurtigt lære, hvad der kræves, i kortest muligt tid og uden større ulempe kan jeg vel nok nå gennem de forlangte prøver. Jeg finder sikkert også midler til mit underhold, til studiet er forbi. Jeg ved, at jeg kan bruges til en hel del ting."

"Og jeg må ikke støtte dig? – slet ikke?"

Han slog det hen: "Lad mig nu prøve selv. Det går nok – det vil sikkert gå! Hvis ikke –? så. Vi skilles jo ikke, Ulla – aldrig helt. Mødes tit i hvert fald."

"Du har din frihed," sagde Ulla stille. "Og vil du, kan du regne på min støtte." Pludselig faldt en tanke hende ind. Hun søgte forskende hans blik. Hendes stemme blev dvælende og tonløs:

"Der er en anden –? Ikke sandt?"

Han så forundret op. I et nu gik tingen op for ham. Han indså, at hun havde ret:

"Jo," sagde han, "der er en anden."

Henrevet tænkte han: En anden! Pludselig vidste han, at han måtte se hende, opsøge hende hurtigt, få talt med hende, før det blev for sent! Et sting gik gennem hans hjerte: Før det blev for sent!

Han rejste sig resolut, sagde, at han gik ud nu –; ud, nej, – han kom igen – kom meget snart igen! Det var endnu ikke sent, de kunne tale videre om sagen siden.

Hun lagde sin hånd nænsomt over hans: "Ejgil, hvis du vil – så bring hende med."

Han løsrev hånden med et ryk, i pludselig protest, følte at hendes tilbud var deres forholds endelige fallit – muligt en snare! Han rejste sig, fuldt behersket nu, sikker på sin vej, sagde hende sit farvel, næsten adspredt, glemsom for det, der var forbi!

Ulla blev siddende alene på sin vante plads i sofahjørnet ved den store porcelænskamin. Gennem balkonens dør kunne hun se en fløj af Louvres brede silhuet og hinsides Tuilerihaven:

Kajerne ved Seinen, det fjerne lygteskær stod som en lysbue gul og gusten spændt over kuplerne på venstre bred.

Hun vendte blikket bort, i grunden var hun træt af Paris. Salonen her i halvlys af de blege silkehæng og med de røde damaskesmøbler forstemte hende ved sin preciøst banale franske smag. Hun følte, at hun hadede denne kolde, hvidlakeretgyldne Louis Seize stil. Hvor triviel var ikke hele denne glatte luksusverden, hvor hun havde levet på en gang stilfuldt og rationalistisk. Det havde været hendes tid trods al slags radikal kultur: en ny rococo, åndrige og elegante mænd, beaumondens forfinede og kynisk frivole kvinder. Hvor var de henne alle sammen nu? – alle hendes egne!

På en ting var hun vis: Krigen havde kun forandret såre lidt trods millioners død, omvæltning og forlist økonomi. Der var en sorgløs overklassekreds af unge nu som før, men det var ikke *hendes* tid! Dansen gik dristigere, langt mere løssluppen over verden nu end før. Man dansede jo hen over grave. Og tidens tone var en ny, oplagt og ivrig, meget musikalsk, men ikke just dybsindig. Intelligensen af det nye slægtled var sagtens gået tabt ved krigen. For resten havde ånd og skønhed næppe heller betydet stort i hendes egen tid og megen forskel var der altså ikke. Hun selv var blot en anden. Hun var ikke mere ung! –

Ejgil! – Mon der var hændt ham andet, end at han droges mod en yngre kvinde? Han havde altid levet mellem kvinder eller mellem gamle – som en umyndig dreng, der holder til i fruerstuen og drømmer snart om en moder, snart om en elskerinde.

Om han nu kom igen –! Hun kunne tage hans hoved i sine hænder og kysse ham på panden som en søn – selv om han ikke

kom alene! Og mon den han nu søgte – hvem hun så var! – derude i Paris, vel blev den sidste kvinde i hans liv? Hans vej gik sikkert gennem en allé af kvinder som en vandring under palmer!

Hun sad tilbage her, og tænkte på de år, der var forbi. Som vraget legetøj lå alle hendes gaver til ham: Billeder de begge havde elsket, bøger hvis ånd og videnskab de sammen havde gransket, musik, der havde stemt dem i den samme rytme. Som brudt og henslængt værktøj lå det nu for hendes fod, barnagtige forsøg, forkastet viden, uløste problemer. For hende blev den tid, der kom, kun en tungsindig venten –, livets lange skumring.

Forstenet stirrede hun på sit billede i spejlet ved kaminen: Det var en maske, ikke et ansigt, hun så derinde – de penselskarpe bryn, det korte, mørkerøde hår, de bitre træk om munden – en magtesløs Medusa!

Og langsomt forstod hun, hvorfor han flygtede uden sorg, næsten ræd ved hendes nærhed – og hvorfor hun kraftløs lod ham gå:

Han higede mod en moder, han en gang havde mistet – fandt i hende blot en elskerinde, hærget og dog krævende – og følte sig forrådt. –

Ejgil var løbet fra hotellets elevator midt ud på gaden. Han så sig om: Rue Continental – der henne som et gab i lyset Concordepladsen, der nu var tom og øde. Han måtte se mennesker, og mere lys. Han løb.

Opera-Avenuen – Boulevarden! Automobilernes firedobbelte procession i lynfart over asfalt, der var spejlblank og sort som

beg nu efter regnen. Lysreklamerne sprang ud som isblomsthaver over himlen. Endelig! Alene og fri, midt i Paris!

Han grublede et øjeblik lidt uvis: Om han var sluppet ud af et bur? Eller først for alvor gået i en fælde! –

Han tænkte på sin døde onkel: Baron von Tottenberg! Forlod han ikke selv en herlig drømmetid i gletcherspalten med udsigt til den skønne alpeglød hen over sneen? Eller var det blot frostdødens dvale, hvoraf han nu var vågnet!

Han lo og gik til, stødte sig med albuerne vej igennem vrimlen. – I alt fald var han foreløbig fuldkommen fri, løsladt og sluppet ud her i Paris og skulle hen og finde Jenny, som ventede derude, træt og fortvivlet sagtens, på Rotundens fortov. Nu kom han!

Han løb som en dreng, fuldkommen overgiven. Han standsede ved omnibussens holdested. Han elskede disse tordenbrag af motorkraft, der drønede i de snævre gader. Han trængte sig igennem myldret og ville rive et pladsnummer ned af bundtet på holdestedets stander; en svær franskmand, med bugen som et forbjerg hvælvet majestætisk ud af den åbne overfrakke, gav ham et puf og snappede nummeret ud af hans fingre.

"Undskyld, monsieur, nummeret er mit!"

De stirrede hinanden ind i synet. Hver stod med halvdelen af nummeret i hånden. Franskmandens fipskæg vippede fra den umådelige hage som halepiggen på en rokke.

Omnibussen kom med et brag. Vognføreren råbte numrene op. Ejgil sprang på perronen. "Nummer seksten hundrede tredive. Her!" Den franske herre sprang i det samme til, de hang begge to på nederste vogntrin, klamret med en hånd fast

til perronens rækværk. Ejgil mærkede kolossens kæmpebug klemt mod sit bryst, – et mareridt!

"Skyd maven ud i ryggen," foreslog han irriteret.

Franskmanden hvinede hysterisk op:

"Rovmorder, svin, skidne rad!" skreg han med fistelstemme.

"Mastodont!" Ejgil blev forbitret, "kæmpeelefant. Anakronisme! Kør til *Jardin des Plantes* og stil Dem op i Før-Syndflods-montren!"

De blev under hele turen ved at skændes. Ejgil følte med stolthed, at han nu for første gang i sit liv skældte en voksen mand ud.

Som et jordskælv skred omnibussen ned ad boulevarden, en torden som af tusind tons blikaffald, der ramler ned fra skyerne. Ejgil måtte skråle for at blive hørt af sin modpart, og han følte som holdt han om en tordenkile og ledede det hele jordskælv.

Om "Englen med æselsørerne"

Forfatter: Otto Rung (1874-1945).
Org.udgave: Otto Rung: *Englen med Æselsørerne.* Roman. V. Pios Boghandel – Povl Branner, København 1924. Denne udgave er baseret på førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-243-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-507-5 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk